

INTRODUCERE

“Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Vâlcea în Sistem Informațional Geografic” s-a elaborat la solicitarea Consiliului Județean Vâlcea (contract nr. 11266/2007) pentru a coordona și armoniza politicile de dezvoltare socio-economică a județului, în acord cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

În conformitate cu “Conținutul cadru al documentațiilor de amenajare a teritoriului în concordanță cu prevederile Legii nr. 350/2001” – redactarea a III – a (în curs de aprobare) lucrarea se desfășoară în patru faze care au următorul conținut:

Faza 1 – Identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea, cu evidențierea problemelor și disfuncționalităților;

Faza 2 – Diagnostic prospectiv și general, evaluarea decalajului dintre situația actuală și cea anticipată și dorită pentru orizontul stabilit;

Faza 3 – Strategia de dezvoltare spațială și programul de măsuri;

Faza 4 – Documentații pentru obținerea avizelor și introducerea observațiilor.

Anterior au fost elaborate primele două faze.

Obiectivul primei faze a fost identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea prin analiza componentelor cantitative și calitative ale caracteristicilor economico-sociale și de mediu, grupate pe patru domenii țintă: structura teritoriului, structura socio-demografică, structura activităților și contextul supraterritorial.

Obiectivul fazei a 2 – a l-a constituit formularea diagnosticului prospectiv al dezvoltării teritoriale a județului pe domeniile țintă și componentele acestora, pe baza problemelor și disfuncționalităților identificate în faza anterioară. Prezentarea problemelor identificate precum și a factorilor de favorabilitate pentru fiecare domeniu analizat s-a realizat sub forma analizei S.W.O.T. Totodată au fost stabilite obiectivele majore specifice domeniilor analizate pentru a evalua decalajul existent între starea actuală a județului și situația dorită pentru teritoriul județean. Diagnosticile elaborate pentru fiecare domeniu au fost integrate în diagnosticul general care semnalează problemele complexe ale teritoriului, ceea ce permite ierarhizarea priorităților de soluționare, în funcție de gravitatea acestor probleme.

Obiectivul fazei actuale este elaborarea strategiei de dezvoltare spațială a județului pe baza problemelor identificate și a priorităților stabilite, strategie care cuprinde acțiunile și măsurile necesare pentru asigurarea cerințelor prioritare pe domeniile țintă analizate.

Strategia prezintă *obiectivele strategice generale* care vizează dezvoltarea teritoriului pe termen lung, prin care se indică direcțiile clare de dezvoltare prin valorificarea potențialului natural, material și uman propriu și se asigură eliminarea/reducerea decalajelor dintre situația actuală și cea dorită. Obiectivele strategice generale au fost stabilite în corelare cu propunerile rezultate din documentațiile de amenajare a teritoriului național și regional, precum și cu elemente rezultate din contextul teritorial regional, național și european.

Obiectivele specifice pentru domeniile țintă și pentru componentele acestora corespund problemelor și disfuncționalităților identificate și se încadrează în obiectivele strategice generale. Totodată obiectivele specifice sunt corelate cu strategiile naționale, regionale sau locale, precum și cu cele sectoriale. *Documentele strategice* pe care se bazează formularea obiectivelor de dezvoltare a teritoriului județean și orizontul de timp la care se referă sunt:

- Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013;
- Conceptul Național de Dezvoltare Spațială (în curs de elaborare);
- Legile de aprobare a Secțiunilor P.A.T.N. (și secțiunile P.A.T.N. în curs de aprobare);
- Strategia de Dezvoltare Regională a Regiunii Sud – Vest Oltenia, 2007 – 2013;
- Programele Operaționale Sectoriale pentru implementarea axelor prioritare ale P.N.D.;
- Strategia Națională de Protecție a Mediului (2004 - 2025);
- Strategia națională privind dezvoltarea serviciilor publice de gospodărie comună (orizont 2030);
- Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații (H.G. 1854/2005);
- Strategia Națională de Gospodărire Durabilă a Deșeurilor (2008 – 2013);
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a Agriculturii (2004 orizont 2025);
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (2004 – 2010);
- Planul Local de Acțiune pentru Mediu (2006 orizont 2015);
- Planul de management al bazinului hidrografic Olt, în curs de elaborare (orizont 2015);
- Strategia S.C. HIDROELECTRICA S.A.
- Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Vâlcea 2007;
- Strategia județeană de asistență socială și protecție a copilului, 2007 – 2013;
- Strategia culturală a județului Vâlcea 2008 – 2013;
- Strategia de realizare a Sistemului Integrat de Asistență Medicală și Tehnică de Urgență Prespitalicească (SIAMTUP) a județului Vâlcea (2008 – 2013);

Pentru fiecare obiectiv specific corespunzător domeniilor și subdomeniilor prezentate s-au formulat direcțiile de acțiune și propunerile concrete prin care se realizează fiecare dintre acestea.

De asemenea s-a formulat *programul de măsuri* etapizat pe termen scurt (3-5 ani), mediu (5-10 ani) și lung și de perspectivă (10-20 ani), care include măsurile de amenajare a teritoriului pentru domeniul respectiv relaționate cu obiectivul specific și direcția de acțiune stabilită. De regulă, în funcție de tipul de intervenție, măsurile au fost localizate spațial, pentru a se contura arii specifice de intervenție în teritoriul județean. Pentru fiecare măsură sau set de măsuri s-au propus instituțiile cu responsabilitate în implementarea și monitorizarea acestora.

Măsurile de amenajare a teritoriului au avut în vedere anticiparea efectelor acestora în domeniile economic și socio-demografic. Prin dirijarea acestor efecte cu ajutorul amenajării se urmărește eliminarea / diminuarea disfuncțiilor și utilizarea superioară a potențialelor puse în evidență în faza de diagnostic. Activitatea de planificare se încheie în punctul de plecare, domeniul socio-demografic, în care efectul prezumat al dezvoltărilor propuse de strategia de amenajare va trebui să soluționeze în mod satisfăcător problemele specifice ale teritoriului județean.

După elaborarea acestor trei faze Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Vâlcea va fi supus avizării organismelor centrale și locale abilitate, observațiile și recomandările acestora urmând a fi analizate și introduse în documentație.

Ulterior obținerii avizelor și acordurilor necesare și aprobării documentației de către Consiliul Județean, prevederile cuprinse în P.A.T.J. vor constitui elemente obligatorii de temă pentru planurile de amenajare teritorială și de urbanism ce se vor întocmi pentru zone sau unități administrativ teritoriale din județ. P.A.T.J. va constitui un instrument de lucru la dispoziția autorităților județene și locale pentru fundamentarea politicilor economice, sociale, demografice, ecologice, culturale etc. aceste politici se vor concretiza prin programe a căror implementare, monitorizare și evaluare va reveni cu precădere autorităților administrației publice.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ

1. OBIECTIVE STRATEGICE GENERALE

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean constituie alături de strategia de dezvoltare a județului, instrumentul principal pentru planificarea și monitorizarea dezvoltării economice, a îmbunătățirii cadrului de viață al populației prin intervenția în principalele domenii relevante în plan teritorial.

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean oferă o viziune globală și coerentă asupra structurii și folosinței teritoriului studiat, determinând principalele opțiuni pentru o mai bună organizare a acestuia, în vederea obținerii unor avantaje în plan economico-social și protecției calității mediului.

Principiile care stau la baza elaborării planului de amenajare a teritoriului, în acord cu principiile directoare pentru dezvoltarea continentului european și cu alte orientări formulate în documentele europene de referință în dezvoltarea spațială, au în vedere:

- creșterea competitivității teritoriului administrativ județean în cadrul economiei naționale;
- promovarea coeziunii teritoriale pentru ameliorarea disparităților constatate la nivel zonal în dezvoltarea economico-socială a teritoriului, determinate atât de condițiile geografice cât și de particularitățile dezvoltării specifice care au condus la concentrări de populație și activități economice în principal în jurul municipiilor și orașelor precum și depopulări în zone agricole sau periferice montane;
- valorificarea superioară și protecția patrimoniului natural și cultural, factor important de dezvoltare în condițiile potențialului deosebit al județului;
- promovarea unui turism de calitate și durabil;
- echilibrul demografic, prin asigurarea creșterii sau menținerii numărului populației, a stabilității și integrării părții active a acesteia, în structurile economice locale;
- corelarea în plan teritorial a dezvoltării infrastructurilor teritoriului și localităților cu organizarea rețelei generale urbane pentru îmbunătățirea relațiilor urban – rural și dezvoltarea funcțiilor urbane.

Obiectivul general al P.A.T.J. este în acord cu obiectivul general al Strategiei de dezvoltare Regionale 2007 – 2013, care vizează reducerea disparităților de dezvoltare socio-economică în scopul creșterii nivelului de trai al cetățenilor.

Obiectivul strategic general al planului de amenajare a teritoriului județean este dezvoltarea spațială economico - socială durabilă și echilibrată pe ansamblul teritoriului, în paralel cu protecția, conservarea și reabilitarea mediului natural și construit prin utilizarea superioară a resurselor locale, precum și prin promovarea mai susținută a resurselor regenerabile.

Scopul final al intervențiilor propuse pentru atingerea acestui obiectiv este îmbunătățirea calității și cadrului de viață al populației din județ.

2. OBIECTIVE SPECIFICE PE DOMENIILE ȚINTĂ

2.1. STRUCTURA TERITORIULUI

2.1.1. CADRUL NATURAL / MEDIUL

2.1.1.1. Cadrul natural

• Conservarea patrimoniului natural și refacerea zonelor degradate

Direcțiile de intervenție propuse în vederea menținerii potențialului natural deosebit al județului vizează:

- managementul îmbunătățit al resurselor naturale în vederea unei dezvoltări durabile prin aplicarea unor planuri adecvate de management în ariile protejate de interes național prioritar (rețeaua Natura 2000);
- conservarea florei, faunei și a diversității biologice, protejarea zonelor verzi, pădurilor și zonelor umede, protejarea resurselor balneoturistice și valorificarea durabilă a resurselor de substanțe minerale utile;
- protejarea patrimoniului natural de interes național declarat și a celui de interes local și protejarea peisajului, prin extinderea zonelor instituite ca protejate și managementul modern al acestora.

Protecția și conservarea biodiversității

În conformitate cu principiile Declarației și Convenției de la Rio de Janeiro, dezvoltarea durabilă presupune și conservarea biodiversității pentru generațiile viitoare prin instituirea unei rețele de arii naturale protejate care să păstreze elemente reprezentative pentru toate tipurile de habitat și toate speciile existente într-o anumită regiune.

Propunerile care vizează conservarea biodiversității au în vedere:

- protecția și conservarea speciilor de floră vulnerabile, endemice sau rare:
  - o controlul stării speciilor
- protecția faunei:
  - o evaluarea stării de conservare a habitatelor și speciilor
  - o monitorizarea și controlul stării speciilor și a modului, metodelor și mijloacelor de capturare a acestora
  - o protecția fondului piscicol prin controlul implementării legislației în vigoare
  - o protecția păsărilor prin:
    - inventarierea speciilor existente
    - evaluarea stării de conservare a habitatelor și speciilor de păsări inclusiv a speciilor migratoare
    - propuneri de noi zone ocrotite avifaunistic
  - o stabilirea regimului speciilor în ariile protejate
- protejarea zonelor umede
- evaluări de tendință și de variație a nivelului de populare

Măsuri de reconstrucție ecologică

Arealul montan necesită *împăduriri și înierbări* (acolo unde s-a practicat pășunatul intensiv) și în luncile râurilor este necesară *refacerea zăvoaielor degradate* ca urmare a exploatarei agregatelor minerale.

• Îmbunătățirea calității solurilor

Din analiza situației existente rezultă că peste 87% (219.847 ha) din suprafața agricolă a județului Vâlcea (clasele II-IV) necesită măsuri sau lucrări ameliorative de prevenire a degradărilor sau de ameliorare a diferitelor situații din teren în scopul creșterii productivității terenurilor cu pretabilități diferite la arabil.

Ponderea în gama de lucrări ameliorative o au lucrările de agrotehnică antierozională, necesare pe circa 48% din suprafață, urmate de recomandările pentru împăduriri de protecție (35%) și de control al nivelului freatic (25,9%).

Pentru precizarea mai exactă a suprafețelor care necesită diferite lucrări ameliorative se impun studii aprofundate și la scări de detaliu, mai ales când se prefigurează intenția de schimbare a folosinței actuale.

Cerințele ameliorative pentru terenurile de clasa a II-a (90.250 ha; 35,9 %), se referă la măsuri ameliorative simple de prevenire a degradării solurilor și anume: arături pe curba de nivel, asolamente de protecție, lucrarea solului la umiditatea optimă, rigole și șanțuri de scurgere a apei pe solurile cu exces de umiditate stagnantă sau controlul adâncimii nivelului freatic în vederea prevenirii excesului de umiditate freatică.

Cerințele ameliorative pentru terenurile de clasa a III-a (37.615 ha; 14,9%) sunt:

- pe terenurile plane sau slab depresionare, răspândite pe culmi largi specifice podișurilor colinare din sudul județului, pentru ameliorarea regimului aerohidric al solurilor, se recomandă lucrări de afânare adâncă și drenaj superficial;

- pe terenuri de luncă cu apa freatică situată la 1-2 m adâncime, se recomandă lucrări de desecare și culturi tolerante la excesul de umiditate freatic;

- pe terenuri plane sau slab înclinate (culmi și terase) din dealuri subcarpatice și piemontane, afectate de exces moderat de umiditate stagnantă, se indică lucrări de drenaj superficial (local, desecare) și practicarea de culturi tolerante la excesul de umiditate;

- terasele înalte de pe stânga Oltului (sud de confluența cu Topologul) afectate de exces moderat de umiditate stagnantă și de aciditate moderată, necesită lucrări complexe de desecare, amenadare cu calcar și culturi tolerante la excesul de umiditate;

- pe terenuri de versant cu pante de 15-20% din dealuri subcarpatice și piemontane, se indică lucrări antierozionale mai complexe: culturi în fâșii, benzi înierbate sau asolamente de protecție.

Cerințele ameliorative pentru terenurile de clasa a IV-a (91.982 ha; 36,5%) se referă la:

- terasele înalte din Depresiunea Horezu necesită amendare cu calcar, lucrări de desecare și culturi tolerante la excesul de umiditate;

- terenurile răspândite cu deosebire în Depresiunea Loviștei, pe culmi largi slab înclinate (5-15%) cu soluri puternic acide ($\text{pH} < 5$) necesită amendări repetate cu calcar pentru diminuarea acidității solurilor;

- versanți și culmi înguste, cu pante de 15-25%, afectate de eroziune puternică, local cu alunecări semistabilizate și active sau cu soluri puternic acide, reclamă lucrări complexe de

agrotehnică și amenajări antierozionale asociate cu eliminarea excesului de umiditate pe pante, amenajarea suprafețelor cu alunecări sau amenajare calcaroasă. Măsurile ameliorative recomandate sunt foarte costisitoare, de lungă durată și nu rezolvă în totalitate problema. Împădurirea acestor versanți cu specii antierozionale și trecerea lor în folosință silvică este considerată o soluție mult mai eficientă.

Terenurile din clasele V și VI (31.775 ha, 12,7%) grupează versanții puternic înclinați (25-35%) din zona montană, terenuri cu pășuni naturale slab productive, care se exclud de la arabil și terenurile cu limitări extrem severe care nu pot fi folosite ca arabil, vii și livezi care caracterizează relieful montan înalt de pajiști slab productive, cu versanți foarte puternic înclinați (> 35%) și culmi înguste inclusiv stâncărie, ambele categorii cu un volum edafic foarte mic și aciditate puternică. Sunt terenuri neameliorabile, improprie pentru agricultură.

2.1.1.2. Calitatea factorilor de mediu

Obiectivul specific general este *protejarea și îmbunătățirea calității mediului, în conformitate cu nevoile economice și sociale ale României, conducând astfel la îmbunătățirea semnificativă a calității vieții prin încurajarea dezvoltării durabile*, respectiv:

- îmbunătățirea standardelor de viață prin asigurarea serviciilor de utilități publice în sectoarele apă și deșeuri, la calitatea și în cantitatea necesară;
- re tehnologizarea producției industriale în ceea ce privește protecția mediului, prin sprijinirea introducerii de tehnologii nepoluante;
- promovarea unor măsuri și acțiuni de prevenire, pregătire, protecție și intervenție în cazul riscurilor naturale – inundații, secetă, alunecări de teren și cutremure, în vederea limitării și înlăturării efectelor produse de acestea asupra populației și bunurilor de orice fel, astfel încât să se asigure revenirea la normal a vieții social-economice.

Din punct de vedere al dimensiunii spațiale, asigurarea infrastructurii de mediu se va realiza pe baza corelării intervențiilor cu problemele de mediu din teritoriu și orientarea spațială corespunzătoare a acestora în următoarele domenii: gestiunea riscurilor, gestiunea deșeurilor, ocrotirea și valorificarea naturii, protejarea peisajului, protejarea biodiversității, gestionarea resurselor de apă, gestionarea durabilă a terenurilor, asigurarea serviciilor de apă și canalizare.

Direcțiile de acțiune pentru îmbunătățirea calității factorilor de mediu vizează prioritar reducerea poluării, prin:

- protecția calității aerului în zonele cele mai expuse;
- îmbunătățirea calității apei prin epurarea corespunzătoare a apelor uzate și asigurarea calității apei potabile, conform standardelor europene;
- îmbunătățirea calității solului prin închiderea depozitelor municipale de deșeuri neconforme cu standardele UE și ecologizarea zonelor aferente concomitent cu: reducerea treptată a deșeurilor depozitate, valorificarea deșeurilor recuperabile, separarea și administrarea adecvată a deșeurilor periculoase și prevenirea infiltrării apelor de suprafață în deșeurile depozitate, și reabilitarea unor terenuri contaminate cu grad ridicat de poluare;
- eliminarea sau atenuarea consecințelor poluării și asigurarea îmbunătățirii calității aerului, apei, solului, diminuarea presiunii antropice asupra acestora,
- rețele de monitorizare

• Reducerea poluării atmosferei

Zonele critice sub aspectul poluării atmosferei sunt: arealul Râmnicu Vâlcea (zona industrială Oltchim, Uzinele Sodice Govora, CET, VILMAR, sucursala SC ELVILA), Govora (depozitele de zgură și cenușă), Berbești (exploatarea de cărbune), Bistrița (exploatarea de calcar). În aceste zone, măsurile propuse vizează *reducerea emisiilor poluante prin re tehnologizarea unităților poluante*.

• Reducerea poluării apelor de suprafață și freatice

Poluarea apelor de suprafață se semnalează pe râul Olt în aval de Râmnicu Vâlcea în zona Stupărei (evacuarea platformei chimice), zona Râureni (evacuarea stației de epurare), pe râul Lotru în zona Cataracte (depozite de terasit), pe pârâul Ranga zona Băbeni (exploatarea petroliere). Situații de poluare a apelor subterane se constată la pânza freatică din zona platformei chimice Râmnicu Vâlcea, acviferele din Băbeni, Drăgășani, Mădulari (produse petroliere), acviferul din zona de deșeuri menajere Râmnicu Vâlcea. Cantități mari de ape uzate provin și de la platforma chimică (cca. 60% din cantitatea totală de apă uzată) deversate direct în râurile Olt și Govora (localitățile Râureni și Munteni) și Lacul Brădișor - localitatea Saliștea. În acest caz, măsurile propuse vizează *reducerea emisiilor poluante prin re tehnologizarea unităților poluante*.

De asemenea, a fost semnalată poluarea istorică a acviferului în arealul de la Ocnele Mari – Ocnița (zona pârâului Sărat și a haldelor de șlam) - localitățile Râureni, Râmnicu Vâlcea, Mădulari, Romani și Zărneni. Măsurile propuse se referă, în acest caz, la *monitorizarea calității apelor*.

Poluarea acviferului în lungul conductelor de transport a produselor petroliere și a saramurii de la exploatarea zăcămintelor de sare a fost semnalată în localitățile Ocnița, Preotești, Gușoeni, Streminoasa, Măgura, Măldărești; poluarea pânzei freatică din zona platformei chimice Râmnicu Vâlcea, acviferele din Băbeni-Oltețu, Drăgășani, Mădulari (produse petroliere). În acest caz, măsurile propuse vizează *monitorizarea conductelor de transport*.

Localitățile urbane Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Horezu, Călimănești, Olănești, Govora, Voineasa, Ocnele Mari, Brezoi, Bălcești, Băbeni și Berbești au stații de epurare ape uzate, care fie nu funcționează cu randament maxim (Călimănești și Drăgășani randament 42–51%, Râmnicu Vâlcea randament 60–70%), fie funcționează defectuos, sunt subdimensionate sau necorespunzător exploatate (Bălcești, Călimănești, Brezoi). În acest caz, soluția propusă este *modernizarea/eficientizarea stațiilor de epurare a apelor uzate*.

În zona localităților Băbeni-Milești, localitatea Buleta, datorită prezenței surselor de nitrați proveniți din agricultură, se propun două soluții: *implementarea Codului de Bune Practici Agricole la fermele agricole și controlul utilizării îngrășămintelor și pesticidelor*.

• Reducerea poluării solului

Zonele critice de poluare a solului sunt: Govora (batalurile de șlam de la Uzinele Sodice, de zgură și deșeuri de la CET), Râmnicu Vâlcea (batalurile de reziduuri organice Oltchim), Berbești – Alunu (perimetrele de extracție a cărbunelui și haldele de steril), Băbeni, Drăgășani (extracția petrolului), Teica – Ocnița (extracția saramurii).

Poluarea se datorează prezenței depozitelor industriale nepericuloase (bataluri, depozite de cenușă și zgură, halde de steril) aparținând SC. C.E.T S.A., SC Uzinele Sodice Govora SA (Buleta, Gura Sutașului), exploatarea miniere de la Râmnicu Vâlcea, Berbești, comuna Mateești, Alunu

care nu corespund în totalitate cerințelor de protejare a mediului; depozitului de deșeuri periculoase la SC Oltchim SA la care, deși s-a sistat activitatea de depozitare, lucrările de închidere a depozitului urmează să se efectueze până în 2010 și depozitelor de deșeuri menajere care nu respectă reglementările de mediu de la Drăgășani, Horezu, Călimănești. În acest caz, este propusă *monitorizarea depozitelor urmată de intervenții*, și chiar *închiderea celor neconforme cu normele legislative în vigoare*.

2.1.1.3. Zonele de risc natural

Obiectivul general care decurge din Strategia Națională de Protecția Mediului – 2004-2025 îl reprezintă *”protecția și valorificarea durabilă a elementelor mediului natural, prin identificarea, atenuarea sau anihilarea efectelor fenomenelor distructive (riscuri naturale) în scopul gestionării eficiente a resurselor materiale”*.

Obiectiv specific preluat la nivelul județului prin ”Planul județean de apărare împotriva dezastrelor” și ”Planul Local de Acțiune pentru Mediu” 2006 este *”prevenirea și protecția față de riscurile naturale în scopul gestionării eficiente a resurselor materiale”*

● Inundații

Managementul riscului la inundații înseamnă aplicarea unor politici, proceduri și practici bazate pe acte oficiale (legi, acte normative, metodologii, manuale cu proceduri, acorduri internaționale, etc,) bine stabilite, având ca obiective *identificarea riscurilor, analiza și evaluarea lor, tratarea, monitorizarea și reevaluarea* riscurilor în vederea reducerii acestora, astfel încât comunitățile umane, toți cetățenii, să poată trăi, munci și satisface nevoile și aspirațiile într-un mediu fizic și social durabil.

Principalele *legi și acte normative în vigoare*, care reglementează managementul situațiilor de urgență generate de inundații sunt:

- *OUG nr. 21/2004* privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 15 / 2005;
- *Legea nr. 310/2004* - Legea apelor;
- *Legea nr. 481/2004* privind protecția civilă;
- *HG nr. 2288/2004* pentru aprobarea repartizării principalelor funcții de sprijin pe care le asigură ministerele, celelalte organe centrale și organizațiile neguvernamentale privind prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență;
- *HG nr. 1489/2004* privind organizarea și funcționarea Comitetului Național pentru Situații de Urgență;
- *HG nr. 1490/2004* pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a organigramei Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, cu modificările și completările ulterioare;
- *HG nr. 1491/2004* pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind structura organizatorică, atribuțiile, funcționarea și dotarea comitetelor și centrelor operative pentru situații de urgență;
- *HG nr. 1176/2005* privind aprobarea Statutului de organizare și funcționare al Administrației Naționale „Apele Române”;
- *Ordinul comun nr. 638/420/2005* al ministrului administrației și internelor și al ministrului mediului și gospodăririi apelor pentru aprobarea Regulamentului privind

gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale;

- *HG nr. 1854/2005* Hotărârea pentru aprobarea Strategiei Naționale de Management a riscului la inundații;
- Manualul prefectului pentru managementul situațiilor de urgență în caz de inundații, 2005“, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile;
- Manualul primarului pentru managementul situațiilor de urgență în caz de inundații, 2005“, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile.

Acordurile internaționale cu participarea României, necesare reducerii efectelor dezastrelor naturale sunt:

- *“EUROPEAN FLOOD RISK MAPPING, 2005“*, European Commission, Directorate General, Joint Research Centre. Pagubele datorate fenomenelor de risc natural înregistrate în Europa, perioada 1998-2004 culminând cu anul 2005 au determinat forurile UE să propună elaborarea hărților de risc unitare la nivelul teritoriului UE, structurate pe bazine hidrografice într-o concepție unitară „fără granițe statale”.

- *DIRECTIVA 2007/60/CE* privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații. Uniunea Europeană, dorește reglementarea managementul riscului la inundații cu scopul reducerii pagubelor la inundații, prin obligațiile ce le revin fiecărei țări membre.

Strategia și politica națională în domeniul gestionării apelor are în vedere realizarea unei politici de gestionare durabile a apelor prin asigurarea protecției cantitativa și calitativa a apelor, apararea împotriva acțiunilor distructive ale apelor, precum și valorificarea potențialului apelor în raport cu cerințele dezvoltării durabile a societății și în acord cu directivele europene în domeniu.

Pentru realizarea acestei politici se au în vedere următoarele obiective specifice privind Strategia de Management al Riscului la Inundații:

- o elaborarea Strategiei de Management al Riscului la Inundații pe termen lung, revizuirea metodologiilor de întocmire a hărților de risc la inundații, a metodologiei de evaluare a pagubelor produse, și a altor documente necesare implementării acesteia;
- o elaborarea Planurilor și programelor necesare implementării Strategiei de Management al Riscului la Inundații pe termen scurt;
- o elaborarea Schemelor Directoare de Amenajare și Management a Bazinelor Hidrografice pentru folosințele de apă, în scopul diminuării efectelor negative ale fenomenelor naturale inundații și secetă asupra vieții, bunurilor și activităților umane în corelare cu dezvoltarea economică și socială a țării, în care o componentă importantă este Planul de Amenajare a Bazinelor Hidrografice în scopul diminuării efectelor negative ale fenomenelor naturale asupra vieții, bunurilor și activităților umane.

Acțiunile necesare în acest sens sunt următoarele:

- realizarea identificării lucrărilor de prevenire, protecție împotriva inundațiilor și diminuării efectelor acestora în bazinele hidrografice și analiza critică a performanțelor acestora;
- reactualizarea la nivel național a rețelei topo-geodezice specifice pe fiecare bazin hidrografic;
- stabilirea limitelor de inundabilitate de-a lungul cursurilor de apă pentru diferite probabilități ale debitelor maxime;

- stabilirea pentru fiecare bazin hidrografic a măsurilor nestructurale și a lucrărilor hidrotehnice necesare pentru reducerea riscului la inundații, conform principiilor de calcul normate și aplicând principiile europene în domeniu;
- pregătirea de proiecte, accesarea fondurilor necesare finanțării și realizarea lucrărilor hidrotehnice necesare pentru reducerea riscului la inundații în bazinele hidrografice.

Experiența din ultima perioadă de timp demonstrează că apariția inundațiilor nu poate fi evitată, însă acestea pot fi gestionate, iar efectele lor se pot reduce prin aplicarea sistematică a măsurilor și acțiunilor menite să contribuie la diminuarea riscului asociat acestui fenomen. Această acțiune reprezintă **managementul riscului la inundații**, care înseamnă aplicarea unor politici, proceduri și practici de *identificare, analiză și evaluare a riscurilor, precum și tratarea, monitorizarea și reevaluarea lor* în vederea reducerii efectelor, astfel încât activitățile umane, socio-economice să se desfășoare în condițiile unui mediu sigur și durabil. Principalele activități ale managementului inundațiilor constau în:

- a) activități preventive (prevenire, protecție, pregătire), concentrate pe prevenirea și diminuarea pagubelor potențiale generate de inundații;
  - evitarea (interzicerea) construcției de locuințe și de obiective sociale, culturale și/sau economice în zonele potențial inundabile, cu prezentarea în documentațiile de urbanism a datelor privind efectele inundațiilor anterioare; adaptarea dezvoltărilor viitoare la condițiile de risc la inundații; promovarea unor practici adecvate de utilizare a terenurilor și a terenurilor agricole și silvice în zonele inundabile;
  - realizarea de măsuri structurale de protecție, inclusiv în zona podurilor și podețelor;
  - realizarea de măsuri nestructurale (controlul utilizării albiilor minore, elaborarea planurilor bazinale de reducere a riscului la inundații și a programelor de măsuri; introducerea sistemelor de asigurări etc.);
  - identificarea de detaliu, delimitarea geografică a zonelor de risc natural la inundații de pe teritoriul unității administrativ – teritoriale, înscrierea acestor zone în planurile de urbanism general și prevederea în regulamentele de urbanism a măsurilor specifice privind prevenirea și atenuarea riscului la inundații, realizarea construcțiilor și utilizarea terenurilor;
  - implementarea sistemelor de prognoză, avertizare și alarmare pentru cazuri de inundații;
  - întreținerea infrastructurilor existente de protecție împotriva inundațiilor și a albiilor cursurilor de apă;
  - execuția lucrărilor de protecție împotriva afuișurilor albiilor râurilor în zona podurilor și podețelor existente;
  - comunicarea cu populația și educarea ei în privința riscului la inundații și a modului ei de a acționa în situații de urgență.
- b) activități de management operativ, care se întreprind în timpul desfășurării fenomenului de inundații;
  - detectarea posibilității formării viiturilor și a inundațiilor probabile;
  - prognozarea evoluției și propagării viiturilor în lungul cursurilor de apă;
  - avertizarea autorităților și a populației asupra întinderii, severității și a timpului de apariție al inundațiilor;
  - organizarea și acțiuni de răspuns ale autorităților și ale populației pentru situații de urgență;

- asigurarea de resurse (materiale, financiare, umane) la nivel județean pentru intervenția operativă;
  - activarea instituțiilor operaționale, mobilizarea resurselor etc.
- c) activități post-inundații, care se întreprind după trecerea fenomenului.

Activitatea de management a riscului la inundații este legiferată prin HG nr. 1854/decembrie 2005, prin care este aprobată „**Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații – prevenirea, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor**”.

Strategia are ca scop reducerea impactului produs de inundații asupra populației și a bunurilor, printr-o planificare adecvată și o politică care să corespundă așteptărilor comunităților umane, în condițiile protecției mediului. De asemenea, strategia este documentul – cadru pentru pregătirea și adoptarea unor măsuri și acțiuni specifice vizând:

- cunoașterea riscului la inundații;
- monitorizarea fenomenului;
- informarea populației;
- luarea în considerare a riscului la inundații în toate domeniile de amenajare a teritoriului;
- adoptarea de măsuri preventive;
- pregătirea pentru situații de urgență;
- reconstrucția și învățarea din experiența anterioară.

Strategia definește și responsabilitățile specifice în plan operațional și de reglementare ale autorităților administrației centrale și locale asupra problemelor asociate cu inundațiile, precum și o implicare autentică în cadrul responsabilităților ce le revin.

Principiile strategiei sunt:

- *principiul dezvoltării durabile* pe baza căruia acțiunile întreprinse trebuie să aibă un impact suportabil din punct de vedere economic, ecologic și social;
- *abordarea strategică* pentru o perioadă de timp, astfel încât să poată fi luate în considerare eventualele schimbări în frecvența și vulnerabilitatea la inundații, precum și a altor aspecte posibile;
- *simplitatea și transparența* acțiunilor comune ale administrației centrale și locale, a comunităților locale vor conduce la diminuarea pagubelor generate de inundații, printr-o mai bună înțelegerea a riscului la inundații;
- *abordarea bazinală* prin care se introduce conceptul de plan de gestionare a riscului la inundații și aplicarea unor programe de măsuri, elaborate în concordanță cu prevederile Directivei Cadru privind Apa, la nivel de bazin hidrografic;
- *abordarea interdisciplinară* a fenomenului inundațiilor, care presupune abordarea tuturor aspectelor relevante ale gestionării apelor în legătură cu amenajarea teritoriului, utilizarea terenurilor, transport și dezvoltare urbană, agricultură, conservarea naturii la nivel național, regional, local;
- *principiul solidarității* potrivit căruia măsurile de protecție împotriva inundațiilor adoptate de unii, nu trebuie să compromită capacitatea altora, situații în amonte sau aval, de a-și adopta propriile măsuri de apărare;
- *menținerea echilibrului* între măsurile și acțiunile managementului inundațiilor (preventive, de răspuns și de reconstrucție) prin utilizarea planurilor de măsuri

structurale și nestructurale, de amenajare a teritoriului, a măsurilor biologice și a planurilor de intervenție pentru situații de urgență;

- *aplicarea celor mai bune practici* propuse de Uniunea Europeană și de Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa privind măsurile preventive împotriva inundațiilor, de protecție și diminuare a efectelor acestora;
- *acțiuni concrete și integrate* pe întreaga suprafață a bazinului hidrografic; principiu care reprezintă o condiție prealabilă pentru succesul strategiei și a planului de reducere a riscului la inundații.

Obiectivele strategiei de management al inundațiilor includ:

- *obiective sociale* care urmăresc protejarea populației și a comunităților umane împotriva inundațiilor prin asigurarea unui nivel acceptabil de protecție a populației;
- *obiective economice* care urmăresc protecția împotriva inundațiilor a infrastructurii economice existente și garantarea satisfacerii oportunităților economice ale generațiilor viitoare;
- *obiective de mediu* care urmăresc să se atingă obiectivele economice și sociale, cu păstrarea echilibrului între dezvoltarea economico – socială și mediu.

Managementul inundațiilor este o activitate intersectorială, multidisciplinară care cuprinde managementul resurselor de apă, amenajarea teritoriului, dezvoltarea urbană, protecția naturii, dezvoltarea agricolă și silvică etc., fiecărui sector revenindu-i realizarea unor acțiuni specifice.

Activitatea de management al inundațiilor se constituie într-o problemă politică de planuri și programe cu scop principal de protecție a vieții, bunurilor și a mediului împotriva inundațiilor, și anume:

- Planul de Management al riscului la Inundații, care se elaborează pentru fiecare bazin hidrografic în parte;
- Programul Național de Prevenire, Protecție și Diminuare a Efectelor Inundațiilor, care se elaborează la nivelul teritoriului național și are la bază planurile de management al riscului la inundații la nivel de bazin hidrografic.
- Planuri bazinale de apărare împotriva inundațiilor (Planuri operative de intervenție) la nivel județean, municipal, orășenesc și comunal, elaborate în conformitate cu prevederile legislației existente în domeniul managementului situațiilor de urgență.

Măsurile nestructurale pentru prevenirea și diminuarea pagubelor ce s-ar produce în cazul apariției fenomenelor de inundații, pot fi adoptate în zonele specifice cu pagube restrânse și care necesită un efort investițional minim, cu efecte rapide în cazul producerii viiturilor. Principalele măsuri se pot cataloga în Măsuri nestructurale tehnice ce privesc în special instituțiile specializate (Min. Mediului, ANAR-Direcții de Ape, INHGA, etc.) și Măsuri nestructurale administrative ce au fost evidențiate în detaliu în “Manualul Prefectului” și “Manualul Primarului “. Principalele măsuri pot fi grupate astfel:

Măsuri nestructurale tehnice:

- Determinarea capacității de transport a albiei minore și a debitelor maxime limită de începere a producerii pagubelor pe malul stâng și pe malul drept al sectorului de râu.
- Calcularea cotelor curbei suprafeței libere și trasarea curbelor de inundații (benzi inundabile) pe planuri de situație pentru debite maxime cu diverse probabilități de depășire în funcție de clasa de importanță a obiectivelor social-economice , la nivel de UAT.

- Cartarea obiectivelor social-economice aflate în perimetrele inundabile și atribuirea unui grad de risc în funcție de amplasament și de importanța acestora, la nivel de UAT
- Sisteme informaționale pentru alarmă, avertizare și prognoză realizate pe bazine și subbazine hidrografice, conectate la diverse nivele decizionale.

Măsuri nestructurale administrative:

- Organizarea interioară a diferitelor obiective social-economice spre a se adapta la situația de inundabilitate; impermeabilizarea construcțiilor.
- Determinarea și alegerea zonelor aflate în luncile inundabile care constituie incinte naturale cu efect de atenuare a viiturilor și amenajarea acestora.
- Strămutarea unor locuințe și avertizarea asupra zonelor de risc pentru amplasarea de construcții.
- Măsuri privind curățirea albiilor și asigurarea unei curgeri fluente în zonele construcțiilor amplasate albiile majore și minore (hidrotehnice, infrastructură rutieră și CF, etc.)
- Măsuri de educare a populației și de acțiune în cazul producerii unor viituri.
- Măsuri locale agrosilvice și C.E.S.
- Realizarea și urmărirea respectării planului de apărare ce urmează a se desfășura în zona afectată de inundații la nivel de bazin hidrografic, la nivel județean și la nivel de UAT.

Aceste măsuri trebuie implementate și coordonate de comisiile județene de apărare contra inundațiilor precum și a în cadrul primăriilor localităților din perimetrele inundabile, conform planurilor de apărare în funcție de datele furnizate de fluxul informațional decizional al situațiilor de urgență județean și național

În contextul prezentat, acțiunea majoră care trebuie întreprinsă la nivelul județului, este realizarea hărții de risc la inundații, acțiune prevăzută și în legea 575/2001 – Plan de Amenajare a Teritoriului Național Secțiunea V – Zone de risc natural. În baza viitoareii hărți și a prevederilor normativelor pentru acest domeniu, se va putea realiza amenajarea teritoriului județului în condițiile apărării împotriva inundațiilor.

Ca măsuri structurale de apărare împotriva inundațiilor sunt necesare acțiuni de reparare a lucrărilor de apărare existente, de curățare și întreținere a albiilor râurilor. Sunt necesare documentații tehnice actualizate privind apărarea împotriva inundațiilor, care să ia în considerare clasa de importanță a noilor construcții aflate în vecinătatea apelor. Se propun lucrări de apărare împotriva inundațiilor pe următoarele cursurile de apă, lucrări pentru care există deja studii de fezabilitate elaborate:

- *Muereasca*, la Muereasca cuprinzând reprofilări de albie pe 10,2km, protecții de maluri 4,2km și 5 zone cu stabilizări de versanți;
- *Băiașu*, la Perișani cuprinzând reprofilări de albie pe 0,36km, consolidări de maluri pe 0,709km;
- *Cerna și afluenți*, pe sectorul Rugetu – Măciuca cuprinzând reprofilare albie pe 4,8km, consolidări de mal pe 4,3km;
- *Otăsău*, pe sectorul Bărbătești – Frâncești cuprinzând reprofilare de albie pe 4km, consolidări de maluri pe 4,6km și 7 praguri de fund;
- *Sâmnice*, pe sectorul Golești – Blidari cuprinzând, reprofilare de albie pe 13,18km, consolidări de mal pe 3,15km;

- *Geamăna*, aval de podul de pe DJ 678 cuprinzând reprofilare de albie pe 1km, consolidări de mal pe 1,2km, diguri pe 1,2km;
- *Bistrița*, sectorul Costești – Băbeni cuprinzând reprofilare albie pe 15km, consolidări de mal pe 1,15km, diguri pe 0,45km, dig de dirijare pe 1km;
- *Govora*, pe sectorul Stoenesti – Govora cuprinzând reprofilare albie pe 15km, consolidare mal pe 10km;
- *Iazul Morilor*, în localitatea Băbeni cuprinzând reprofilare albie pe 3km, consolidare mal pe 3km;
- *Sălătrucel*, pe sectorul Berislăvești – Sălătrucel cuprinzând reprofilare albie pe 2,7km, consolidare mal pe 1,18km, 1 prag de fund, dig de dirijare pe 1,5km;
- *Cernișoara și Cernișoara Orlui*, în localitatea Cernișoara cuprinzând reprofilare albie pe 16,5km, consolidare de mal pe 3,2km;
- *Hința*, la Govora cuprinzând reprofilare albie pe 3km, apărare mal cu gabioane pe 3km;
- *Olteț*, la Grădiștea cuprinzând reprofilare albie pe 5km, consolidare de mal pe 3,9km, protecție dig pe 6,62km.

De subliniat este faptul că, orice amenajare a unui curs de apă sau adiacentă acestuia este susceptibilă de a genera impact asupra viețuitoarelor acvatice, fapt pentru care sunt necesare evaluări de mediu anteproiect, precum și a derulării evaluărilor de impact din faza studiilor de fezabilitate.

Se propun lucrări de reabilitare sau realizare a construcțiilor hidrotehnice specifice de apărare împotriva inundațiilor, produse pe curs de apă sau pe torenți, pentru unitățile administrativ teritoriale afectate de fenomenul de inundații, conform legii 575/2001 și completărilor consiliului județean privind inundațiile produse în perioada 1998-2005:

Unitatea Administrativ Teritorială	Inundații pe Curs de Apă	Inundații pe Torenți
m. Râmnicu Vâlcea	#	-
m. Drăgășani	#	-
o. Băile Olănești	#	-
o. Bălcești	#	-
o. Govora	#	-
o. Horezu	#	#
o. Ocnele Mari	-	#
Alunu	#	#
Băbeni	#	-
Berbești	#	-
Berislăvești	#	#
Boișoara	#	#
Budești	#	-
Bujoreni	#	#
Bunești	#	#
Copăceni	#	-
Cernișoara	#	-
Câineni	#	-
Dăești	#	#
Drăgoiești	#	#

Fântătești	#	-
Frâncesti	#	#
Galicea	#	-
Ghioroiu	#	-
Glăvile	#	-
Golești	#	#
Grădiștea	#	-
Gusoeni	#	-
Ionești	#	#
Laloșu	#	#
Lădești	#	-
Lăpușata	#	-
Lungești	#	-
Mateești	#	-
Măciuca	#	-
Mălaia	#	#
Mădulari	#	-
Măldărești	#	#
Mihăești	#	-
Milcoiu	#	-
Muereasca	#	#
Nicolae Bălcescu	-	#
Olanu	#	#
Oteșani	#	-
Păușești	#	#
Păușești Măglași	#	#
Perișani	#	-
Pesceana	#	-
Pietrari	#	-
Prundeni	#	-
Racovița	-	#
Roești	#	-
Roșiile	#	#
Sălătrucel	#	#
Sinești	#	-
Slătioara	#	#
Stoenești	#	#
Stoilești	#	-
Stroiești	#	-
Sutești	#	-
Susani	#	-
Șirineasa	#	#
Tetoiu	#	-
Tomșani	#	-
Vaideeni	#	#
Valea Mare	#	-
Vlădești	#	-
Zătreni	#	-

Sursa datelor: legea 575/2001, anexa 5; date furnizate de Consiliile Județene în anul 2005

● Alunecări de teren

Localitățile cele mai afectate aparțin zonelor din regiunea dealurilor subcarpatice pe care se manifesta intens fenomenul alunecărilor de teren: Perisani, Muereasca, Stoenesti, Berbesti, Copaceni, Alunu, Racovita, Malaia, Voineasa, Berislavesti, Vaideeni, Costesti, Berbesti, Francesti, Tomsani, Cernisoara, Gradistea, Scundu. În aceste zone se recomanda:

- Întocmirea studiilor geotehnice care să ofere soluțiile tehnice de consolidare a versanților instabili prin lucrări de artă speciale (ziduri de sprijin etc.)

- Măsuri și acțiuni pentru eliminarea sau reducerea instabilității versanților și a declanșării fenomenelor de alunecare *din cauze naturale* (precipitații atmosferice, eroziunea apelor curgătoare, acțiunea apelor subterane):

- îmbunătățirea drenajului natural al solului prin lucrări specifice de îmbunătățiri funciare aplicate în complex cu alte tipuri de lucrări (hidroameliorative și agropedoameliorative) funcție de modul de utilizare a terenului;
- îmbunătățirea regimului de scurgere a apelor de suprafață pe versanți prin lucrări de colectare și evacuare a apei.
- captarea izvoarelor de coastă cu debit permanent prin lucrări de drenaj pe versanți
- lucrări pedoameliorative (nivelare-modelare, astuparea crăpăturilor) pe versanții afectați de alunecări active și pe terenuri cu alunecări stabilizate

Vulnerabilitatea naturala a solurilor, este accentuata si de activitatile umane (in principal agricultura, defrișarea abuzivă a pădurilor, arături transversale pe versanți, săpături la baza versanților pentru diverse construcții), care determină eroziunea solului, în special în zona subcarpatica a județului în localitățile: Berbesti, Alunu, Perisani, Caineni, Mateesti, Copaceni, Francesti, Golesti, Berislavesti, Olanesti si Ramnicu Valcea. Pe aceste terenuri sunt necesare măsuri pentru eliminarea sau stabilizarea alunecărilor de teren *din cauze antropice*:

- stoparea defrișărilor ilegale
- stabilizarea și valorificarea terenurilor alunecate prin împăduriri și însămânțare cu amestec de ierburi care, prin consumul mare de apă, asigură protecția antierozională și stabilizarea versanților
- executarea arăturilor de-a lungul curbei de nivel
- evitarea executării de căi de comunicații (drumuri, căi ferate) pe versanții instabili
- evitarea supraîncărcării versanților cu construcții de orice fel

Pe terenurile afectate de eroziuni și alunecări de teren indiferent de cauza acestora se recomandă întocmirea ***hărților de risc la alunecări de teren*** (conform Legii 575/2001) mai ales în zone în care există elemente importante supuse riscului și declararea acestora ca "zone de risc la alunecări de teren". În această situație sunt localitățile Muereasca, Stoenesti, Copaceni, Alunu, Perisani, Racovita, Malaia, Voineasa, Berislavesti, Vaideeni, Costesti, Berbesti, Francesti, Tomsani, Cernisoara, Gradistea, Scundu, Caineni, Mateesti, Golesti, Olanesti si Ramnicu Valcea.

Măsurile, foarte variate și specifice fiecărui caz în parte, funcție de amplarea fenomenului, mai pot fi grupate și după următoarele criterii: modificarea geometriei inițiale, reducerea presiunii apei din pori, măsuri fizice, chimice, biologice, măsuri mecanice.

- ***Modificarea geometriei inițiale*** constă în acțiunea de reprofilare a pantei, prin reducerea înclinării acesteia sau prin excavații la creastă și umpluturi, constând în berme sau banchete, la bază.

- **Reducerea presiunii apei din pori** are în vedere măsurile hidrologice care trebuie să împiedice infiltrarea apei în pământ, iar dacă s-a infiltrat, să reducă nivelul sau gradientul hidraulic, eliminându-se efectele negative ale excesului de apă asupra caracteristicilor pământului, cât și micșorarea forțelor din greutatea proprie sau hidrodinamice. În acest scop se pot realiza următoarele tipuri de lucrări:
  - drenarea de suprafață prin rigole, șanțuri pereate, șanțuri de gardă, drenuri superficiale, pavarea sau impermeabilizarea pantelor, cu scopul de colectare și îndepărtarea rapidă a apelor pluviale sau rezultate din topirea zăpezilor;
  - drenuri de adâncime, puțuri de absorbție, drenuri verticale din pământuri necoezive, drenuri în spic (orizontale și suborizontale), galerii de drenaj, pentru îndepărtarea apelor de adâncime și micșorarea umidității pământului;
  - drenuri de picior la terasamente sau la baza pantei, cu filtre inverse, drenuri cu geotextil, saltele drenante, amenajări antierozive, pentru prevenirea și combaterea fenomenelor de antrenare hidrodinamică.
- **Măsurile fizice, chimice și biologice** constau într-un ansamblu de măsuri destinate creșterii rezistenței la forfecare a pământurilor, fără aport de material din exterior. Dintre acestea, cele mai utilizate sunt:
  - compactarea, congelarea sau arderea;
  - tratarea pământului prin amestec și injectare (cimentare, bituminizare, silicatizare);
  - înierbări, garduri vii, cleionaje, plantare de arbori (salcâm, nuc, fag, stejar).
- **Măsurile mecanice** sunt destinate echilibrării stării de tensiune din versant și taluzuri și constau în lucrări de susținere: ziduri de sprijin clasice sau din pământ armat, ranforți cu bolți de sprijin, chesoane, ancorarea sau bulonarea pantelor, diferite tipuri de pilotaje.

Dat fiind faptul că în zonă sunt prezente, ca activități antropice, cariere în care se extrage cărbunele, au fost prevăzute halde pentru depozitarea sterilului rezultat în urma procesului de exploatare. Se impune o grijă permanentă pentru stabilizarea haldelor. Acestea pot prezenta un potențial pericol, în cazul în care nu se țin seamă de anumite măsuri de prevenire, redate mai jos:

- nu se va depăși înălțimea maximă stabilită prin calcul, prin adăugarea de material steril în exces;
- verificarea capacității portante a patului haldei și al bermelor;
- executarea de drenuri superficiale și de adâncime pentru evacuarea apei în exces;
- înierbarea taluzelor haldei, pentru a împiedica pătrunderea apei pluviale;
- executarea de aliniamente de pilotaje, transversale pe lungimea haldelor mari, pentru asigurarea unui grad mai mare de stabilitate.

Un efect negativ al activității antropice, cu implicații catastrofale, s-a semnalat la Ocnele Mari. În urma exploatării sării prin disoluție și a scăpării de sub control a procesului de extracție, s-a produs dizolvarea stâlpilor de siguranță din subteran, având ca rezultat prăbușirea tavanului sectorului pe o suprafață de circa 135000 m² și o adâncime de aproximativ 50 m. În urma prăbușirii au fost distruse numeroase locuințe și altele parțial avariate. În anul 2005, ca primă măsură s-a stabilit efectuarea unei prăbușiri controlate pentru a preîntâmpina acest lucru în sectorul instabil. Este absolut necesară efectuarea unui studiu geologic pentru descifrarea amănunțită a tectonicii locale și numai după aceea se pot stabili măsurile adecvate pentru stabilizarea zonei.

Pentru prevenirea declanșării unor noi alunecări de teren, se impune obligativitatea obținerii avizului organelor de specialitate în cazul amplasării unor noi construcții, luându-se în considerare valoarea probabilității de producere a alunecărilor, respectiv a coeficientului mediu de hazard – Km.

● Cutremure

Conform Legii nr. 575 / 2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a V-a – “Zone de risc natural” unitățile administrativ teritoriale urbane din județul Vâlcea amplasate în zone pentru care intensitatea seismică exprimată în grade MSK este minim VII și trebuie să facă obiectul planurilor de apărare împotriva efectelor seismelor sunt:

UAT	Nr. de locuitori	Intensitatea seismică (MSK)
Municipiul Râmnicu Vâlcea	111658	VII
Municipiul Drăgășani	20811	VII
Orașul Băbeni	9676	VII
Orașul Băile Govora	2963	VII
Orașul Băile Olănești	4581	VII
Orașul Bălcești	5737	VII
Orașul Berbești	5774	VII
Orașul Călimănești	8809	VII
Orașul Brezoi	8809	VIII
Orașul Horezu	6879	VII
Orașul Ocnele Mari	3458	VII

Sursa datelor: Buletinul statistic al Comisiei Naționale de Statistică, 2007

Întrucât perioada medie de revenire a cutremurelor de intensitate VII și VIII este de 50 de ani respectiv 100 ani, se impune inițierea de măsuri specifice în caz de urgență pentru unitățile administrativ teritoriale evidențiate în tabelul de mai sus.

Comisia centrală pentru prevenirea și apărarea împotriva efectelor seismice și alunecărilor de teren organizată în cadrul MLPTL are în subordine la nivelul județului Vâlcea, *Comisia județeană de apărare împotriva dezastrelor* și comisiile orașenești în funcție de gradul de expunere la efectele dezastrelor (inclusiv seisme).

Comisia județeană întocmește *Planul județean de apărare împotriva dezastrelor* care reflectă concepția acesteia privind protecția și intervenția în cazul dezastrelor specifice județului. Acesta cuprinde planuri de apărare elaborate de municipii și orașe, planuri operative de apărare specifice, studii, analize, documentații.

Conform studiului “Identificarea și delimitarea hazardurilor naturale (cutremure, alunecări de teren și inundații). Hărți de hazard la nivelul teritoriului județean. Regiunea 4 - (Sud-Vest, Oltenia): județele Vâlcea, Olt, Dolj, Gorj, Mehedinți. Județul Vâlcea” – IPTANA 2008 - riscul seismic poate fi redus doar ***daca vulnerabilitatea construcțiilor poate fi redusă, hazardul seismic si expunerea fondului construit neputand fi modificate de oameni.*** In aceste conditii, masurile menite sa reduca semnificativ riscul seismic pe care il reprezinta constructiile expuse hazardului seismic prin operatiuni de consolidare seismica sunt de o importanta cruciala, situatia actuala putind genera, in viitorul apropiat, aspecte sociale si economice de o amploare dramatica.

Masurile imediate pentru reducerea riscului seismic sunt:

- Punerea in siguranta, a constructiilor care prezinta un pericol ridicat de prabusire si care adapostesc un numar important de persoane.
- Creerea unor spatii tampon pentru adapostirea provizorie a locatarilor, in cazul necesitatii parasirii temporare a locuintelor, pe timpul executarii lucrarilor de interventie sau in caz de cutremur.
- Continuarea actiunii de inventariere si expertizare a constructiilor din zonele seismice.

- Creerea condițiilor tehnice și organizatorice necesare colectării, stocării și procesării automate ale informațiilor relative la construcțiilor cu risc seismic.
- Completarea cadrului organizatoric pentru luarea măsurilor de urgență post-seism (în special a celor cu caracter tehnic, legate de evaluarea rapidă post-seism și de punerea provizorie în siguranță).
- Măsuri pentru îmbunătățirea informării populației și a factorilor de decizie, la diferite niveluri (central, local), asupra principalelor aspecte legate de riscul seismic și de măsurile pentru reducerea acestuia.

Categoriile de clădiri cele mai vulnerabile în cazul unui cutremur puternic sunt:

- construcțiile executate între 1950 și 1976 conform normativelor de proiectare în vigoare atunci care au fost proiectate cu considerarea unor forțe seismice mai reduse; acestea s-au comportat satisfăcător în 1977 dar unele cazuri (de ex. cele cu parter flexibil) au suferit mai multe avarii;
- clădirile joase din zidărie și alte materiale locale executate tradițional fără control tehnic specializat.

Cele mai multe clădiri de acest tip constituie o prioritate absolută la intervenție. Diminuarea vulnerabilității seismice a construcțiilor se poate realiza prin acțiuni de intervenție (consolidări) la clădiri din domeniul sănătății, administrației centrale și locale, educației și cercetării, culturii, clădiri de locuit, etc.

Experiența internațională arată că prin măsuri adecvate de evaluare a efectelor seismelor, prin estimarea cât mai exactă a efectelor condițiilor locale de amplasament (studii de hazard local, investigații geotehnice și geofizice, investigații seismice, etc.), proiectare de calitate, utilizarea de materiale și sisteme moderne, se pot realiza/executa toate tipurile de construcții.

2.1.1.4. Zone expuse la riscuri tehnologice

În urma analizei situației existente și a prognozelor în domeniul protecției mediului, în județul Vâlcea se preconizează realizarea de acțiuni, în perspectiva anilor 2008 – 2017, în scopul micșorării potențialului de risc tehnologic și asigurării protecției factorilor de mediu.

Obiectivul care decurge din Strategia Națională de Protecția Mediului – 2004-2025 îl reprezintă – **”reducerea efectelor negative ale activităților industriale asupra mediului”**.

Acesta este susținut de următoarele *obiective specifice*:

- reducerea semnificativă a impactului negativ al activității industriale asupra calității mediului și a populației;
- redarea în circuitul economic a terenurilor degradate și protejarea siturilor construite;
- monitorizarea permanentă a zonelor care prezintă risc tehnologic.

În scopul atingerii obiectivelor specifice, sunt necesare următoarele *direcții de acțiune*:

- retehnologizarea, utilizarea de tehnologii nepoluante și asanarea zonelor degradate prin activități industriale;
- îndeplinirea sarcinilor acceptate prin acorduri și tratate internaționale privind reducerea poluării solurilor;
- reabilitarea zonelor degradate și contaminate și redarea lor în circuitul economic;
- evitarea poluărilor accidentale cu saramură, țigări și produse chimice;

Măsurile necesare vizează următoarele :

- acordarea de sprijin financiar agenților economici din zonă pentru achiziționarea de tehnologii nepoluante, care să reducă semnificativ impactul negativ al activității acestora asupra calității mediului și a populației și să mențină în același timp activitatea economică a localităților respective;
- promovarea unui management al întreprinderilor miniere prelucrătoare care să elimine posibilitatea producerii de accidente tehnologice;
- îmbunătățirea recuperării și tratării deșeurilor industriale;
- investiții în tehnologii ecologice pentru înlocuirea proceselor industriale poluante și în tehnologii eficiente de depoluare;
- investiții pentru colectarea, sortarea, recuperarea, depozitarea deșeurilor industriale inclusiv a celor periculoase;
- reabilitarea și managementul pe termen lung al râurilor poluate cu metale grele datorită activității miniere (zona minieră Berbești);
- înlocuirea conductelor de transport saramura de la Ocnele Mari pe platforma chimică;
- înlocuirea conductelor de transport țiței și produse chimice (etilena, propilena);
- exploatarea în siguranță a zăcămintelor de sare de la Ocnele Mari conform planului de acțiuni prevăzut de H.G. nr. 75/2008, respectiv: continuarea închiderii câmpurilor de sonde 1 și 2, precum și strămutarea locuitorilor din câmpurile de sonde 1, 2, 3 și 4 din perimetrul Ocnele Mari;
- igienizarea zonelor degradate prin activități industriale;
- managementul adecvat al construcțiilor hidrotehnice, retehnologizarea lor în vederea reducerii potențialului de accident tehnologic (lacurile de acumulare de la Brădișor, Turnu, Călimănești, Dăești, Rm. Vâlcea, Râureni, Govora, Băbeni, Ionești, Drăgășani);
- monitorizarea zonelor care prezintă riscuri legate de industria chimică (potențial de poluare cu clor, amoniac, potențial de explozie): Râmnicu Vâlcea, Govora, Horezu;
- monitorizarea permanentă a nivelului radiațiilor în zona de influență a centralei nucleare de la Koslodui.

2.1.2. PATRIMONIUL NATURAL ȘI CONSTRUIT

Obiectivul urmărit îl constituie **valorificarea potențialului elementelor definitorii de patrimoniu natural și construit prin intervenții integrate de protejare și dezvoltare durabilă.**

Patrimoniul natural și cultural al unui teritoriu include valorile culturale materiale sau spirituale (istorice, arheologice, arhitecturale, urbanistice, etnografice) ale unei localități, precum și valorile naturale (rezervații și monumente ale naturii, parcuri, peisaje) situate în proximitatea unei localități sau într-un teritoriu mai larg căruia îi aparține aceasta. Importanța acestor valori ca rezervă și alternativă de dezvoltare a determinat conștientizarea necesității unei amenajări responsabile a teritoriului care să aibă în vedere reabilitarea, conservarea, protejarea și punerea în valoare corespunzătoare a patrimoniului natural și cultural.

2.1.2.1. Patrimoniul natural

Patrimoniul natural prin ansamblul componentelor și structurilor fizico-geografice, floristice, faunistice și biocenotice ale mediului natural are o semnificație relevantă pentru județul Vâlcea.

În ceea ce privește mediul “*Strategia de dezvoltare a Regiunii 4 Sud-Vest*” (Oltenia) prevede ca prioritate regională protecția și îmbunătățirea calității mediului. Aceasta corespunde cu Axa prioritară 4 din POS Mediu, și anume: *implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii*. Strategia regională are printre obiectivele pentru acest domeniu: **protejarea biodiversității și a ariilor protejate**. Direcția de dezvoltare a acestui obiectiv o constituie conservarea diversității biologice, asigurarea utilizării durabile a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică și reconstrucția ecologică a sistemelor deteriorate.

Acțiunile propuse sunt: extinderea ariilor și a rezervațiilor naturale; refacerea padurilor deteriorate; conservarea biodiversității habitatelor regionale; promovarea unor metode moderne de management pentru zonele protejate și crearea de centre de informare, prezentare și de cercetare a habitatelor naturale; elaborarea și implementarea planurilor de management pentru ariile protejate, inclusiv siturile Natura 2000.

Obiectivul specific în acest domeniu îl constituie **garantarea conservării și utilizării durabile a patrimoniului natural** prin:

- menținerea sau restabilirea într-o stare de conservare favorabilă a habitatelor și a speciilor din flora și fauna sălbatică;
- asigurarea măsurilor speciale de ocrotire și conservare în situ a bunurilor patrimoniului natural;
- managementul îmbunătățit al resurselor naturale în vederea unei dezvoltări durabile prin aplicarea unor planuri adecvate de management în ariile protejate de interes național prioritar (rețeaua Natura 2000);
- conservarea florei, faunei și a diversității biologice, protejarea zonelor verzi, pădurilor și zonelor umede, protejarea resurselor balneoturistice și valorificarea durabilă a resurselor de substanțe minerale utile;
- protejarea patrimoniului natural de interes național declarat și a celui de interes local și protejarea peisajului, prin extinderea zonelor instituite ca protejate și managementul modern al acestora.

Județul Vâlcea deține un număr semnificativ de zone naturale valoroase identificate prin lege, care se instituie ca zone protejate: Parcurile Naționale Cozia și Buila – Vânturarița, 13 monumente ale naturii, 19 rezervații naturale și 3 arii de protecție specială avifaunistică (conform Legii nr. 5/2000, H.G. nr. 2151/2004, H.G. nr. 1581/2005 și H.G. nr. 1284/2007). Ordinul nr.1964/2008 instituie regim de arie protejată a siturilor de importanță comunitară (SCI), ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Acestea sunt: Buila Vânturarița, Cozia, Frumoasa, Făgăraș, Nordul Gorjului de Est, Oltul Mijlociu Cibin Hârtibaciu, Parâng, Târnovul Mare, precum și ariile de protecție avifaunistice.

Creșterea suprafeței totale a ariilor naturale protejate din județ reprezintă unul din obiectivele ce se doresc a fi îndeplinite.

Având în vedere că la nivelul județului au fost elaborate **planurile de management** pentru ariile naturale protejate declarate conform legislației de mediu în vigoare (se menționează că planul de management al Parcului Național Buila – Vânturarița este în curs de elaborare), se impune **implementarea** acestora în vederea menținerii echilibrului ecologic din aceste arii și conservării biocenozelor.

Pentru asigurarea măsurilor speciale de ocrotire și conservare în situ a bunurilor patrimoniului natural se instituie un regim diferențiat de ocrotire, conservare și utilizare, potrivit categoriilor Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii: monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naționale, etc.

Conservarea ariilor naturale protejate (habitatelor naturale și specii floristice și faunistice) se face diferențiat în funcție de tipologia lor:

- **parcuri naționale:** - managementul parcurilor naționale trebuie să asigure menținerea cadrului fizico-geografic în stare naturală, protecția ecosistemelor, conservarea resurselor genetice și a diversității biologice în condiții de stabilitate ecologică, excluderea oricărei forme de exploatare a resurselor naturale și a folosințelor terenurilor incompatibilă scopului atribuit.

- **monumente ale naturii:** - managementul lor se face după un regim strict de protecție care asigură păstrarea trăsăturilor naturale specifice; accesul populației se poate limita în funcție de gradul lor de vulnerabilitate

- **rezervații naturale:** - managementul se face diferențiat, în funcție de caracteristicile acestora prin măsuri active necesare menținerii habitatelor și/sau în vederea protejării unor specii, grupuri de specii sau comunități biotice.

- **arii de protecție specială avifaunistică:** - scopul este de a conserva, de a menține și acolo unde este cazul de a readuce într-o stare favorabilă habitatele specifice, desemnate pentru protecția speciilor de păsări migratoare. Managementul ariilor de protecție specială se realizează ca și pentru ariile speciale de conservare.

Se propun următoarele **direcții generale de acțiune**, cu măsurile aferente, (instituțiile cu responsabilități în implementarea acestora fiind propuse în cadrul programului de măsuri):

- instituirea administrațiilor ariilor protejate
- diminuarea efectelor negative generate de activitățile umane, prin următoarele măsuri:
  - o prevenirea și controlul exploatării iraționale a resurselor naturale
  - o aplicarea celor mai bune tehnologii în exploatarea resurselor naturale
  - o stabilirea și marcarea traseelor optime de acces
  - o dezvoltarea turismului pe criterii ecologice

- propuneri de noi arii protejate
- respectarea statutului ariilor protejate existente și a celor propuse:
  - o delimitarea și marcarea perimetrelor ariilor protejate de interes național
  - o evaluarea ofertelor primite și încredințarea spre administrare a ariilor protejate
  - o implementarea planurilor de management existente și elaborarea acestora pentru noile arii declarate
  - o educarea și informarea publicului.

2.1.2.2. Patrimoniul construit

Obiectivul specific în acest domeniu constă în ***restaurarea, protejarea și valorificarea fondului construit valoros existent ca factor al dezvoltării cultural - istorice și identității teritoriale.***

Protecția mediului construit valoros trebuie să plece de la concepția unei ierarhii a elementelor componente ale acestuia, care trebuie avută în vedere în operațiunile urbanistice. Vârful acestei ierarhii este constituit din monumentele cu valoare națională, așa cum sunt prezentate în legislația românească, numărul acestor construcții valoroase putând fi extins, prin introducerea pe lista monumentelor a unor noi construcții valoroase.

• **Cadru general privind conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în România**

La nivel național, contextul modificărilor socio-economice a impus o dezvoltare a legislației privind intervențiile asupra zonelor ce înglobează valori de patrimoniu - *monumente, ansambluri, situri* - cât și asupra elementelor constitutive ale acestora, prin completarea cadrului legislativ, în acord cu legislația și acordurile europene la care țara noastră este semnatară și prin elaborarea de metodologii – acte normative cu caracter specific domeniului patrimoniului cultural.

Conform *Legii 422/2001 pentru protejarea monumentelor istorice* (republicata), definirea termenului « protejare » implica « ansamblul de măsuri cu caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic, menite să asigure *identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, evidența, conservarea (inclusiv paza și întreținerea), consolidarea, restaurarea, punerea în valoare a monumentelor istorice și integrarea lor socio-economică și culturală în viața colectivităților locale* ».

Aceasta vine în completarea *Legii 5/2000-PATN, Secțiunea III - Zone protejate*, în care se precizează faptul că « documentațiile de urbanism și regulamentele aferente se vor întocmi în vederea *constituirii zonelor protejate și vor cuprinde măsuri necesare de protecție și conservare a valorilor de patrimoniu cultural național în respectivele zone* ».

Referirea la zonele protejate înglobează în momentul de față, prin aplicarea unei concepții moderne privind patrimoniul cultural, atât zonele construite cât și cele naturale.

Semnatară în 2002, prin *Legea 451/2002 pentru ratificarea Convenției Europene a peisajului* - Florența, 20 Oct.2000, a documentului Consiliului Europei privind peisajul, România acordă importanță cuvenită acestuia în « *elaborarea culturilor locale și faptului că peisajul reprezintă o componentă fundamentală a patrimoniului cultural și natural al Europei, contribuind la dezvoltarea oamenilor și la consolidarea identității europene* ».

Aceasta Convenție completează cadrul textelor juridice existente la nivel internațional, în domeniile protecției și gestiunii patrimoniului natural și cultural și care sunt ratificate și la nivel național, utilizarea termenilor specifici făcându-se conform accepțiunilor conferite prin :

- Convenția pentru salvarea patrimoniului arhitectural al Europei (Granada, 3 octombrie 1985)
- Convenția europeană pt. Protecția patrimoniului arheologic (revizuită)-(La Valetta, 16 ianuarie 1992)- Legea 150/1997
- Convenția privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural (Paris, 16 noiembrie 1972).
- Carta asupra principiilor conservării și restaurării patrimoniului construit (Cracovia, 2000)

Cadrul specific mai cuprinde și Ordinele MCC sau MTCT, la care se adăuga metodologii de intervenție :

- Ordonanța Guvernului 21/2006 privind regimul concesiunii monumentelor istorice, aprobată prin Legea nr.21/2006
- Ordinul MCC nr.2684/2003 privind aprobarea Metodologiei de întocmire a obligației privind folosința monumentului istoric și a conținutului acesteia
- Ordonanța Guvernului nr.13/2007 pentru completarea art.5 din O.G.nr.43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național.
- Ordinul MTCT nr.562/2003 pentru aprobarea reglementării tehnice « Metodologie de elaborare și conținutul cadru al documentațiilor de urbanism pentru zone construite protejate ».
- « Metodologie de delimitare și de instituire a zonelor protejate de interes național pentru monumente și situri arheologice situate în extravilan »- MLPTL 2003.
- « Metodologie de identificare și de evaluare a peisajului »- în curs de finalizare, MDLPL, 2008.

● Strategii la nivel național și local

La nivel național Ministerul Culturii și Cultelor a elaborat « ***Strategia de dezvoltare pentru Patrimoniul Cultural Național*** » - (2008-2013).

Ca țintă, *Strategia de dezvoltare* va contribui la «generarea de performanțe crescute în cadrul operațional al managementului patrimoniului cultural precum și la creșterea calității sectorului patrimonial, prin investiție durabilă în conservare, training și management al siturilor. În acest context, se poate vorbi de o dimensiune mai vastă a patrimoniului cultural implicând, dincolo de preservarea acestuia, politici speciale de promovare și receptare, de creație și afirmare culturală. Astfel, în noul context geopolitic, politicile și strategiile naționale sunt în strânsă legătură cu politicile formulate la nivel european, ele nefiind izolate de politicile economice sau sociale.»

Implementarea acestei strategii se realizează cu ajutorul mai multor actori, alături de Autoritățile centrale un rol esențial fiind atribuit autorităților publice locale/județene precum și instituțiilor deconcentrate/subordonate MCC- Direcțiile Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național.

În această Strategie patrimoniul cultural este analizat pe capitole :

- a. patrimoniul imobil (monumente arheologice și arhitecturale)

- b. patrimoniul mobil (muzee, arhive, colecții)
- c. patrimoniul imaterial (practici, reprezentări, tradiții și expresii, abilități)
- d. peisajele culturale

Dintre acestea, *patrimoniul cultural imobil* constituie cea mai valoroasă componentă, desemnând categoria *monumentelor istorice* - categorie ce include *monumente, ansambluri și situri istorice*.

În contextul politicilor de dezvoltare durabilă a teritoriilor, promovat atât de MCC cât și de MDLPL, patrimoniul cultural devine un factor de creștere socială și economică important.

Dintre *direcțiile de acțiune specifice*, precizate în Strategia Patrimoniului Cultural Național elaborată de MCC, menționăm:

- *Stabilirea unor priorități pentru lucrările de restaurare, punere în valoare și revitalizare a monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice* - acordându-se prioritate celor care prezintă posibilități rapide de atragere a publicului și de amortizare a cheltuielilor.
- *Realizarea unor planuri integrate de protejare a patrimoniului cultural și natural* - planuri în care bunurile de patrimoniu imobil vor căpăta utilizări care să le pună în valoare caracteristicile culturale specifice, devenind un catalizator în procesele sociale de agregare a grupurilor și comunităților.
- Dezvoltarea durabilă a *zonelor protejate*, pe baza *conservării integrate a patrimoniului cultural imobil* – evaluarea impactului, de către autoritățile locale, pe care îl poate avea patrimoniul imobil revitalizat.
- Descentralizarea actului de decizie în domeniul punerii în valoare a patrimoniului imobil.
- Responsabilizarea unor paliere sociale diverse - național, regional și în special local - pentru conștientizarea *rolului jucat de patrimoniul cultural imobil în păstrarea identității culturale naționale și locale*.
- Menținerea monumentelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial - UNESCO, într-un stadiu optim de conservare, corelat cu permanentizarea acțiunilor de conștientizare a populației cu privire la importanța acestora.
- Cooperarea cu parteneri internaționali/UE, în programe și proiecte comune pentru protejarea patrimoniului cultural imobil și a peisajelor.
- Utilizarea experienței acumulate cu prilejul unor programe naționale și internaționale (ex. Sibiu - capitala culturală a Europei) pentru realizarea unor programe de revitalizare și punere în valoare a patrimoniului cultural.
- Inițierea de către Autoritățile locale a unor proiecte legate de patrimoniul cultural imobil - utilizarea Fondurilor structurale, în cadrul axelor prioritare legate de patrimoniu – turism.
- Creșterea independenței față de subvențiile bugetare

La nivelul județului Vâlcea există în fază de proiect ***Strategia culturală a județului Vâlcea*** (2008-2013), care la capitolul „Strategii de dezvoltare a sectorului culturii pe domenii de activitate” prezintă domeniul *patrimoniului național* cu subdomeniile: *patrimoniul cultural material-cel imobil* (monumente istorice), *cel mobil* și *patrimoniul cultural imaterial*.

Obiectivele strategice propuse prin această strategie pentru patrimoniul imobil sunt următoarele:

- cunoașterea și promovarea patrimoniului imobil, cercetarea valorii și importanței monumentelor istorice, evaluarea stării lor de conservare și de securitate; continuarea cercetării patrimoniului arheologic;
- salvarea monumentelor istorice și a bunurilor culturale imobile, aflate în pericol sau în stare avansată de degradare, prin lucrări de restaurare și de conservare și prin măsuri eficiente de păstrare, securitate și supraveghere;
- protejarea patrimoniului cultural imobil în conformitate cu legislația în vigoare, prin concertarea eforturilor tuturor forțelor interesate și implicate în această activitate: deținători/administratori de obiective/bunuri de patrimoniu, autorități publice, instituții de specialitate, organizații ale societății civile;
- dezvoltarea patrimoniului cultural imobil prin îmbogățirea fondului existent cu noi obiective (vestigii arheologice, clădiri industriale, bunuri imobile reprezentative din secolul trecut);
- punerea în valoare a bunurilor culturale imobile în cadrul activităților educaționale și turistice pe plan local, național și internațional, ținând cont de rolul major pe care îl pot juca monumentele istorice ca factor de coeziune socială, în scopul dezvoltării durabile.

Pentru *Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național (DJCCPCN) Vâlcea*, serviciu public deconcentrat, cu personalitate juridică, al Ministerului Culturii și Cultelor, care are rolul principal în domeniul patrimoniului cultural imobil, există, conform strategiei ministerului respectiv, următoarele *direcții principale de acțiune*:

- acumularea, ordonarea și sistematizarea informațiilor și datelor referitoare la monumentele istorice, în vederea creării bazei documentare a acestora și a fundamentării programelor de cercetare, salvare, protejare, dezvoltare și valorificare a lor;
- consolidarea, restaurarea și conservarea monumentelor istorice și a celorlalte obiective de patrimoniu aflate în pericol; finalizarea șantierelor actuale la monumentele istorice și deschiderea altora noi;
- identificarea unor potențiale monumente istorice (vestigii arheologice, clădiri industriale, clădiri civile și locuințe reprezentative arhitectonic din secolul trecut);
- integrarea mai eficientă a mănăstirilor și a monumentelor istorice laice în circuitul științific, cultural, educațional și turistic național și internațional.

Consiliului Județean Vâlcea îi revin următoarele direcții de acțiune:

- colaborarea cu DJCCPCN Vâlcea;
- coordonarea activității consiliilor locale în domeniul protecției patrimoniului cultural național imobil clasat;
- elaborarea unei strategii județene și a unui Program Județean de Conservare-Restaurare a patrimoniului cultural imobil de categoria B, pentru perioada 2008-2013;
- redactarea de proiecte de restaurare-conservare pentru monumente istorice de categoria B, în vederea obținerii de finanțări din fonduri centrale și europene ;
- cooperarea regională cu județele Gorj, Dolj, Olt și Mehedinți din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia.

Pentru *consiliile locale* se impun:

- colaborarea cu Consiliul Județean Vâlcea și cu DJCCPCN Vâlcea pentru elaborarea Strategiei județene pentru protecția patrimoniului cultural imobil, a Programului Județean

de Conservare-Restaurare a acestui patrimoniu și pentru redactarea proiectelor de conservare-restaurare cu finanțare centrală și europeană;

- alocarea în bugetele proprii a fondurilor pentru protecția patrimoniului cultural imobil;

- **Determinarea direcțiilor si recomandarilor specifice pentru protejarea si conservarea monumentelor istorice din judetul Valcea.**

În urma etapelor de analiza si de diagnostic, efectuate în fazele anterioare, referitoare la situatia monumentelor istorice de pe teritoriul Judetului Valcea, au fost identificate valorile si potentialul reprezentat de acestea dar si problemele existente, probleme care vor determina masurile specifice necesare .

Sinteza acestor elemente este urmatoarea:

Valori de patrimoniu construit (imobil) - 798 de monumente istorice (LMI- monumente, ansambluri si situri)-18% fiind de categoria A si 1 monument inscris in LPM. UNESCO. Dintre acestea, 9 monumente de cat. A si 24 monumente de cat. B, pot fi considerate in stare de pericol. De asemenea trebuie adaugate peisajele culturale asociative, peisaje ce includ ansamblurile manastiresti/bisericile dar si situri rurale valoroase.

Probleme/riscuri ce afecteaza valorile de patrimoniu natural si construit (imobil)

- din punct de vedere teritorial, disparitatile in repartitia teritoriala (concentrarea cea mai mare a valorilor de patrimoniu se afla in zona Subcarpatica si de NE a judetului)

- infrastructura (drumuri judetene-comunale) in stare neadecvata circulatiei auto, conducand la o accesibilitate redusa.

- degradarea fizica a patrimoniului cultural imobil (in special a celui ecleziastic sau a celui de arhitectura traditionala din zonele rurale), datorita lipsei fondurilor dar si lipsei unei educatii «pro-patrimonio» pe diverse paliere sociale si educationale.

- lipsa unui numar suficient de specialisti, la nivel local, pentru elaborarea proiectelor de urbanism si restaurare/consolidare/revitalizare a patrimoniului construit cat si pentru gestionarea lor.

- lipsa documentatiilor de urbanism obligatorii pentru Zone Construite Protejate (PUZCP), corelate unde este cazul cu planurile de management pentru Ariile naturale protejate (in centrele istorice ale localitatilor dar si in zone cu o densitate de valori de patrimoniu importanta).

- inexistenta unei metodologii aprobate de identificare si evaluare a peisajului, pentru implementarea Conventiei Peisajului de la Florenta (peisajul devenind elementul integrator pentru valorile patrimoniului construit) - in curs de elaborare de catre MDLPL(2008).

- *disparitia unor elemente de patrimoniu sau a cadrului acestora (natural, construit sau natural si construit), conducand la o pierdere a identitatii culturale a zonei si implicit la sansa unei dezvoltari durabile socio-economice a comunitatilor locale.*

Recomandarile specifice propuse, etapizat, se prezintă astfel:

Termen scurt :

- elaborarea studiilor de specialitate (istorice), relevee si expertiza structurala pentru categoria « B », de monumente istorice, in vederea includerii pe lista de prioritati de interventie la nivel local (Consiliul Judetean).

- executia interventiilor de urgenta, pentru punerea in siguranta a monumentelor aflate in pericol (prin programul coordonat de Directia tehnica a MDLPL-fiind necesara elaborarea expertizei

tehnice și a proiectului de consolidare a clădirilor –monument istoric, de către specialiști atestați MCC-MLPTL, ca prima fază a realizării lucrărilor de punere în siguranță și consolidare).

Restaurarea monumentelor se propune a se realiza în conformitate cu „Programul de restaurare pentru patrimoniul cultural construit” al Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național Vâlcea (conf. Anexa I) în care se regăsesc propunerile din „Programul național de restaurare” al MCC precum și propunerile de pe plan local.

- elaborarea PUZCP pentru centrele localităților cu valori de patrimoniu sau pentru localități ce pot participa la itinerarii culturale/turism cultural (stațiuni balneare, comune) dar și pentru fundamentarea dezvoltării fără agresiuni asupra fondului natural și construit valoros și o utilizare adecvată a acestuia (Autorități locale cu sprijinul autorităților centrale)

Până la elaborarea acestor documentații, autoritățile locale vor urmări respectarea *zonelor de protecție desemnate pentru fiecare monument*, conform legii, în vederea păstrării nealterate a cadrului acestuia.

- realizarea unui PUZCP pentru Zona Ansamblului Mănăstirii Hurezi, cuprinzând un regulament de protecție și gestiune, în conformitate cu cerințele UNESCO pentru obiectivele aflate pe LPM.

- *accesarea Fondurilor Structurale* în vederea realizării proiectelor de restaurare/revitalizare a patrimoniului construit (imobil) pe baza Programul Operațional Regional, instrument foarte important pentru implementarea strategiei naționale și a politicilor de dezvoltare regională. POR acoperă șase arii principale, denumite “Axe prioritare”. Cu referire la subiect sunt următoarele: *Axa prioritara 2-* Îmbunătățirea structurii de transport regionale și locale; *Axa prioritara 5-* Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, cu domeniul de intervenție- Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, crearea și modernizarea infrastructurilor conexe, iar în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu *Axa prioritara 4* : Implementarea sistemelor adecvate de management pentru rețeaua de arii speciale de protecție a naturii.

Termen mediu

- finalizarea cu sprijinul MCC a operațiunilor de restaurare a Ansamblului Mănăstirii Hurezi- patrimoniu mondial UNESCO) și includerea acestuia în programe /rețele de obiective ale UNESCO, în vederea promovării la nivel european și internațional; realizarea de către instituțiile specializate (INMI-MCC) a planului de management pentru Situl UNESCO.

- pregătirea specialiștilor în domeniul restaurării, revitalizării patrimoniului construit cât și a gestiunii patrimoniului construit și Zonelor Construite Protejate.

- pregătirea personalului în meserii tradiționale de patrimoniu (piatră, zidărie, lemn) în vederea reducerii costurilor de intervenție și a corespondenței acestor intervenții cu normele și normativele în vigoare pentru monumente (cursuri post universitare și cursuri în școli de arte și meserii)

- cooperarea cu parteneri europeni/internaționali în domeniul proiectelor de restaurare, revitalizare și de marketing cultural, pentru a beneficia de experiența în domeniul punerii în valoare a patrimoniului.

- identificarea, evaluarea și delimitarea peisajelor – în conformitate cu metodologia elaborată în cadrul MDLPL.

Termen lung

- realizarea unor programe de punere în valoare a patrimoniului construit la nivel județean și regional, *programe cu caracter tematic*, în funcție de densitatea patrimoniului cercetat-restaurat-

pus in valoare (patrimoniul arheologic; patrimoniul ecleziastic; patrimoniul constructiilor civile-rural si urban; patrimoniul balnear)

- cooperarea cu toate autoritatile centrale in al caror obiect de activitate se regădesc componente teritoriale ce pot afecta pastrarea si punerea in valoare a patrimoniului construit (imobil), in vederea promovarii unor politici coordonate de dezvoltare: dezvoltare durabila si promovarea turismului - componenta restaurarea si valorificarea durabila a patrimoniului cultural (Ministerul Mediului si Dezvoltarii Durabile) sau cresterea atractivitatii zonelor rurale-componenta de pastrare si conservare a patrimoniului rural si a identitatii culturale (Ministerul Agriculturii Padurilor si Dezvoltarii Rurale).

● **Propuneri de valorificare a patrimoniului cultural, trasee culturale**

Valorificarea patrimoniului cultural va lua in considerare impartirea realizata de catre DJCCPCN - Valcea, pentru monumentele istorice (categoria « A » si « B »), din judetul Valcea :

- *Monumente si situri arheologice*

- *Monumente apartinand cultelor religioase*

- *Monumente civile*

▪ **Monumente si situri arheologice**

Din cele 96 de monumente si situri arheologice inscrise in LMI, cele mai reprezentative sunt *rezervatiile de la Ocnele Mari-Ocnita(Buridava Dacica) si Stolniceni(Buridava Romana)* si *castrele romane* aflate de o parte si alta a Oltului-Limes Alutanus, legate prin *importantul drum roman « Via Traiana »* : Caineni («Pons Vetus»), Racovita (« Praetorium I, II »), Castrul de la Titești, Pausa - Calimanesti(«Arutela») Castrul de la Berislavesti- Radacinesti,Castrul Sambotin-Daesti («Castra Traiani») Ionesti(« Pons Aluti »).

Punerea in valoare se poate face in functie de traseul acestui important drum roman, pornind de la resursa naturala care a generat dezvoltarea unui centru economico-militar si religios-zacamantul de sare de la Ocnele Mari si dezvoltarea comerțului din cele mai vechi timpuri.

Poate fi reconfigurat un « drum al sarii », legand localitati la Sud si la Nord de Muntii Carpati.

▪ **Monumente apartinand cultelor religioase**

O legatura evidenta poate fi facuta intre coordonatele naturale si geografice ale judetului Valcea si cristalizarea vietii monahale, doua componente favorizand construirea lacasurilor de cult : *peisajul natural si siguranta locurilor de amplasare*.

Reperete principale sunt *Marile ansambluri monastice*, ctitorii voievodale si boieresti care s-au dezvoltat incepand cu sec XIV si au continuat pana in sec XVIII.

Valea Oltului - Manastirea Cozia(1386-1388), Schitul Ostrov(1521-1522),Manastirea Cornetu(1666)Manastirea Turnu(1676), Schitul Fedelesoiu(1673-1702),Manastirea Berislavesti (1754-1762); ansamblul Episcopiei Ramnicului(sec. XVI).

Zona poate fi tratata ca un «Athos romanesc».

Valea Bistritei - Manastirea Bistrita (1491-1492), Manastirea Arnota (1633-1637) si numarul impresionant de schituri din vaile din jurul localitatii:

- Costesti: bisericile rupestre din Pestera Liliecilor, Schitul Ovidenia (sf.sec. XV), Schitul "Sf. Ingeri"(1653), Schitul Papusa(sf.sec.XV), Schitul Peri(1689-1693), Schitul Gramesti(1664), Schitul "44 de izvoare »(1701-1702)
- Francesti : Manastirea Dintr-un lemn (sf. Sec. XVI-1635), Manastirea Surpatele (1706-1707).

Valea Luncavățului - Manastirea Hurezi (sf. Sec. XVII)

Sudul Judetului - Manastirile Mamu(1699), Schitul Dobrusa (sf.Sec. XV), Manastirea Stanesti-Lunca Lugesti(1536).

Bisericile de lemn - Gramesti (com. Costesti-1684), Marita (com.Vaideeni- 1556-1557) cat si bisericiale comunitatilor satesti din Sudul Judetului.

Toate zonele pot fi integrate in circuite turistice, cu profile distincte : itinerarii religioase, trasee educationale si trasee prezentand tipologii diferite ale lacasurilor de cult (materiale sau epoci istorice reprezentative).

Itinerariile religioase pot fi realizate si prin cooperari internationale - itinerarii balcanice sau itinerarii nationale/regionale - cooperari pentru realizarea unor trasee cu Judetele Olt, Dolj, Gorj si Mehedinti.

Patrimoniul imobil care genereaza aceste itinerarii beneficiaza si de valoarea patrimoniului mobil (obiecte de cult, carti, picturi, etc. aflate in edificiile de cult, biblioteci, muzee) dar si de patrimoniul imaterial (traditii, obiceiuri) si de valoarea peisajelor (naturale si construite) ale zonelor inconjuratoare.

▪ **Monumente civile**

Judetul Vâlcea beneficiaza de o varietate de clădiri, atat in zone rurale cat si in zone urbane, patrimoniu construit de sec. XVIII- sec.XIX.

Arhitectura traditionala din lemn

Constituită din locuinte, anexe gospodaresti si instalatii tehnice (mori, joagare, etc) aceasta este conservata si pusa in valoare in *Muzeul satului Valcean – Bujoreni*, organizat in jurul culei Bujoreni (sec. XIX). Inventarierea unor gospodarii traditionale in satele din zona subcarpatica si montana, in special, va trebui sa beneficieze de un program de restaurare « in situ », pentru pastrarea valorilor de patrimoniu imobil pentru dezvoltarea durabila a comunitatilor locale (*Stoenesti, Vaideeni, Barbatesti, Slatioara, Malaia, Alunu – zona subcarpatica a judetului*).

Arhitectura de zid - locuinte fortificate - cule, conace si case boieresti

Cladiri specifice arhitecturii zonei balcanice (sec. XVII-XIX) , *culele* dateaza de la sfarsitul sec. XVII, fiind grupate in cateva localitati: *Maldaresti* (sat atestat din sec. XVI)- *Cula Greceanu* (sec. XVIII) si *Cula Duca* (sec.XIX) ; *Zatrene-Cula Zatreanu*(sec.XVIII) si *Bujoreni- Cula Bujoreanu*(sec.XVIII). Arhitectura din mediul rural influentata de « programul »culelor se întâlnește în satul *Maciuca*.

Itinerarii de *arhitectura traditionala* pot fi realizate complementar cu un calendar al traditiilor - sarbatori laice si religioase, componenta de patrimoniu mobil si de patrimoniu imaterial fiind absolut necesara pentru înțelegerea spiritualității satului romanesc.

In cadrul cooperarii in proiecte internationale, programele de « *Arhitectura traditionala de lemn* » si programul «*Locuintei fortificate* » pot constitui baza dezvoltarii unui program de turism

european - arhitectura lemnului in Europa sau a unui program balcanic (Macedonia, Bulgaria, Grecia) - locuinte fortificate.

Arhitectura moderna si contemporana - cladiri administrative, gari, zone centrale, cladiri industriale, statiuni balneare

Cea mai semnificativa reprezentare a arhitecturii moderne o reprezinta *arhitectura statiunilor balneare de pe Valea Oltului - Calimanesti, Olanesti, Govora, Ocnele Mari* (sfarsit sec.XIX-inc.sec.XX) *patrimoniu* aflat insa intr-o stare precara de conservare (pentru a putea fi integrat unor circuite turistice, acest patrimoniu va trebui restaurat si de asemenea inclus in programme europene de punere in valoare a patrimoniului balnear- cooperare MCC-Franta).

In contextul apartenentei la UE, modalitatea de dezvoltare durabila a teritoriului prin turism, necesita o abordare adaptata specificului localitatii sau zonei cu valori de patrimoniu.

Va trebui prezervata specificitatea fiecarui teritoriu, a traditiilor si obiceiurilor, a cadrului natural si cadrului construit traditional, in conditiile adaptarii la cerintele unei vieti moderne. Tipurile de turism adaptate teritoriului studiat pot fi : *turism cultural, turism religios, ecoturism, agroturism.*

Unul din organismele care au studiat si dezvoltat in decursul a doua decenii programe de salvare si punere in valoare a patrimoniului Europei (atat imobil cat si mobil sau imaterial), prin itinerarii complexe, adresate locuitorilor de toate varstele ai Europei, este *Institutul European al Itinerariilor Culturale, institut al Consiliului Europei, aflat in Luxemburg.*

Modalitatea de abordare a unui *itinerariu cultural* este adecvata scopului propus de Consiliul Europei, prin crearea acestor itinerarii. Programul itinerariilor culturale ale Consiliului Europei este un instrument de citire a valorilor europene, ce se degaja din complexitatea culturilor si societatilor care au constituit Europa. El se bazeaza pe teme reprezentative pentru valorile europene, care in plus, sunt comune mai multor tari, ele dezvoltandu-se printr-un ansamblu de proiecte de cooperare multilaterala.

Criteriile de eligibilitate pentru temele propuse sunt in linii mari urmatoarele (totalitatea criteriilor se regasesc in Regulamentul itinerariilor culturale) :

- tema trebuie sa fie reprezentativa pentru valorile europene si sa fie comuna mai multor tari din Europa.
- tema trebuie sa faca obiectul unei cercetari realizate de catre un grup pluridisciplinar de experti, venind din diverse regiuni ale Europei, pentru a ilustra tema prin actiuni si proiecte fondate pe o argumentare comuna.
- tema trebuie sa fie semnificativa pentru memoria, istoria si patrimoniul european, referindu-se la cel putin unul din marile domenii de reflectie generala propuse (*POPOARE, MIGRATII, CURENTE DE CIVILIZATII*), contribuind la diversitatea Europei de azi.
- tema trebuie sa corespunda necesitatii schimburilor culturale si educative pentru tineri.
- tema trebuie sa permita aparitia unor initiative si a unor proiecte exemplare si inovative, in ***domeniul turismului cultural si al dezvoltarii durabile.***

Pentru Judetul Valcea, temele ce pot fi dezvoltate, pentru aplicarea la un astfel de program, au la baza un patrimoniu imobil si imaterial de mare calitate :

- Civilizatia romana
- Patrimoniul religios- spiritualitatea ortodoxa

- Arhitectura traditionala (lemn sau locuinte fortificate)
- Programele balneare

În concluzie, patrimoniul cultural trebuie să fie privit ca un factor de dezvoltare integrată. Noțiunea de “valorificare” înseamnă a pune în valoare dimensiunile etică, culturală, ecologică, economică, socială și politică ale unui patrimoniu. Valorificarea patrimoniului cultural este un factor de coerență, în măsura în care diferitele aspecte ale valorificării asociază în aceeași strategie de dezvoltare diversele inter-relații ale patrimoniului cultural cu teritoriul. Trebuie să se considere patrimoniile și teritoriile ca locuri de întâlnire între culturi, atât în spațiu ca și în timp. Valorificarea este un act complex care trebuie să constituie un obiect permanent de cercetare, de dezvoltare, de informare și de formare.

Aplicarea principiului dezvoltării durabile trebuie să încurajeze o acțiune mai dinamică asupra teritoriului cât și asupra patrimoniului cultural prin:

- programe de investiții majore care trebuie să includă numeroase oportunități pentru valorificarea patrimoniului cultural;
- programe de restructurare urbană (ex. centrele istorice ale orașelor) și programe locale de dezvoltare rurală; folosirea patrimoniului cultural pentru a produce atât beneficii culturale cât și progres economic și social (ex. turismul);
- valorificarea patrimoniului astfel încât să răspundă mai ales nevoilor curente ale societății, și nu pentru punerea lui numai la dispoziția câtorva specialiști.

Activitatea de amenajare a teritoriului reprezintă principalul cadru, instrument și mecanism de aplicare și respectare în teritoriu a prevederilor de protecție specifică a patrimoniului cultural național.

Pentru studierea, protecția, conservarea, și valorificarea superioară a zonelor cu patrimoniu cultural construit se au în vedere următoarele direcții de acțiune:

- elaborarea și aprobarea documentațiilor de urbanism specifice (P.U.Z.–zonă protejată) și a regulamentelor aferente, în vederea instituirii zonelor construite protejate;
- includerea în documentațiile de urbanism a unor prevederi care să asigure protecția și integritatea monumentelor (precizarea tipului de activități din zonele protejate, precizarea servituților impuse imobilelor din zona de protecție, interdicții permanente);
- derularea de studii și proiecte pentru revitalizarea unor ansambluri valoroase și valorificarea durabilă a monumentelor existente;
- realizarea unor rețele culturale care să includă monumentele clasate;
- integrarea peisajului cultural în politicile de amenajare a teritoriului, în principal prin elaborarea unor studii de specialitate care să identifice și să evalueze diferitele categorii de peisaje.

2.1.3. REȚEAUA DE LOCALITĂȚI

2.1.3.1. Evoluția rețelei de localități

Documentele și programele europene de referință în dezvoltarea spațială menționează că pentru realizarea echilibrului între societate, economie și mediu – obiectiv principal al amenajării teritoriului – structura teritoriului trebuie să aibă ca opțiune importantă *dezvoltarea spațială policentrică și echilibrată*, pentru a susține coeziunea teritorială.

Pe continentul european conceptul de policentricitate se aplică la toate nivelurile, prin politici specifice. Opțiunile strategice privind structurarea și dezvoltarea unor rețele teritoriale constituite pe principiul policentricității vizează sintetic:

- dezvoltarea spațială multipolară și echilibrată
- consolidarea unor orașe și zone urbanizate dinamice și competitive
- diversificarea funcțională a orașelor, ca suport al echilibrului în teritoriu
- consolidarea orașelor mici și mijlocii ca poli de dezvoltare
- politici speciale de susținere a mediului rural
- parteneriatul urban – rural
- susținerea dezvoltării bazate pe resurse endogene
- valorificarea potențialelor funcționale specifice ale unor centre urbane (în special turistic, educațional, cultural)
- dezvoltarea rețelelor de transport ca suport al îmbunătățirii legăturilor dintre centrele urbane și al cooperării în rețea.

În acord cu aceste opțiuni, precum și pe baza principalelor probleme și oportunități de dezvoltare identificate în faza de diagnostic, au fost formulate propunerile și programul de măsuri pentru atingerea obiectivului de *dezvoltare policentrică și echilibrată a rețelei de localități* din județul Vâlcea, precum și de *promovare a unor noi relații urban – rural*.

Propunerile privind evoluția rețelei de localități vizează realizarea unei relații armonioase între localitate și teritoriu pe baza principiilor privind dezvoltarea durabilă, echilibrarea internă, deschiderea spre exterior, valorificarea potențialului existent, complementaritatea funcțională și sporirea autonomiei locale.

Rețeaua de localități a județului, caracterizată prin dispoziția spațială a centrelor urbane pe două axe – Valea Oltului și axa Râmnicu Vâlcea – Horezu, are o structură dezechilibrată dimensional, formată majoritar din orașe mici și foarte mici, având ca principal centru polarizator municipiul Râmnicu Vâlcea.

Propunerile de dezvoltare a rețelei de localități au în vedere prognoza demografică pentru orizontul anului 2015, prin care se constată tendința de scădere a populației din județ, chiar și în varianta optimistă. Teritorial, scăderile mai accentuate se observă de regulă în mediul rural, dar și în municipiul Drăgășani. De aceea se semnalează schimbări în structura categoriilor de mărime ale comunelor în sensul scăderii numărului celor peste 4.000 și între 2.000 – 3.000 locuitori, iar municipiul Drăgășani scade sub 20.000 locuitori.

Direcția principală de intervenție necesară atingerii obiectivelor propuse se referă la promovarea unei structuri elastice și dinamice de organizare prin *formarea, consolidarea și distribuția echilibrată a unor poli de dezvoltare*.

Structurarea indicativă a rețelei polilor urbani, propusă în continuare, se bazează pe principiile și criteriile utilizate la nivel european, cu adaptările impuse de condițiile specifice și

nivelul actual de dezvoltare a localităților urbane din România. Ierarhizarea conform studiilor europene (ESPON) ia în considerare atât volumul populației cât și 6 criterii referitoare la satisfacerea unor funcțiuni obligatorii: industrială, turistică, de educație, de transport, administrativă și decizională. Pentru localitățile urbane din județul Vâlcea, ca de altfel pentru majoritatea orașelor din România, atingerea acestor parametri constituie un deziderat posibil a fi realizat într-un orizont de timp mai îndepărtat.

Având în vedere cele menționate anterior și în relație cu ierarhizarea pe ranguri stabilită prin Legea nr. 351/2001, *polii urbani de dezvoltare* din județul Vâlcea se consideră a fi următorii:

- *Pol regional:*

- municipiul Râmnicu Vâlcea - rangul II - reședință de județ, centru economic, administrativ și cultural important, cu influență la nivel regional, situat pe o axă majoră de transport, centru al unei zone turistice recunoscute; deține dotări publice diversificate și complexe și are o arie de influență extinsă; se propune consolidarea poziției actuale prin: îmbunătățirea bazei economice, a mediului și a infrastructurii de servicii pentru o mai bună exploatare a potențialului teritorial în vederea atragerii investițiilor și în consecință a întăririi competitivității; dezvoltarea funcțiilor administrativă și culturală și ridicarea în continuare a nivelului de dotare - echipare;

- *Pol subregional:*

- municipiul Drăgășani – rangul II – centru cu rol de echilibru la nivel județean, al doilea oraș industrial al județului, cu poziționare favorabilă, cuprins în categoria orașelor mijlocii (deși prognoza demografică îl indică la limita inferioară a acestei categorii, cu tendință de scădere accentuată), al cărui rol polarizator se propune a fi consolidat prin dezvoltare economică, atragerea unor companii de vârf și descentralizarea/ delocalizarea unor funcțiuni, în principal administrative și de servicii, precum și prin ridicarea nivelului de dotare și echipare;

- *Poli locali:*

- orașele Brezoi, Horezu, Băbeni, Berbești, Bălcești, Ocnele Mari – rangul III – orașe de importanță județeană sau zonală cu rol de servire în spațiul rural; consolidarea rolului acestor orașe mici ca furnizori de servicii pentru zonele rurale și ca centre de revitalizare economică a acestora se propune a se realiza diferențiat, în funcție de nivelul de dezvoltare al fiecăruia: diversificarea în continuare a funcțiunilor economice în orașele Brezoi și Horezu; dezvoltarea activităților industriale și de servicii și ridicarea nivelului de dotare și echipare corespunzător statutului urban al orașelor nou declarate Bălcești, Băbeni, Berbești; dezvoltarea activităților turistice prin valorificarea potențialului balnear și creșterea nivelului de dotare și echipare al orașului Ocnele Mari;

- *Poli locali - stațiuni turistice:*

- orașele Băile Olănești, Băile Govora, Călimănești – rangul III – stațiuni turistice balneare de interes național, cu arie de influență în cadrul zonei imediate în privința dotărilor teritoriale, dar cu influență extinsă la nivel național ca funcțiune turistică; se propune dezvoltarea și diversificarea activităților turistice, precum și extinderea dotărilor publice și ridicarea nivelului de echipare edilitară.

În mediul rural, în funcție de situația din teritoriu, se propun ca poli rurali de dezvoltare:

- *Lădești:* sat reședință de comună - rangul IV – propus ca centru de polarizare intercomunală, având în vedere: situarea într-o zonă profund rurală, accesibilitatea, nivelul actual de dotare comparativ cu alte localități rurale din zonă (deține un liceu și un

centru de sănătate) și faptul că nu se pot face diferențieri legate de funcțiuni economice, fiind vorba de zone sărace, în care agricultura este unica ocupație; se propune formarea și consolidarea rolului polarizator prin dezvoltarea bazei de dotări în funcție de mărimea ariei de influență și a gradului de centralitate, precum și prin dezvoltarea unor funcțiuni agro-industriale, servicii și mică industrie care să valorifice resursele locale;

- *Voineasa*: sat reședință de comună – rangul IV – stațiune turistică montană de interes național, care poate prelua funcția de centru intercomunal pentru zona montană nord – vestică a județului; se propune diversificarea activităților turistice prin dezvoltarea infrastructurii specifice turismului montan, precum și a dotărilor publice cu rol teritorial;

Celelalte sate reședință de comună – rangul IV – au rol polarizator exclusiv asupra teritoriului administrativ al comunei respective, pentru acestea fiind necesară dezvoltarea echipării edilitare și completarea dotărilor, după caz, corespunzător reglementărilor prevăzute în Legea nr. 351/2001. Se propune diversificarea funcțională prin dezvoltarea unor funcțiuni diferite de cele agricole: mică industrie de prelucrare a produselor agricole, servicii sau agroturism în special în zona montană și subcarpatică cu potențial turistic ridicat.

Asigurarea unui nivel ridicat și a unui sistem echilibrat de servire a populației din punct de vedere economic și social reprezintă o altă direcție de intervenție necesară având în vedere problemele majore de echipare și dotare semnalate în majoritatea localităților.

Considerată a fi unul dintre aspectele importante care definesc nivelul de dezvoltare, dotare și echipare corespunzător fiecărui tip de localitate urbană, situația satisfacerii indicatorilor cantitativi și calitativi minimali de definire conform Legii nr. 351/2001 a fost prezentată în faza anterioară.

Pe baza identificării detaliate pentru fiecare localitate urbană a numărului și tipului de indicatori minimali de definire care nu sunt îndepliniți, faza actuală a documentației prezintă intervențiile necesare pentru fiecare din cele 2 municipii și 9 orașe, în vederea asigurării unui nivel de dotare și echipare corespunzător cu statutul administrativ pe care acestea îl dețin.

Pentru a facilita o percepție rapidă asupra direcțiilor de intervenție necesare în cadrul fiecărei localități, a fost evidențiat atât numărul total de indicatori care se propune a fi îndeplinit, cât și domeniile în care aceștia se încadrează, după cum urmează:

- *demografie*: număr de locuitori, populație ocupată în activități neagricole;
- *locuire*: dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă, dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință;
- *dotări socio-culturale*: număr paturi în spitale la 1.000 de locuitori, număr medici ce revin la 1.000 de locuitori, unități de învățământ liceal/postliceal, dotări culturale și sportive;
- *infrastructură turistică*: număr locuri în hotel;
- *echipare tehnico-edilitară*: străzi modernizate, străzi cu rețele de distribuție a apei, străzi cu conducte de canalizare, epurarea apelor uzate, depozit controlat de deșeuri;
- *mediu*: spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri).

Situația intervențiilor necesare pentru îndeplinirea indicatorilor cantitativi și calitativi minimali de definire pentru fiecare localitate urbană este prezentată în tabelul alăturat.

Nr. crt.	Denumire municipiu / oraș	Număr indicatori propuși a fi atinși prin intervenții specifice						
		Total	din care în:					
			Demografie	Locuire	Dotări socio-culturale	Turism	Echipare tehnico-edilitară	Mediu
1	m. Râmnicu Vâlcea	1	-	-	-	-	-	1
2	m. Drăgășani	7	1	2	-	1	2	1
3	o. Băbeni	9	-	2	2	1	3	1
4	o. Băile Govora	2	1	-	1	-	-	-
5	o. Băile Olănești	8	1	2	2	-	3	-
6	o. Bălcești	7	1	2	1	1	2	-
7	o. Berbești	9	-	2	2	1	3	1
8	o. Brezoi	5	-	1	-	1	2	1
9	o. Călimănești	3	-	2	-	-	1	-
10	o. Horezu	4	-	2	-	1	1	-
11	o. Ocnele Mari	10	1	2	3	1	3	-

În vederea îndeplinirii nivelului corespunzător pentru indicatorii menționați, în concordanță cu fiecare domeniu se propun următoarele:

- mărirea numărului de locuitori prin creșterea atractivității (municipiul Drăgășani);
- îmbunătățirea calității locuirii prin ridicarea gradului de echipare cu instalații de alimentare cu apă și canalizare pentru toate localitățile urbane, cu excepția municipiului Râmnicu Vâlcea și a orașului Băile Govora.
- dezvoltarea cantitativă, calitativă și structural funcțională a dotărilor din domeniul sănătății, învățământului și cultural-sportiv prin modernizarea, completarea și extinderea infrastructurii specifice și, după caz, asigurarea cu personal corespunzător;
- dezvoltarea infrastructurii turistice prin creșterea numărului de locuri în hotel și asigurarea standardelor de calitate necesare în toate orașele, (stațiunilor turistice îndeplinesc deja acest criteriu);
- ridicarea nivelului de echipare tehnico-edilitară prin: modernizarea rețelei stradale, extinderea rețelelor de distribuție a apei potabile și, în relație cu acestea extinderea corespunzătoare a rețelelor de canalizare, îmbunătățirea managementului deșeurilor prin reabilitarea sau reorganizarea actualelor depozite de deșeuri;
- creșterea suprafeței spațiilor verzi amenajate în beneficiu public și controlul asupra degradării și distrugerii celor existente.

Poate fi evidențiată situația mai favorabilă a reședinței de județ, ca și a unora dintre orașele cu mai vechi statut urban, pentru care numărul de indicatori care se propune a fi îndepliniți este mai redus (1 - 4). La polul opus se situează orașele recent declarate, aflate în situație extrem de dificilă: Berbești și Băbeni (cu 9 indicatori propuși a fi atinși), dar și Ocnele Mari.

În cazul acestor orașe autoritățile administrației publice locale trebuie să-și orienteze politicile în direcția atragerii de fonduri pentru îmbunătățirea nivelului de dotare și mai ales de echipare pentru ca localitatea să corespundă unui statut urban. Utilizarea mecanismelor de finanțare disponibile interne sau externe, parteneriatul pentru rezolvarea unor probleme comune și cooperarea pe diverse niveluri ierarhice ale rețelei de localități sunt modalități prin care se pot atinge obiectivele legate de satisfacerea indicatorilor cantitativi și calitativi minimali de definire a localităților urbane.

Referitor la domeniile în care sunt necesare intervențiile se remarcă predominanța nivelului scăzut al echipării tehnico-edilitare și, de regulă, în relație cu acesta și nivelul scăzut de dotare a

locuințelor, care constituie problema principală pentru toate orașele, cu excepția municipiului Râmnicu Vâlcea și a orașului Băile Govora. Se consideră că respectarea valorii unora dintre indicatorii minimali de definire ar putea fi adaptată. Este cazul numărului minim de locuitori pentru orașele – stațiuni turistice (Băile Olănești, Băile Govora și în perspectivă Ocnele Mari) care ar putea avea nivel de dotare și echipare urbană fără să atingă un volum corespunzător al populației stabile.

Totodată se propune creșterea suprafeței de spațiu verde/locuitor conform OUG nr. 195/2007, etapizat (până la minim 20mp/loc. în dec. 2010 și până la minim 26mp/loc. în dec. 2013) în municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani și orașele Băbeni, Bălcești, Berbești, Brezoi, Horezu.

Pentru asigurarea unui sistem echilibrat de servire a populației la nivelul întregului județ se propun 7 centre de polarizare principale, cărora le corespund 7 *arii de influență*, stabilite în raport cu potențialul economic și demografic, cu nivelul de dotare și echipare, cu poziția în teritoriu și accesibilitatea acestora. Se prezintă în continuare centrele de coordonare – polarizare și unitățile administrativ teritoriale din aria de influență a fiecăruia:

- Râmnicu Vâlcea – centru coordonator pentru orașele Băile Govora, Băile Olănești, Călimănești, Ocnele Mari și comunele: Budești, Bujoreni, Bunești, Berislăvești, Dăești, Golești, Mihăești, Milcoiu, Muereasca, Păușești Maglași, Runcu, Sălătrucel, Stoenesti, Vlădești;
- Drăgășani – centru coordonator pentru comunele: Amărăști, Crețeni, Drăgoești, Glavile, Gușoeni, Mitrofani, Mădulari, Lungești, Orlești, Prundeni, Scundu, Ștefănești, Șutești, Voicești;
- Horezu – centru coordonator pentru comunele: Bărbătești, Costești, Măldărești, Oteșani, Păușești, Pietrari, Slătioara, Stroești, Tomșani, Vaideeni;
- Brezoi – centru coordonator a căruia arie de influență se poate fragmenta în două zone: una polarizată direct de orașul Brezoi și care include comunele Boișoara, Căineni, Perișani, Racovița, Titești, iar a doua pentru care se propune ca centru intercomunal stațiunea Voineasa ce are în aria de influență comuna Malaia;
- Băbeni – centru coordonator pentru comunele: Dănicei, Frâncești, Galicea, Ionești, Nicolae Bălcescu, Olanu, Stoilești, Șirineasa;
- Berbești – centru coordonator pentru comunele: Alunu, Cernișoara, Copăceni, Grădiștea, Mateești, Popești, Sinești;
- Bălcești – centru coordonator pentru o arie extinsă ce se poate fragmenta în două: o zonă polarizată direct de orașul Bălcești, formată din comunele Diculești, Ghioroiu, Făurești, Laloșu, Lăcusteni, Livezi, Susani, Tetoiu, Valea Mare, Zătreni, iar a doua zonă având ca centru intercomunal Lădești, fiind formată din comunele Fântărești, Lăpușata, Măciuca, Roești, Roșiile, Pesceana, Stănești.

Pentru aceste centre de polarizare se prezintă în tabelul anexat caracteristicile ariilor de influență atât în anul 2005 cât și în anul 2015 (în varianta optimistă de prognoză a populației).

Volumul populației din zonele de influență impune anvergura măsurilor urbanistice și de amenajare necesare în centrul de coordonare al zonei. Gradul de centralitate, indicator al dezvoltării localităților centru în raport cu ariile lor de influență, este un indicator util în stabilirea direcțiilor de intervenție. În acest sens dotarea centrelor intercomunale trebuie corelată cu modul de repartitie și mărimea populației din aria de influență, dar și cu dotările publice deja existente.

CARACTERISTICILE ARIILOR DE INFLUENȚĂ ALE CENTRELOR POLARIZATOARE

Nr. crt.	Centru coordonator al ariei de influență	Nr. U.A.T.	Suprafața kmp	%	Populația 2005				Populația 2015			
					Nr.locuitori	% din total	Din care în centru	G. C.	Nr. locuitori	% din total	Din care în centru	G. C.
1	Râmnicu Vâlcea	19	98.638	17,1	176.553	42,5	111.701	63,3	177.903	44,6	111.253	62,5
2	Drăgășani	15	52.584	9,1	56.658	13,7	20.974	37,0	52.096	13,0	19.608	37,6
3	Horezu	11	66.106	11,5	40.648	9,8	6.939	17,1	37.577	9,4	6.601	16,6
4	Brezoi, din care:	8	165.744	28,8	20.500	4,9	7.001	34,2	19.108	4,8	6.992	36,2
	Brezoi	6	80.241	13,9	16.841	4,0	7.001	41,6	15.636	3,9	6.992	44,7
	Voineasa	2	85.503	14,9	3.659	0,9	1.705	46,6	3.472	0,9	1.630	46,9
5	Băbeni	9	48.393	8,4	40.435	9,8	9.767	24,2	38.248	9,6	9.352	24,5
6	Berbești	8	42.144	7,3	29.640	7,1	5.831	19,7	27.869	7,0	5.605	20,1
7	Bălcești, din care:	19	102.868	17,8	50.747	12,2	5.794	11,4	46.199	11,6	5.360	11,6
	Bălcești	11	64.773	11,2	30.892	7,4	5.794	18,8	28.635	7,2	5.360	18,7
	Lădești	8	38.095	6,6	19.855	4,8	2.098	10,6	17.564	4,4	1.676	9,5
	Total județ	89	576.477	100	415.181	100	-	-	399.000	100	-	-

C.G. – grad de centralitate (număr populație centru / număr populație zonă de influență)

Stabilirea unor noi relații urban – rural constituie un alt obiectiv specific pentru dezvoltarea rețelei de localități, ca suport în eficientizarea și coordonarea măsurilor de amenajare a teritoriului județean.

Relațiile care se stabilesc între localitățile urbane și rurale sunt deosebit de complexe: economice, demografice, politico – administrative, comerciale sau social – culturale și de recreere. Menținerea unor relații echilibrate între zonele urbane și rurale trebuie susținută prin parteneriate care să aibă în vedere: dezvoltarea unei structuri echilibrate a localităților și îmbunătățirea accesibilității, diversificarea economiei într-un context urban – rural lărgit, conservarea și protejarea resurselor naturale și a patrimoniului cultural.

Teritoriile specifice pentru formarea parteneriatelor în cadrul județului Vâlcea pot fi:

- zona de influență a municipiului Râmnicu Vâlcea cu potențial de a se constitui în perspectivă în zonă metropolitană; propunerea indicativă a componenței acestei zone, ce urmează a fi definitivată prin studii de fundamentare zonale, include, pe lângă reședința de județ, 4 orașe și 14 comune (menționate anterior).

Ținta formării acestei zone constă în înlăturarea disparităților dintre localități, creșterea competitivității economice a localităților componente și îmbunătățirea calității vieții.

Domeniile de cooperare posibile sunt: dezvoltarea teritorială coordonată, prin dezvoltarea nucleului central și realizarea unei continuități teritoriale fără schimbarea formei și statutului administrativ al unităților componente, dezvoltarea economică prin stimularea investițiilor, dezvoltarea IMM-urilor și valorificarea resurselor existente, mai ales a potențialului turistic deosebit (se propune ca municipiul Râmnicu Vâlcea să se dezvolte ca centru coordonator al ariei de interes turistic balnear și cultural), dezvoltarea infrastructurii tehnice și a serviciilor sociale, protejarea mediului.

- zone de cooperare între orașele mici sau mijlocii (aflate în afara influenței directe a unui centru urban important) și zonele rurale înconjurătoare - cazul municipiului Drăgășani și a ariei pe care o polarizează, precum și a orașelor Brezoi, Horezu, Berbești, Băbeni, Bălcești și a zonelor lor de influență.

Aceste orașe trebuie promovate nu numai ca furnizori de servicii teritoriale de nivel superior ci și ca centre de revitalizare și creștere economică. Cooperarea între administrațiile locale ale orașelor și cele ale comunelor trebuie să vizeze, de asemenea, rezolvarea unor probleme de interes comun în domenii care necesită efort investițional: dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale, conservarea habitatului și a peisajului cultural.

- zona profund rurală din partea central – sudică a județului, pentru care se propune dezvoltarea comunei Lădești ca centru de polarizare a ariei rurale de influență.

Cooperarea intercomunală reprezintă o formă adecvată de parteneriat pentru zonele rurale prin care se facilitează accesul la fondurile structurale și de coeziune ale UE. Asocierea autorităților locale se poate realiza fie pentru gestionarea activităților și serviciilor publice, fie pentru promovarea unor proiecte de dezvoltare în domenii diverse. Comunele pot crea un consiliu de dezvoltare la care pot participa reprezentanți ai mediului de afaceri, social, cultural, cu competențe în amenajarea teritoriului și dezvoltare economică.

Dezvoltarea și diversificarea relațiilor dintre localități se propune a fi susținută prin ***formarea unor axe de dezvoltare în relație cu rețelele de transport***. Rolul teritorial al localităților aflate în zona de influență a culearelor majore de transport este consolidat prin oportunitățile de dezvoltare socio-economică rezultate din fluxul de transport amplificat și accesibilitatea ridicată.

Pe teritoriul județului Vâlcea se conturează două axe majore de dezvoltare:

- culoarul Oltului, pe direcția nord – sud, în relație cu traseul rețelei europene TEN rutieră și feroviară pentru zona nordică (Râmnicu Vâlcea – Brezoi) și cu DN 64 pentru jumătatea sudică (Râmnicu Vâlcea – Drăgășani);
- axa est – vest (Râmnicu Vâlcea – Horezu) prin zona de dealuri submontane, în relație cu tronsonul Râmnicu Vâlcea – Târgu Jiu al viitorului drum expres.

Totodată se pot identifica axe principale de dezvoltare în relație cu drumurile naționale și județene din:

* zona centrală și sudică a județului:

- Bălcești – Lădești – Popești – Horezu;
- Drăgășani – Tetoiu – Zătreni – Grădiștea – Berbești – Mogești;

* zona nordică a județului:

- Brezoi – Voineasa – Obârșia Lotrului, cu legătură spre Petroșani.

Dezvoltarea rețelei de localități se propune a se baza pe și pe *sporirea accesibilității și îmbunătățirea racordării tuturor polilor locali, urbani sau rurali, la rețeaua majoră de transport* prin extinderea, modernizarea și reabilitarea rețelelor existente (conform capitolului referitor la rețelele de transport).

Pentru a preveni extinderile necontrolate ale localităților și deteriorarea imaginii urbane, dezvoltarea spațială a rețelei de localități trebuie să se realizeze prin *reglementarea dezvoltării urbanistice* care se referă la:

- finalizarea sau actualizarea planurilor urbanistice generale (PUG);
- evitarea dezvoltării urbane extensive necontrolate în vederea conservării mediului natural;
- conservarea fondului construit tradițional valoros și prevenirea efectelor distructive ale fenomenelor de risc natural prin includerea unor restricții și prevederi în regulamentele aferente PUG-urilor.

Sintetic, se precizează că formarea și consolidarea polilor de dezvoltare ca elemente cheie ale unei rețele de localități policentrice și echilibrate trebuie susținută prin politici integrate, implementate pe intervale mari de timp. Conștientizarea autorităților administrației publice locale asupra beneficiilor aduse de o organizare spațială echilibrată în dezvoltarea socio-culturală a localităților, precum și implicarea lor în acest demers este deosebit de importantă.

2.1.3.2. Infrastructura socio-culturală

Formularea unor politici de dezvoltare echilibrată a unui teritoriu se bazează și pe asigurarea unor infrastructuri optime ce favorizează accesul la serviciile fundamentale în acumularea unui capital socio-uman necesar oricărui tip de dezvoltare, și anume serviciile de educație și sănătate.

Documentele strategice europene cuprind o serie de principii și obiective politice cu implicații directe asupra dezvoltării echilibrate a infrastructurii pentru educație. Facilitarea accesului la informație și cunoaștere este un principiu care trebuie avut în vedere în contextul dezvoltării societății informaționale, fenomenul cel mai semnificativ al remodelării societății globale și a structurilor sale teritoriale.

Cerințele unei piețe a muncii tot mai dinamice trebuie satisfăcute prin buna funcționare a instituțiilor care asigură calificarea forței de muncă. În ciuda progreselor înregistrate în ultimele decenii, care au creat climatul pentru noi tehnologii și au ameliorat posibilitățile de formare și cunoștințele tehnice, accesul la cunoaștere și potențialul de inovare rămâne încă neuniform repartizat spațial. În acest sens, una din opțiunile politice importante la nivel european este integrarea pe scară largă a politicilor din domeniul cunoașterii, ca de exemplu promovarea inovării, educației, pregătirii vocaționale și a altor tipuri de instruire continuă, în politicile de dezvoltare spațială, în special în zonele izolate sau slab populate.

Strategiile naționale ale României, în domeniile sănătății, serviciilor sociale, intervențiilor în situații de urgență, educației, sunt în concordanță cu “Orientările Strategice Comunitare pentru perioada 2007-2013”, care prevăd necesitatea reducerii disparităților în ceea ce privește calitatea și gradul de acces al populației la servicii de sănătate și servicii sociale la nivel regional, precum și necesitatea unor activități concrete pentru creșterea calității și eficacității sistemului educațional și de training.

Strategia de Dezvoltare Regională 2007 – 2013 a Regiunii 4 Sud – Vest are ca prioritate *îmbunătățirea infrastructurii sociale și educaționale prin modernizarea și dotarea unităților de învățământ de toate nivelurile și a unităților sanitare și serviciilor medicale.*

Propunerile de dezvoltare a infrastructurii socio-culturale a județului Vâlcea au în vedere atât opțiunile strategice stabilite la nivel european, național și regional, cât și disfuncțiile identificate în fazele anterioare pe baza indicatorilor specifici fiecărui domeniu.

Intervențiile propuse vizează asigurarea unor servicii sociale corespunzătoare din două perspective:

- nivelul de dotare dezirabil în funcție de rangul unităților administrativ teritoriale de bază, conform rezultatelor unei cercetări desfășurate în INCD – Urbanproiect;
- rolul fiecărui pol de dezvoltare din zona de studiu, identificat și propus a se consolida.

Infrastructura socială a județului, formată de regulă din dotări publice, se caracterizează prin parametri cantitativi și calitativi care au fost luați în considerare la stabilirea intervențiilor necesare pentru o distribuție armonioasă a dotărilor teritoriale.

Dotările propuse sunt raportate la zonele de servire intercomunală. Concentrările de dotări din centrele de polarizare sunt corelate cu dimensiunile și caracteristicile ariilor lor de influență.

● **Dotări și servicii în domeniul învățământului**

În acord cu una dintre axele prioritare din Programul Operațional Regional obiectivul specific acestui domeniu este *reabilitarea/ modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă.*

Acest obiectiv se corelează cu strategia de dezvoltare a resurselor umane care prevede:

- asigurarea unei formări continue, în perspectiva educației permanente, care să cuprindă atât dimensiunea profesională cât și socializarea politică și educația civică;
- asigurarea unor standarde minime de formare a resurselor umane: educație de bază pentru toți, formare inițială minimă, integrare socială și profesională, participare civică, coeziune socială, capacitate de inovație etc.

Învățământul se realizează pe două dimensiuni majore: una de calificare a forței de muncă și una de cercetare în domeniile specifice județului. Ambele direcții trebuie să preocupe atât autoritatea publică implicată în acest proces, cât și sectorul privat interesat în eficientizarea activității desfășurate (prin creșterea calității și a productivității). Având în vedere că populația județului este preponderent rurală (54,6%) prioritățile de intervenție trebuie să acorde o atenție specială mediului rural și calificării forței de muncă din acest mediu, pentru atingerea unor obiective specifice, dintre care se menționează:

- creșterea ponderii învățământului profesional în mediul rural;
- creșterea cifrei de școlarizare în domeniul agriculturii și în special al învățământului zootehnic – în prezent foarte slab reprezentat;
- înființarea unor specializări în domeniul comerț - servicii în școlile rurale și adaptarea calificărilor industriale aplicabilității în mediul rural (industrializarea produselor agricole, servicii pentru utilaje agricole)
- calificare pentru activități industriale în întreprinderi rurale mici.

Direcțiile de intervenție propuse au în vedere atât aceste obiective cât și disparitățile teritoriale evidențiate prin areale în care valorile indicatorilor elevi/cadru didactic și elevi/sală de clasă sunt la extreme, necesitând măsuri diferite. Intervențiile în infrastructura învățământului primar și gimnazial își propun să asigure o *accesibilitate crescută a întregii populații a județului la educația de bază*, dar și *furnizarea unor servicii de calitate* privind actul de învățământ obligatoriu. Urmărind aceste criterii și în funcție de mediile optime ale indicatorilor amintiți, se propune:

- reorganizarea învățământului gimnazial în zonele cu un număr redus de elevi pe cadru didactic (sub 10), în care parțial se constată și un număr redus de elevi pe sală de clasă (sub 11), respectiv în partea estică și sud estică a județului, în situația cea mai defavorabilă fiind comunele Boișoara, Runcu, Golești, Milcoiu, Dănicei, Bujoreni, Olanu, Scundu, Glavile, Stănești, Gușoeni, Crețeni, Mădulari; aceste reorganizări trebuie să aibă în vedere capacitatea dotărilor, personalul disponibil și accesibilitatea utilizatorilor la dotări – sate apropiate sau alăturate, deplasarea elevilor către unitatea școlară propunându-se a se asigura prin transport rutier specializat;
- extinderea spațiului în unitățile de învățământ din zonele cu un număr ridicat de elevi pe sală de clasă (peste 35), în orașele Călimănești, Horezu, Drăgășani, Berbești și comunele Măciuca și Voicești.

În funcție de rolul atribuit unităților administrativ-teritoriale în cadrul rețelei de localități putem realiza o ierarhizare a priorităților de intervenție. Centrele polarizatoare cu rol regional și local identificate vor trebui să asigure un învățământ de calitate, nu numai pentru nivelul primar și gimnazial, ci și pentru cel secundar și chiar superior, pentru a-și asuma și consolida funcțiunile caracteristice acestor poli. Orientativ, pe baza rezultatelor unei cercetări a INCD Urbanproiect, care ia în considerare particularitățile rețelei naționale de localități, la care s-a adaptat metodologia europeană privind dezvoltarea rețelei europene de localități, se indică nivelul dezirabil de asigurare cu servicii, în funcție de rangul localității.

În ceea ce privește serviciile pentru educație, învățământul primar trebuie asigurat până la nivel de sat, iar învățământul secundar postliceal și cel superior trebuie să fie prezent până la nivel de municipii și orașe (conform tabelului alăturat).

REPARTIZAREA SERVICIILOR PENTRU EDUCAȚIE ÎN FUNCȚIE DE RANGUL LOCALITĂȚILOR

SERVICII PENTRU EDUCAȚIE	RANGURILE LOCALITĂȚILOR			
	Rang II Municipii	Rang III Orașe	Rang IV Sate reședință de comună	Rang V Sate
Grădiniță	x	x	x	x
Școală primară	x	x	x	x
Gimnaziu (liceu)	x	x	x	
Școală de arte și meserii	x	x	x	
Școală postliceală	x	x		
Învățământ superior	x			
Cercetare-dezvoltare	x			

Sursa: INCD Urbanproiect, PN 03 – 35.01.01 – Optimizarea structurării și funcționării rețelei de localități, prin dezvoltarea funcțiunilor urbane în mediul rural, 2003

În cazul județului Vâlcea se propune să se asigure parcursul educațional până la cel secundar superior inclusiv în toate orașele – poli locali de dezvoltare, prin completarea cu infrastructura corespunzătoare necesară, respectiv: liceu în orașul Ocnele Mari, școli profesionale și postliceale în municipiul Drăgășani, orașele Brezoi, Băbeni, Berbești și Bălcești, școli profesionale în centrele intercomunale Lădești și Voineasa, al căror specific să corespundă activităților din zona respectivă (viticol, agricol, silvic, turism).

Pentru desfășurarea învățământului profesional se propune a se realiza sau amenaja campusuri școlare, în prezent fiind în execuție în orașele Berbești (Grup Școlar Preda Buzescu) și Călimănești (Grup Școlar Economic, Administrativ și de Servicii) și în municipiul Râmnicu Vâlcea (Școala de Arte și Meserii – Grup Școlar Pleșoianu). De asemenea se propune realizarea unui campus pentru Grupul Școlar Olchim în municipiul Râmnicu Vâlcea.

Pentru buna desfășurare a procesului de învățământ liceal și profesional se propune, totodată, reabilitarea, modernizarea și dotarea internatelor și cantinelor școlare în unitățile din Râmnicu Vâlcea, Bălcești, Călimănești.

Având în vedere nivelul actual de dezvoltare socio – economică, se consideră suficientă amplasarea dotărilor teritoriale (licee, școli de artă și meserii, școli postliceale) doar în cele 9 centre polarizatoare, care asigură și servirea zonelor rurale din ariile de influență corespunzătoare acestora.

La nivelul comunelor, pentru buna desfășurare a procesului de învățământ primar și gimnazial se propun lucrări de reabilitare, modernizare, extindere, echipare cu utilități (alimentare cu apă, canalizare) întreținere și igienizare în vederea autorizării sanitare. Majoritatea unităților de învățământ din rural necesită intervenții, parte dintre comune fiind incluse în programe locale de dezvoltare care prevăd; școală I-IV în Vaideeni, școli I-VIII în localitățile Amărăști, Tomșani, Șirineasa și Cueni (comuna Roești), precum și în Ionești, Mogolești (com. Laloșu), Mădulari (com. Cernișoara), Pietreni (com. Costești), Stoilești și Urși (com. Stoilești), Bunești.

Scăderea accentuată a numărului de grădinițe, mai ales în mediul rural este o disfuncționalitate importantă a județului Vâlcea, care face dificilă o educație primară corectă și normală, având în vedere că intrarea în școala primară este condiționată de un an pregătitor în cadrul grădinițelor. În consecință se propune reînființarea învățământului preșcolar la nivel de sat, sau zonal cu asigurarea transportului specializat, în special în localitățile în care grupa de vîrstă corespunzătoare este numeroasă și există cereri în acest sens. De asemenea în urban, unde tradiția frecventării grădiniței este mai pronunțată, iar desființarea unora dintre acestea a creat mari

difficultăți familiilor tinere, se propune amenajarea sau realizarea spațiilor necesare pentru buna desfășurare a învățământului preșcolar. Programele de dezvoltare locale prevăd, într-o primă etapă, realizarea de grădinițe în localitățile Barza (com. Budești), Mihăești (com. Mihăești), municipiul Râmnicu Vâlcea, orașul Băile Olănești.

Învățământul superior prezent în municipiul Râmnicu Vâlcea este privat și în extindere în ultimii ani. Numărul de studenți (circa 3.200) este foarte redus comparativ cu valorile stabilite pentru un pol regional european. În consecință se propune dezvoltarea permanentă a învățământului superior prin extinderea bazei de dotări și diversificarea cu profile specifice zonei (turism, chimie, silvicultură), având în vedere că există condiții favorabile – mediu cultural și natural atrăgător, servicii diversificate. În municipiul Drăgășani, pol subregional, ar putea fi amplasate în perspectivă filiale ale unor facultăți orientate spre activitățile caracteristice zonei rurale (viticultură, agronomie).

Concomitent cu extinderea și reabilitarea unităților de învățământ se propune informatizarea și dotarea învățământului liceal, tehnic și profesional, prin dotarea laboratoarelor, cabinetelor și bibliotecilor școlare cu echipamente IT și tehnologii moderne în liceele și grupurile școlare din Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Horezu, Berbești, Băbeni, Bălcești, Brezoi.

● **Dotări și servicii în domeniul sănătății**

Obiectivul specific acestui domeniu, inclus în Strategia de dezvoltare regională a Regiunii 4 Sud-Vest (2007- 2013), constă în ***îmbunătățirea asistenței medicale prin reabilitarea/modernizarea /echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate.***

Acest obiectiv este corelat cu cel propus în Strategia de dezvoltare a serviciilor medicale din județul Vâlcea 2007 – 2013 elaborată de Autoritatea de Sănătate Publică Vâlcea (în curs de definitivare), care vizează *creșterea accesibilității și calității serviciilor de sănătate.*

Direcțiile de intervenție necesare pentru atingerea acestui obiectiv iau în considerare diferențele foarte mari între serviciile oferite în mediul rural față de cele din urban (accesibilitate redusă la serviciile medicale primare, stomatologice, farmaceutice, ca și infrastructura necorespunzătoare a dispensarelor rurale), precum și accesibilitatea redusă la serviciile de specialitate ambulatorii și la serviciile de medicină de urgență prespitalicească.

În general se consideră punctul medical (dispensarul sau cabinetul medical) și farmacia ca fiind serviciile minime care trebuie să existe în orice localitate. În rural se observă că dispensarele medicale pot fi întâlnite doar în centrele de comună, însă unele fără personal medical disponibil și suficient calificat pentru cazuri de urgență. De aceea este necesară *îmbunătățirea accesibilității instituționale* prioritar în mediul rural.

În zonele în care valoarea indicatorului număr de locuitori/medic este foarte ridicată (peste 2500) se propune creșterea numărului de medici în comunele Căinenii Mici, Perișani, Titești, Bunești, Orlești, Crețeni, Laloșu, Livezi, Zătreni, Copăcenii, orașul Berbești și în comuna Lăcusteni (care nu are medic), precum și pe un areal mai extins din vestul, partea centrală și central – sudică a județului în care se înregistrează 1500 – 2500 locuitori/medic.

Asigurarea infrastructurii necesare asistenței medicale de specialitate, în prezent dezechilibrată teritorial, se va realiza prin extinderea dotărilor publice necesare – policlinici, ambulatorii de spital, spital – prioritar în orașele care în prezent nu dispun de dotări în sectorul de stat. Se propun policlinici în orașele Băbeni, Brezoi, Berbești, Bălcești, Ocnele Mari și stațiunea turistică Voineasa. De asemenea, în orașul Berbești, pentru a corespunde statutului urban, trebuie să existe spital.

În acord cu strategia sectorială locală se propune modernizarea/reabilitarea și dotarea cu echipamente performante a unităților sanitare din Râmnicu Vâlcea (Spitalul Județean de Urgență și ambulatoriul de specialitate), Băile Govora (centrul de permanență).

Îmbunătățirea asistenței medicale primare se propune a se realiza prin reabilitarea, modernizarea și, unde este cazul, prin amenajarea în spații noi corespunzătoare, a cabinetelor medicale din fostele dispensare rurale. Se vor dota corespunzător cele 6 centre de permanență prin care se asigură asistență permanentă pentru 37 de localități rurale și se propune dezvoltarea acestui tip de serviciu la nivelul întregului județ.

Se propune extinderea rețelei de farmacii sau puncte farmaceutice până la nivel de sat. Este, totodată, necesară creșterea numărului de cabinete stomatologice în mediul rural, având în vedere numărul foarte redus din prezent. Trebuie dezvoltate și servicii stomatologice publice deoarece tarifele ridicate din sistemul privat limitează accesul populației.

Asistența medicală de urgență prespitalicească este organizată teritorial în 5 zone care au ca stații localitățile: Râmnicu Vâlcea (cu puncte de lucru Lădești și Călimănești), Drăgășani, Horezu (cu punct de lucru Sinești), Brezoi (cu punct de lucru Voineasa) și Bălcești. Strategia de realizare a Sistemului Integrat de Asistență Medicală și Tehnică de Urgență Prespitalicească vizează crearea unui sistem integrat de asistență medicală și tehnică de urgență la nivelul întregului județ. În acest scop se propune înființarea unor echipaje mobile de terapie intensivă la Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, precum și a unor echipaje mobile de prim ajutor calificat (descarcerare, transport victime) la Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Băbeni, Băile Govora, Brezoi, Horezu, Bălcești, Lădești Grădiștea, Voineasa. Aceste servicii se vor organiza pe lângă unitățile sanitare existente, beneficiind de infrastructura acestora, prin dotarea bazelor operaționale cu echipamente specifice.

● **Dotări și servicii în domeniul asistenței sociale**

În acord cu Strategia de dezvoltare regională a Regiunii 4 Sud-Vest (2007- 2013) obiectivul specific în domeniu constă în ***reabilitarea/modernizarea/echiparea infrastructurii serviciilor sociale***.

La nivelul județului Vâlcea obiectivele stabilite de Strategia județeană de asistență socială și protecție a copilului, 2007 – 2013, pentru *reformarea / restructurarea serviciilor de asistență socială în concordanță cu standardele europene*, vizează crearea unui sistem comprehensiv și eficient de servicii sociale capabil să asigure incluziunea socială a tuturor categoriilor vulnerabile și creșterea calității vieții persoanei.

Direcțiile de intervenție pentru atingerea acestui obiectiv sunt orientate spre trei categorii mari de persoane care necesită asistență socială, corespunzător cu care se propun:

- îmbunătățirea serviciilor pentru copii, tineri și familie;
- restructurarea serviciilor destinate persoanelor cu handicap;
- diversificarea serviciilor pentru persoanele vârstnice.

Actuala infrastructură a serviciilor de asistență socială este relativ bine dezvoltată, fiind formată din 11 centre publice pentru copii (9 centre în Râmnicu Vâlcea și 2 în Băbeni), 5 centre private pentru copii (4 în Râmnicu Vâlcea și 1 în Ocnele Mari) și 5 centre publice pentru îngrijirea adulților (situat în Lungești, Zătrești, Măciuca și Păușești Maglași).

Intervențiile propuse pentru dezvoltarea infrastructurii destinate asistenței sociale pentru copii, tineri și familie au ca prioritate *restructurarea instituțională* în vederea reducerii numărului de instituții de tip clasic. Se propune închiderea a două centre de tip rezidențial, și anume Serviciul

rezidențial de recuperare a tinerilor cu afecțiuni neuropsihice din Băbeni și Centrul de plasament Bistrița (parte din tinerii din acest centru urmând a fi preluați în căsuțe de tip familial la Goranu și Copăcelu).

Concomitent se propune *dezvoltarea de servicii alternative* pentru nevoi personalizate de îngrijire și recuperare a copiilor prin realizarea dotărilor necesare: căsuțe de tip familial cu 8 – 10 locuri, centru de reabilitare psiho-socială a copilului cu tulburări de comportament, centru de zi pentru copilul cu autism, locuințe protejate pentru tinerii din centrul Costești–Bistrița ce se va desființa.

Referitor la protecția persoanelor adulte cu handicap se urmărește prevenirea instituționalizării și dezinstituționalizarea persoanelor cu handicap prin dezvoltarea serviciilor comunitare și a serviciilor la domiciliu. În acest scop se propune *restructurarea / închiderea instituțiilor vechi*, care constă în redimensionarea în etape a centrelor de îngrijire și asistență din Zătreni (capacitatea se reduce până la 70 locuri) și Măciuca (reducere până la o capacitate de 50 locuri).

De asemenea se propune: închiderea Centrului de îngrijire și asistență Păușești Maglași, cu dezvoltarea serviciilor alternative prin înființarea unui centru la Milcoiu și a unui Centru de recuperare și reabilitare la Govora; restructurarea Centrului de recuperare și reabilitare Băbeni prin amenajarea unui centru de recuperare și reabilitare neuropsihică (50 locuri) și a unui centru de integrare prin terapie ocupațională (30 locuri).

Totodată, pentru *dezvoltarea de servicii alternative destinate persoanelor adulte cu handicap* se propune realizarea dotărilor specifice necesare, după cum urmează: centru de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu și centru de criză/respiro pentru persoane cu handicap în orașul Băbeni, centru de recuperare și reabilitare neuropsihică (50 locuri) în Copăceni, centru de îngrijire și asistență pentru persoane afectate de boli degenerative și centru de integrare prin terapie ocupațională la Zătreni, construirea de locuințe protejate (în Laloșu) și centru respite – care.

Protecția persoanelor vârstnice care necesită asistență socială se propune a se realiza prin măsuri suport care constau în înființarea unor centre pentru vârstnici în Bistrița (50 locuri) și Zătreni, dezvoltarea unui sistem rezidențial tip cămine pentru vârstnici în localitățile Brezoi, Copăceni și Laloșu și înființarea unui cămin privat pentru vârstnici într-o stațiune turistică.

Pentru evitarea suprasolicitării serviciilor din cadrul centrelor de tip rezidențial se propune dezvoltarea la nivel comunitar a serviciilor integrate de îngrijire a persoanelor vârstnice, consiliere, asistență medicală și socială la domiciliu.

Pentru prevenirea și combaterea abuzului se propune înființarea unui centru pentru victimele violenței în familie (16 locuri) și a unui centru de intervenție în regim de urgență pentru persoane adulte (8 locuri) în municipiul Râmnicu Vâlcea.

Pentru restructurarea și dezvoltarea dotărilor necesare asistenței sociale pentru oricare dintre categoriile de persoane vizate se propune dezvoltarea/consolidarea parteneriatului public-privat.

● **Dotări culturale**

Obiectivul principal stabilit în Strategia culturală a județului Vâlcea 2008 – 2013 vizează *îmbunătățirea gradului de acces la cultură al cetățenilor la nivelul comunităților locale*, în condițiile păstrării identității culturale și ale inovării culturale în context european.

Conform analizei situației existente județul Vâlcea dispune de o infrastructură culturală dezvoltată formată din: două teatre, Filarmonică, Școală Populară de Arte și Meserii, 2 case de cultură municipale, Casa de Cultură a Sindicatelor, 7 case de cultură orășenești și una comună, cămine culturale în 68 de comune, 3 muzee (dintre care Muzeul Județean Vâlcea deține secții în Râmnicu Vâlcea și comunele Bujoreni, Costești, Măldărești), biblioteci publice în toate cele 89 de unități administrativ teritoriale. Distribuția spațială a acestor dotări se concentrează majoritar în mediul urban, în partea centrală și sud – vestică a județului, predominant rurală, accesul la cultura instituționalizată fiind mai dificil.

Direcțiile de intervenție pentru **reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii culturale** se vor orienta spre fiecare dintre categoriile de dotări specifice actului cultural.

Rețeaua așezămintelor culturale se propune a se reabilita și extinde prin construirea unor spații multifuncționale în localitățile în care acestea lipsesc, prin implicarea directă a comunităților și prin parteneriate public – privat. În acest sens se vor construi case de cultură în orașele – poli locali Berbești și Băile Olănești și se vor realiza sau amenaja cămine culturale în cele 10 comune care nu dispun de spații culturale: Alunu, Amărăști, Copăcenii (finalizarea investițiilor începute), Dănicei, Livezi, Măciuca, Milcoiu (clădiri noi pentru a înlocui imobilele distruse, ruinate sau retrocedate), Pesceana (transformarea școlii din centru în cămin cultural), Lăcusteni și Titești (comune noi care necesită înființarea unor spații destinate culturii).

Totodată se propune reabilitarea căminelor culturale prin programele naționale lansate de guvern pentru infrastructura așezămintelor culturale, prin care se pot rezolva deficiențele existente în acest domeniu în mediul rural. Sunt vizate căminele culturale din 16 sate: Budești și Ruda (comuna Budești), Crețeni, Frâncești, Glăvile și Olteanca (comuna Glăvile), Giurgiuveni (comuna Golești), Gușoianca (comuna Gușoeni), Pârâieni și Tina (comuna Livezi), Mitrofani, Urzica (comuna Sinești). De asemenea se va reabilita și căminul cultural din Jiblea (cartier al orașului Călimănești).

Având în vedere că în prezent în județ nu există anumite tipuri de așezăminte culturale se propune studierea posibilității de a înființa: universitate populară în Râmnicu Vâlcea cu filiale în Drăgășani și în stațiuni turistice, centru de cultură în Țara Loviștei (oraș Brezoi), centre zonale pentru educația adulților (cu situate prioritară în aria deficitară în dotări culturale).

Pentru dezvoltarea activităților culturale în mediul rural se propune mărirea numărului de clase externe ale Școlii Populare de Arte și Meserii, cu amplasare în rural, activitățile urmând a fi orientate spre păstrarea tradițiilor și a meșteșugurilor.

Modernizarea serviciilor culturale se va realiza prin dotarea așezămintelor cu echipament modern de practică culturală, diversificarea funcțiilor pentru ca instituțiile culturale să devină “puncte de acces universal comunitar”, înființarea de “centre multifuncționale” cu acces la Internet și cu site propriu atât în mediul urban cât și în rural.

Referitor la muzeele existente în județ principalele probleme constatate sunt un dezechilibru teritorial, majoritatea fiind concentrate în Râmnicu Vâlcea (cu excepția secțiilor Muzeului Județean nu există muzee orășenești și nici comunale, partea nordică și sud-vestică fiind lipsită de acest tip de dotare), precum și problema retrocedării unor sedii de muzee care ar trebui răscumpărate.

Direcțiile de acțiune vizează reabilitarea, reamenajarea și extinderea infrastructurii destinate muzeelor cu prioritate în zonele deficitare. Se propune studierea posibilității de a înființa muzee orășenești în Brezoi (aferent arealului nordic), Horezu, Berbești (extremitatea vestică) și Bălcești (sud-estul județului, preponderent rural).

De asemenea pentru fiecare unitate muzeală existentă se propun măsuri diferențiate în funcție de necesități: Muzeul Satului Vâlcean (com. Bujoreni) - lucrări de reabilitare, extindere,

amenajare, echipare și construirea unui spațiu de cazare în stil rustic; Muzeul de Artă (Râmnicu Vâlcea) – reparația capitală a sediului (Casa Simian); Colecția de Artă “Alexandru Bălinteanu” (Costești) – achiziționarea unui sediu nou și recondiționarea acestuia; Muzeul de Istorie (Râmnicu Vâlcea)– schimbarea tipului de iluminat conform normelor europene; Complexul Măldărești – crearea unor spații de cazare turistică; Casa Memorială „Anton Pann” (Râmnicu Vâlcea) – reparații la clădire; Colecția “Petre Gheorghe Govora” (Băile Govora)– achiziționarea și reparația capitală a actualului sediu sau construirea unui sediu nou; Memorialul Nicolae Bălcescu (Nicolae Bălcescu) – reparații/consolidarea conacului, spații de cazare, punerea în valoare și protejarea integrată a ansamblului arhitectural și cadrului natural; Muzeul Viei și Vinului (Drăgășani) – reparația capitală a sediului și reorganizarea pentru a deveni muzeu generalist.

Județul Vâlcea dispune de o rețea de 84 de biblioteci publice situate aproape în fiecare dintre unitățile administrativ teritoriale, singurele excepții fiind comunele Bujoreni și Orlești. Problemele sunt legate fie de starea fizică a sediilor unora dintre biblioteci, fie de adaptarea insuficientă a bibliotecilor la cerințele utilizatorilor moderni. Pentru completarea și modernizarea infrastructurii specifice se propune: construirea/amenajarea unor biblioteci în cele două comune lipsite de acest tip de dotare, precum și înființarea de filiale ale bibliotecilor publice și a unor bibliobuze pentru populația din localitățile mici, izolate; realizarea în orașe a bibliotecii-mediatecă; dezvoltarea rolului complex al bibliotecii – centru de acces la bunuri culturale, centru de sprijinire a învățământului, centru de informare comunitară, de educație independentă, de cercetare etc.

Având în vedere că majoritatea sălilor de cinematograf din județ s-au închis se propune lărgirea accesului la filmul cinematografic pentru toate categoriile de public prin identificarea de soluții alternative pentru zonele lipsite de spații corespunzătoare sau care au spații nerentabile: utilizarea sălilor de teatru, a sălilor de festivități ale liceelor, construcția de spații multifuncționale care să permită și proiecția de filme, programe tip “cinematograful la sate”, caravane cinematografice.

● **Dotări pentru sport, financiar bancare, juridice**

Activitatea sportivă desfășurată în prezent în rețeaua unităților pentru sport, în extindere în ultimii ani datorită programului guvernamental de realizare a sălilor de sport, trebuie să se bazeze atât pe dotările existente cât și pe diversificarea acestora pentru a valorifica potențialul existent pentru sporturi de iarnă și alte activități sportive asociate turismului.

Pentru completarea infrastructurii existente se propune realizarea de săli de sport și stadioane în localitățile urbane – poli locali de dezvoltare care în prezent nu dispun de acest tip de dotări: Bălcești, Băile Olănești, Ocnele Mari. Totodată se vor amplasa dotări sportive în centrul intercomunal de polarizare Lădești. În stațiunile turistice se propun baze sportive și de agrement cu profil și capacități adaptate cerințelor locale: terenuri multifuncționale, terenuri de golf, bowling, piscine etc. sau amenajări pentru practicarea sporturilor de iarnă (pârții de schi, instalații de transport pe cablu) la Vidra și Obârșia Lotrului.

Dotările financiar bancare sunt prezente în centrele urbane și în 21 de comune. Se propune extinderea unităților de profil la nivelul tuturor comunelor, filiala bancară fiind considerată una dintre dotările de strictă necesitate pentru stimularea dezvoltării activităților economice în rural.

Referitor la dotările juridice, având în vedere că tribunalul din municipiul Râmnicu Vâlcea și cele 5 judecătoriai deservesc relativ echilibrat teritoriul județean, completările propuse se referă la asigurarea dotărilor necesare în acord cu rangul fiecărei localități conform Legii nr. 351/2001. Se vor înființa notariate în orașele Băbeni, Berbești, Băile Olănești și Băile Govora, precum și în centrele intercomunale Lădești și Voineasa.

2.1.3.4.Echiparea tehnico-edilitară

● Echipare hidroedilitară

Principalele probleme pe care le ridică alimentarea cu apă și canalizarea apelor uzate în localitățile județului sunt:

- numărul mic de localități rurale care beneficiază de sisteme de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate;
- sursele de apă, atât cele de suprafață cât și cele subterane, care nu asigură cantitatea de apă prevăzută;
- stațiile de epurare aflate în funcțiune care nu asigură calitatea efluentului, cerută de normele în vigoare;
- localitățile urbane au stații de epurare ape uzate, care fie nu funcționează cu randament maxim, fie funcționează defectuos (proces epurare necorespunzător);
- sistemul actual de canalizare al apelor uzate funcționează în sistem unitar, ceea ce duce la depășirea debitului de funcționare al stațiilor de epurare.

„Strategia Națională privind dezvoltarea serviciilor de gospodărie comunală până în anul 2030”, fază de proiect, propune **modernizarea și dezvoltarea acestor servicii** astfel încât să contribuie la luarea unor decizii majore cu privire la direcțiile de acțiune în etapele ce vor urma.

Principiile majore ale Strategie pentru asigurarea serviciilor de gospodărie comunală, în care sunt incluse și serviciile de alimentare cu apă și canalizare, sunt:

- accesibilitatea tuturor consumatorilor, fără discriminări de nici o natură, inclusiv aceea de preț;
- calitatea la standarde europene a serviciilor oferite.

Obiectivele principale aplicabile și în cazul dezvoltării durabile a serviciilor la nivelul județului sunt:

- descentralizarea serviciilor publice și creșterea responsabilității autorităților locale în ceea ce privește calitatea serviciilor asigurate;
- extinderea sistemelor centralizate pentru serviciile cu impact major asupra stării de sănătate și a nivelului de trai al populației, alimentare cu apă și canalizare ape uzate, precum și creșterea gradului de acces al populației la acestea;
- restructurarea mecanismelor de protecție socială a segmentelor defavorizate ale populației;
- promovarea principiilor economiei de piață și reducerea gradului de monopol;
- atragerea capitalului privat în finanțarea investițiilor din domeniul infrastructurii locale;
- promovarea măsurilor de dezvoltare durabilă;
- promovarea parteneriatului social;
- îndeplinirea exigențelor impuse prin directivele Uniunii Europene,
- stimularea mediului concurenței în acest domeniu;
- protecția mediului înconjurător;
- gospodărirea resurselor naturale în condițiile dezvoltării durabile;
- menținerea unui echilibru corect între veniturile populației și tariful serviciilor.
- menținerea unui echilibru corect între veniturile populației și tariful serviciilor.

Direcțiile de acțiune prin care se realizează obiectivele strategiei privind descentralizarea serviciilor publice sunt:

- elaborarea urgentă a legislației secundare, necesară implementării noii legi a serviciilor publice de gospodărie comunală (legea 326/2001);
- înființarea comisiilor de licențiere a operatorilor pentru fiecare categorie de servicii în parte;
- înființarea Autorității Naționale de Reglementare în domeniul serviciilor de gospodărie comunală;
- stimularea măsurilor de reorganizare și regrupare a agenților prestatori, după criterii de eficiență economică și capacitate tehnică de soluționare a problemelor financiare și operaționale;

Realizarea extinderii sistemelor centralizate presupune ca direcții de acțiune următoarele:

- promovarea și susținerea unor programe de investiții pentru reabilitarea, extinderea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare a apelor uzate;
- implementarea unor programe de dezvoltare a infrastructurii rurale: Programul de Dezvoltare Rurală;
- îmbunătățirea raportului preț/calitate și menținerea unui nivel acceptabil pentru bugetul de familie.

Strategia privind restructurarea mecanismelor de protecție socială a populației defavorizate propune ca direcții de acțiune:

- asigurarea protecției sociale din domeniul serviciilor publice, exclusiv segmentelor defavorizate ale populației;
- extinderea protecției sociale la toate serviciile de interes vital.

Direcțiile de acțiune pentru promovarea principiilor economiei de piață sunt:

- scoaterea obligatorie la licitație a serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare, în cazul în care operatorul înregistrează pierderi financiare sau nu asigură calitatea corespunzătoare pentru serviciile prestate;
- neacordarea licențelor de operare agenților economici care nu îndeplinesc criteriile de performanță stabilite prin reglementări specifice.

Atragerea capitalului privat în finanțarea investițiilor din domeniul infrastructurilor de apă și canalizare este necesară, având în vedere valoarea mare a investițiilor în domeniu, dar și constrângerile bugetare care caracterizează perioada actuală. Acțiunile promovate în Strategia serviciilor publice sunt:

- pregătirea și implementarea proiectelor de investiții pentru extinderi și dezvoltări ale sistemelor de alimentare cu apă și canalizare;
- fixarea unor limite minimale ale investițiilor prevăzute prin contracte de concesiune;
- stabilirea cadrului legislativ pentru aceste servicii.

Dezvoltarea durabilă a serviciilor de gospodărie comunală, inclusiv a celor de alimentare cu apă și canalizare, necesită inițierea măsurilor concrete privind alinierea legislației românești la exigențele Uniunii Europene prin:

- armonizarea reglementărilor românești din domeniu cu cele europene;

- obținerea sprijinului financiar pentru cofinanțarea programelor care cuprind măsuri de dezvoltare a infrastructurilor (fonduri structurale europene)
- promovarea unor programe speciale pentru reabilitare și dezvoltarea infrastructurii orașelor mici.

Accesul populației din județ la resursele de apă necesită **modernizarea serviciilor de apă și canalizare, monitorizarea calității acestora**. Pentru realizarea condițiilor prezentate sunt necesare o serie de intervenții în sistemele de alimentare cu apă și canalizare a apelor uzate din localitățile județului, intervenții prevăzute în Planul de Amenajare a Teritoriului Național – secțiunea Apa (legea 20/2006 care modifică legea 171/1997).

Pentru localitățile urbane sunt prevăzute:

Localitate	Intervenții în sistemul de alimentare cu apă	Intervenții în sistemul de canalizare al apelor uzate
Râmnicu Vâlcea	majorarea debitelor la captare - tratare	reabilitarea rețelei de canalizare
	majorarea capacității de înmagazinare a apei	extinderea rețelei de canalizare
	reabilitarea rețelei de distribuție a apei	extinderea stației de epurare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	completarea stației de epurare cu treaptă chimică
Drăgășani	majorarea debitelor la captare - tratare	reabilitarea rețelei de canalizare
	majorarea capacității de înmagazinare a apei	extinderea rețelei de canalizare
	reabilitarea rețelei de distribuție a apei	extinderea stației de epurare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	completarea stației de epurare cu treaptă chimică
Băile Govora	majorarea debitelor la captare - tratare	extinderea rețelei de canalizare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	extinderea stației de epurare completarea stației de epurare cu trepte de epurare biologică și chimică
Băile Olănești	reabilitarea rețelei de distribuție a apei	reabilitarea rețelei de canalizare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	extinderea rețelei de canalizare completarea stației de epurare cu trepte de epurare biologică și chimică
Brezoi	majorarea debitelor la captare - tratare	extinderea rețelei de canalizare
	majorarea capacității de înmagazinare a apei	extinderea stației de epurare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	completarea stației de epurare cu treaptă chimică
Călimănești	majorarea capacității de înmagazinare a apei	extinderea rețelei de canalizare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	completarea stației de epurare cu treaptă chimică
Horezu	majorarea capacității de înmagazinare a apei	extinderea rețelei de canalizare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	extinderea stației de epurare completarea stației de epurare cu treaptă chimică
Ocnele Mari	majorarea debitelor la captare - tratare	extinderea rețelei de canalizare
	majorarea capacității de înmagazinare a apei	extinderea stației de epurare
	extinderea rețelei de distribuție a apei	

Sursă Date: PATN Secțiunea Apa (L - 20/2006)

Pentru noile orașe: Băbeni, Bălcești și Berbești sunt necesare investiții în extinderea și modernizarea sistemelor existente de alimentare cu apă și canalizare a apelor uzate.

Pentru dezvoltarea durabilă a localităților din mediul rural sunt necesare investiții în:

- *realizarea sistemului de canalizare* în comunele care au alimentare cu apă în sistem centralizat, și anume: Boișoara, Bujoreni, Căinenii Mici, Dăiești, Dănicei, Fântărești, Mălaia, Măldărești, Mihăiești, Milcoiu, Muereasca, N. Bălcescu, Orlești, Păușești, Perișani, Slătiora, Stoenesti, Stroești, Stoilești, Șirineasa, Ștefănești, Titești, Vlădești;
- *realizarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare* în comunele: Amărăști, Bărbăești, Berislăvești, Budești, Cernișoara, Copăcenii, Crețeni, Diculești, Drăgoiești, Făurești, Frâncești, Galicea, Golești, Ghioroiu, Glavile, Grădiștea, Gusoești, Ionești, Laloșu, Lăcusteni, Lăpușa, Livezi, Lungești, Mateești, Măciuca, Mădulari, Mitrofani, Olanu, Oteșani, Păușești - Măglași, Pesceana, Pietrari, Popești, Prundeni, Racovița, Roșiile, Runcu, Sinești, Stănești, Scundu, Sutești, Susani, Tetoiu, Tomșani, Voicești, Zătrești;
- *extinderea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare* existente în comunele: Alunu, Bunești, Costești, Sălătrucel, Lădești, Roiești, Valea Mare, Vaideeni, Voineasa.
- *finalizarea lucrărilor de investiții* aflate în derulare în comunele:

Unitatea Administrativ Teritorială	Satele aparținătoare propuse pentru alimentare cu apă	Capacități	An PIF planificat
Nicolae Bălcescu	Rotărești	Q=11 l/s, 2x200 m ³ , rețea L=25 km	2007 – prin SAPARD
	Corbii din Vale		
	Dosu Râului		
	Linia Hanului		
	Pleșoiu		
	Predești		
	Șerbăneasa		
	Valea Bălcească		
	Valea Vie		
Stănești	Linia Dealului	Q=2,8 l/s, 1x200 m ³ , rețea L=8,4 km	2007 – prin SAPARD
	Vârleni		
Laloșu	Laloșu	captare puțuri forate, 1x400 m ³ , rețea L=7,1 km	prin HG nr. 687/1997
	Mologești		
	Portărești		

Sursă Date: Consiliul Județean Vâlcea - Direcția Tehnică, 2008

Propunerile Consiliului Județean Vâlcea cu privire la comunele care vor primi *alocații bugetare pe anul 2008 pentru finanțarea programului de alimentare cu apă a satelor* (HG 577/1997) sunt:

- Costești, satele Pietreni, Costești, Vărateci;
- Dăiești, satul Fedeleșoiu;
- Voineasa, satele Voineșița, Valea Măceșului;
- Bărbăești, satele Bodești, Bărbăești, Bârzești, Negrulești;

- Mălaia, sat Ciungetu;
- Mihăilești, satele Bârsești, Buleta, Govora, Gurișoara, Munteni, Negreni, Scărișoara, Vulpuiești;
- com. Sinești, satele Sinești, Ciucheti, Dealu Bisericii, Mijlocu, Popești, Urzica;
- com. Stoilești, satele Balomireasa, Bulagei, Geamăna, Nețești, Obogeni, Urși, Vlăduțeni;
- Berislăvești – reabilitare și extindere în satele Berislăvești, Rădăcinești, Scăueni, Stoenesti;
- Bunești – extindere în satele Râpănești, Gătejești;
- Vaideeni – extindere în satele Marița, Cerna;
- Slătioara – extindere în satele Milostea, Gorunești.

Consiliile locale din județ au promovat proiecte pentru investiții în acest domeniu, în cadrul **Programului de dezvoltare a infrastructurii în spațiul rural**. Prin Hotărâri de Guvern date în anul 2006, acestea au primit fonduri pentru realizarea documentațiilor tehnico – economice. Comunele pentru care s-au primit fonduri și obiectivele de investiție necesare sunt:

Nr. crt.	Comuna	Număr locuitori	Localități componente prevăzute în proiect	Valoare (lei)	Capacități
1	RACoviȚA	1865 354 244 481 143	Racovița Brad – Clocotici Copăcenii Gruia Lupului	3.400.000	Q = 5,4 l/s lungime rețea: 26,2 km înmagazinare: 1x200m ³
2	TITEȘTI	1220 663 360 197	Titești Bratovești Cucoiu	3.120.000	Q = 4,4 l/s lungime rețea: 17,6 km înmagazinare: 1x200m ³
3	SĂLĂTRUCEL	2295 1408	Sălătrucel	516.163	Q = 4,16 l/s lungime rețea: 3 km înmagazinare: 1x80m ³
4	CĂINENI	2831 811 985 217	Căinenii Mari Grebilești Robești	3.865.042	Q = 7,28 l/s lungime rețea: 14,7km înmagazinare: 1x50m ³ ; 1x100m ³ , 1x150m ³
5	BOIȘOARA	1820 797 411 612	Boișoara Bumbuiești Găujani	4.000.000	Q = 10 l/s lungimea rețea: 17km stație epurare mecano – biologică: 2 buc.
6	VOINEASA	1915 1276 546	Voineasa Voinești	1.326.121	Q tratat = 8,3 l/s lungime rețea: 8,9 km reabilitare stație epurare

Sursa: Nordul județului Vâlcea. Prezent și perspective, Consiliul Județean Vâlcea, 2006

● Alimentarea cu energie electrică

În județul Vâlcea situația alimentării cu energie electrică este satisfăcătoare în mediul urban, probleme mai semnificative fiind constatate în rural unde numărul gospodăriilor neelectrificate este mult mai ridicat.

Pentru a veni în întâmpinarea cerințelor și a necesităților tot mai mari ale localităților sunt necesare programe investiționale ambițioase.

În mediul urban unde sunt 52 gospodării neelectrificate se propun extinderi de rețele de medie tensiune și joasă tensiune, precum și instalarea a 8 noi posturi de transformare pentru racordarea tuturor gospodăriilor la alimentarea cu energie electrică.

În mediul rural, localitatea Schitul Pahonie (12 gospodării) singura localitate neelectrificată din județ se propune a fi racordată cu prioritate la rețelele electrice.

Pentru cele 295 localități parțial electrificate din județ se propune extinderea alimentării cu energie electrică la toate gospodăriile, pentru care este necesară o putere de 238 KW.

Investiția totală pentru totala electrificare a gospodăriilor din județ se ridică la 14434395 RON, S.C. CEZ Distribuție m.t. și jt Râmnicu Vâlcea și-a propus ca până în anul 2010 să încheie programul de electrificare.

Localizarea propunerilor pentru electrificarea gospodăriilor din județul Vâlcea se prezintă în tabelul alăturat.

Nr. crt.	Așezare	Comuna de care aparține	Număr gospodării neelectrificate	Putere simultan absorbită (kW)	Posturi transformare 20/0,4 kV	
					Noi	
					(buc)	Pi/buc (kVA)
0	1	2	3	4	5	6
	A – Localități rurale total neelectrificate					
1	Teiu	Amarasti	6	4,8		
2	Schitul Pahomie	Băile Olănești	8	6,27		
	TOTAL A		14	11,07		
	B – Localități rurale parțial electrificate					
1	Grădiștea (PAT Grădiștea 1)	Grădiștea	1	1,60		
2	Grădiștea (PAT Grădiștea 2)	Grădiștea	1	1,60		
3	Dobricea	Grădiștea	1	1,60		
4	Linia	Grădiștea	1	1,60		
5	Clumagi	Ladesti	23	10,12		
6	Scorusu	Lăpușata	2	1,66		
7	Berești	Lăpușata	5	4,00		
8	Șerbănești	Lăpușata	5	4,00		
9	Pertesti	Roșiile	1	1,60		
10	Hotaroaia (ulița Calotești)	Roșiile	1	1,60		
11	Hotaroaia (drumul spre Budele)	Roșiile	4	3,20		
12	Cherasti (PTA Cherasti	Grădiștea	1	1,60		

0	1	2	3	4	5	6
	Vale)					
13	Cherasti (PTA Cherasti Vale)	Grădiștea	1	1,60		
14	Cherasti (PTA Bloca Roșiile)	Grădiștea	1	1,60		
15	Pasarei	Grădiștea	1	1,60		
16	Stănești	Stănești	2	1,66		
17	Valea Văleni	Zatreni	1	1,60		
18	Ciortești	Zatreni	5	4,00		
19	Săscioara	Zatreni	4	3,26		
20	Roșioara	Berbești	5	4,00	1	100
21	Berbești	Berbești	3	2,50		
22	Tg. Ganguiești	Berbești	1	1,60		
23	Bodești	Bărbătești	2	1,66		
24	Groși	Cernișoara	2	1,66	1	25
25	Obirsla	Cernișoara	2	1,66	1	25
26	Copăcenii	Copăcenii	1	1,60	1	10
27	Măldărești	Măldărești	7	5,60	1	25
28	Obrocești	Măldărești	6	4,80	1	25
29	Dianu	Măldărești	6	4,80	1	25
30	Gheața	Pietrari	2	1,66	1	25
31	Urzicari	Pietrari	1	1,60		
32	Sinești	Sinești	2	1,66	1	10
33	Popești	Sinești	7	5,60	1	25
34	Mijlocu	Sinești	3	2,50		
35	Urzica	Sinești	1	1,60	1	10
36	Dealul Bisericii	Sinești	1	1,60	1	10
37	Stroiești	Stroiești	2	1,66		
38	Rugetu	Slătioara	1	1,66		
39	Folești	Tomșani	3	2,50	1	16
40	Popești Deal	Golești	9	7,05	1	63
41	Gurișoara	Mihăești	1	1,60		
42	Negreni	Mihăești	1	1,60		
43	Valea Viei	N. Bălcescu	4	3,26	1	160
44	Dosul Raului	N. Bălcescu	9	7,05	1	63
45	Pleșoiu	N. Bălcescu	2	1,66	1	25
46	Predești	N. Bălcescu	2	1,66		
47	Șerbăneasa	N. Bălcescu	1	1,66	1	25
48	Linia Hanului	N. Bălcescu	2	1,66	1	63
49	Valea Bălceasca	N. Bălcescu	5	3,26	1	63
50	Mangureni	N. Bălcescu	1	1,60		
51	Corbi Vale	N. Bălcescu	1	1,60		
52	Popești	N. Bălcescu	4	3,26		
53	Ginerică	N. Bălcescu	3	2,50		
54	Tufani	N. Bălcescu	1	1,60	1	63
55	Schitu	N. Bălcescu	1	1,60		
56	Ciutești	Milcoiu	4	3,26	1	63
57	Verdea	Sutești	3	2,50		
58	Boroșești (PTA Pietroasa)	Sutești	2	1,66		

0	1	2	3	4	5	6
59	Boroșești (PTA Boroșești 2)	Sutești	4	3,26		
60	Negraia	Pesceana	5	3,26		
61	Lupoaia	Pesceana	1	1,60		
62	Ursoaia	Pesceana	3	2,50		
63	Gorgonea	Mădulari	4	3,26		
64	Mamu	Mădulari	4	0,008		
65	P. Măglași	P. Măglași	1	1,00	1	10
66	Coasta-Ulmetei	P. Măglași	8	6,27	1	100
67	Valea Cheii	P. Măglași	7	5,60		
68	Vlădești	Vlădești	5	3,26	1	63
69	Priporu	Vlădești	7	5,60		
70	Trundin	Vlădești	3	2,50		
71	Ciunget	Mălaia	1	1,60		
72	Mălaia (PTA Preajba)	Mălaia	4	3,26	1	16
73	Mălaia (PTA Ciunget)	Mălaia	2	1,66	1	10
74	Mălaia (PTA Mălaia)	Mălaia	4	3,26		
75	Mălaia (PTA Poduri)	Mălaia	2	1,66		
76	Berislăvești	Berislăvești	1	1,60		
77	Rădăcinești	Berislăvești	5	3,26		
78	Dangesti	Berislăvești	1	1,60		
79	Malul Alb	Bujoreni	5	4,80		
80	Olteni Linia	Bujoreni	7	5,60		
81	Berila	Dăești	2	1,66		
82	Berila (la Vacalie)	Dăești	3	2,50		
83	Daesti (la Laz)	Dăești	5	3,26	1	25
84	Sambotin	Dăești	3	2,50		
85	Sambotin	Dăești	2	1,66		
86	Fedelesoiu	Dăești	6	5,60	1	25
87	Folești	Tomșani	3	2,50		
	TOTAL B		238	237,56	29	1168,00
	TOTAL B – Localități care au minim 5 gospodării neelectrificate		152	110,79	12	602
	C – Localități urbane care necesită extinderi					
1	Birita	Bălcești	3	8,64	1	10
2	Calea Craiovei	Bălcești	1	3,75		
3	Benești (Mihai Viteazu)	Bălcești	2	1,67		
4	Cirlogani (Poporului)	Bălcești	1	1,60		
5	Str. Braii	Băbeni	2	4,55		
6	Str. Urziceni	Băbeni	2	4,55		
7	Str. Butănești	Băbeni	2	4,55		
8	Dealul Viilor	Drăgășani	5	4,00	1	63
9	Caramizari	Drăgășani	5	4,00	1	250
10	Livezilor	Drăgășani	4	3,26	1	63
11	Str. Topolog	Rm. Vâlcea	5	4,00	1	25
12	Str. Ostroveni	Rm. Vâlcea	5	4,00	1	40
13	Str. Nicolae Lupu (Răureni)	Rm. Vâlcea	5	4,80		

0	1	2	3	4	5	6
14	Str. Mierlei	Rm. Vâlcea	6	4,80	1	100
15	P. Saltea	B. Olănești	3	8,64		
16	Str. G-ral. Magheru	Călimănești	1	1,60	1	160
	TOTAL C		52	68,41	8	711
	TOTAL C – Localități care au minim 5 gospodării neelectrificate		31	25,6	5	478
	TOTAL JUDEȚ		349	317,038	37	1879
	TOTAL JUDEȚ – Localități care au minim 5 gospodării neelectrificate		197	147,46	17	1080

● Accesul la telefonie

Dinamica ridicată a sectorului telecomunicațiilor caracterizată prin restructurare, privatizare și liberalizare a determinat o îmbunătățire semnificativă a accesului populației la telefonie.

Dezvoltarea rapidă a telefoniei mobile care asigură o bună acoperire teritorială a rezolvat într-o măsură ridicată problema accesului la telefonie în mediul rural sau în localitățile izolate.

Principalele direcții de acțiune în domeniul telecomunicațiilor constau în:

- continuarea procesului de ridicare a gradului de telefonizare a localităților județului concomitent cu îmbunătățirea calității serviciilor prestate;
- introducerea de servicii de telefonie noi (servicii de „bandă largă”, internet, transmisie de date);

Dezvoltarea și modernizarea în continuare a serviciilor de telefonie va asigura satisfacerea uneia dintre echipările principale de care trebuie să beneficieze o localitate pentru a oferi un mediu favorabil dezvoltării economice.

2.1.3.5.Locuirea

Strategia Guvernului în domeniul construcției de locuințe urmărește îmbunătățirea condițiilor de viață, prin asigurarea accesului la o locuință decentă a cetățenilor României, prin dezvoltarea programelor de construcții de locuințe sociale sau a celor care au caracter social, în vederea ajutorării categoriilor de persoane cu venituri modeste, în special a tinerilor. Se are în vedere și necesitatea asigurării de locuințe pentru chiriașii evacuați din casele naționalizate. Pe baza unei metodologii proprii, a fost avansată o propunere de *definiție* a vulnerabilității din punct de vedere al locuirii, care urmează să capete aspect legal, precum și o *aplicatie informatică* de evidentă și raportare a situației persoanelor fără adăpost, în vederea fundamentării programelor de locuințe sociale.

Programele Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor în acest domeniu sunt:

- *Programul de constructii de locuinte pentru tineri destinate închirierii - realizat prin Agentia Națională de Locuințe.*
- *Programul de constructii locuințe prin credit ipotecar*
- *Programul de constructii de locuinte sociale conform Legii nr. 114/1996*
- *Programul de constructii locuințe sociale si pentru chiriașii evacuați din casele naționalizate*
- *Programul privind finalizarea blocurilor de locuinte începute din fondurile statului înainte de anul 1989 în conformitate cu prevederile O. G. Nr. 19/1994*

- *Programul reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate*
- *Programul național privind sprijinirea construirii de locuințe proprietate personală conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 51/2006*
- *Programul privind asigurarea primelor de stat conform Legii nr. 541/2002 privind economisirea și creditarea în sistem colectiv pentru domeniul locativ.*
- *Programul Construcții locuințe de necesitate derulat prin CNI.*

Pentru crearea unei rețele de localități echilibrate trebuie să se urmărească printre altele și modernizarea, mărirea și accentuarea diversității fondului locativ în raport cu nevoile gospodăriilor și rolului teritorial al localităților.

Pentru realizarea obiectivului specific al domeniului locuirii, **reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea fondului de locuințe, crearea pieței imobiliare și valorificarea eficientă a spațiului rezidențial**, se va urmări în principal atingerea parametrilor de confort.

În județul Vâlcea fondul de locuințe existent este rezultatul unei creșteri constante, reflectând și un proces de sporire a confortului locuirii. Rezolvarea locuirii în general, constituie una din problemele majore pentru administrațiile locale.

Principalele direcții de amenajare a teritoriului ce decurg din obiectivul de dezvoltare enunțat anterior sunt:

- *Crearea unui fond locativ modern cu dotările edilitare necesare, fără extinderea necontrolată a intravilanelor localităților*

La evoluția fondului locuibil din teritoriul județean se au în vedere următoarele propuneri:

- modernizarea fondului locativ existent, îndeosebi din zonele rezidențiale urbane cu un număr important de locuitori, realizate după 1960, afectate de procese negative ce necesită îmbunătățirea confortului;
- dezvoltarea zonelor de locuit pe cât posibil în limitele actualelor intravilane ale localităților urbane și rurale, cu un minim de demolări și de extinderi prin ocuparea unor terenuri aflate în folosință agricolă sau silvică;
- creșterea siguranței structurale și a fiabilității, numeroase locuințe fiind construite din materiale perisabile – în special în zonele rurale – care nu oferă durabilitatea construcțiilor și confortul locuirii;
- folosirea eficientă a fondului construit existent;
- dezvoltarea fondului locativ în vederea acoperirii cererii de noi locuințe .

Acțiunile de regenerare urbană trebuie să urmărească obținerea de spații moderne pentru locuit și alte funcțiuni, precum și creșterea atractivității unor zone urbane cheie în dezvoltarea localităților județului. Sunt prioritare renovările centrelor vechi ale localităților, zonelor istorice și cu valoare de patrimoniu, care prin aceste măsuri vor putea fi valorificate durabil.

Se urmărește de asemenea menținerea unui raport echilibrat între locuințele individuale și cele colective, ținându-se cont de datele sociale, în vederea atât a menținerii densităților în intravilane cât și a atingerii unei ocupări a locuinței situate în apropierea mediei pe țară (1,01 locuitor/cameră). Creșterea suprafeței locuibile trebuie să se facă pe seama tipologiei imobilelor și nu pe ocuparea suplimentară de terenuri de construcție.

Confortul locuirii nu este dependent numai de factori interni ai clădirilor de locuit ci și de factori ai vecinătății (cartierului). Sunt de observat aici caracteristici spațiale ale ansamblului de locuit: spații verzi, spații funcționale publice (locuri de joacă, gospodărești, parcuri) caracteristici

estetice ale ambientului: caracter urban, coerență, design urban și dotările de maximă necesitate (grădinițe, comerț alimentar, servicii de întreținere, cabinete medicale etc.).

În concluzie, efortul constructiv din următorii ani trebuie să cuprindă și lucrările de reparații, dezafectare, modernizare și remodelare ale fondului locativ existent, care necesită o cantitate suplimentară de materiale de construcție și manoperă.

- *Dezvoltarea fondului locativ în vederea acoperirii cererii de noi locuințe, modernizării și creării unui circuit imobiliar adaptat nevoilor pieței.*

În cadrul teritoriului studiat se înregistrează un număr de 169.503 locuințe, din care 64,5 % situate în mediul rural și 35,5 % în mediul urban.

Se apreciază, că la nivelul populației anului 2015, numărul total de locuințe al județului Vâlcea trebuie să crească cu circa 14.000 unități, față de anul 2002. Deși populația prezumată scade în 2015 cu aproximativ 0,04 %, pentru atingerea normei de 15 mp pe cameră se impune construirea de noi locuințe. Dintre acestea, ponderea cea mai mare o vor avea locuințele proprietate personală. Locuințele propuse pot fi situate în clădiri de tip individual, cuplate, înșiruite sau bloc.

Este necesară modificarea mentalității utilizatorilor locuințelor în sensul abordării unor tipuri mai adecvate nevoilor și nivelului lor de trai. Totodată trebuie ameliorată locuința ca bun de consum al cărui preț va trebui să corespundă cotei din venitul utilizatorului prevăzută pentru locuire. În perioada viitoare problema locuinței trece de la aspectul cantitativ la cel calitativ.

Suprafața medie locuibilă pe o persoană ar trebui să ajungă după anul 2012, la un minim de 15 mp, satisfăcându-se exigențele minimale prevăzute de legea locuinței.

Legea locuinței stabilește că “realizarea locuințelor constituie un obiectiv major de interes național pe termen lung al administrației publice locale”. Totodată aceasta reglementează aspectele sociale, economice și juridice ale construcției și folosirii locuinței.

Pornind de la faptul că în mediul urban fondul de locuințe este mai scăzut și ținând cont și de creșterea prezumată a numărului de locuitori, se propune construirea cu prioritate a noilor locuințe în municipiile și orașele județului.

Situația cererilor de locuințe și a programelor în unele UAT-uri, conform datelor furnizate de administrațiile locale, se prezintă astfel :

Râmnicu Vâlcea :

- Cereri de locuințe : locuințe pentru tineri – 1341 cereri ; locuințe sociale – 1289 cereri.
- Programe de reabilitare și dezvoltare a fondului de locuințe : transformarea unui cămin de bătrâni în locuințe sociale – 76 ap. ; modernizare barăci colonia Nuci – 4x16 ap. ; apartamente pentru tineri prin ANL (în curs de execuție) – Ostroveni – 141 ap.

Băile Govora :

- Cereri de locuințe : locuințe pentru tineri, prin ANL-156 cereri ; locuințe sociale-29 cereri.
- Program de dezvoltare : locuințe cu chirie pentru tineri (ANL)-13ap.(în execuție), 24 ap. (S.F.), locuințe sociale-25 ap. (S.F.)

Băile Olănești :

- Cereri de locuințe sociale – 16 cereri

Brezoi :

- Cereri locuinte : locuinte sociale-2 cereri ; locuinte pentru tineri-58 cereri ; locuinte pentru persoane peste 35 ani-28 cereri

Drăgașani :

- Cereri de locuinte : locuinte pentru tineri-120 cereri, locuinte sociale-31 cereri
- Propuneri pentru construirea de locuinte : 28 ap. (bloc)

La nivelul județului, programele de dezvoltare a fondului de locuinte urmaresc rezolvarea problemelor sociale în randul tinerilor, a familiilor cu venituri modeste, finalizarea apartamentelor neterminate, în condițiile prevederilor Ordonanței de Guvern nr. 19/1994, pecum si construirea în comune a locuințelor pentru specialiști (medici, polițiști, profesori etc.). Finanțarea locuințelor se va realiza atât de la bugetul de stat cât și de la cel local.

O componentă importantă a locuirii este concepția spațial – arhitecturală și urbanistică – care se concretizează într-o gamă de tipuri constructive și sisteme urbanistice. Cei doi parametri spațiali ai dezvoltării zonelor de locuit sunt *tipologia funcțional - constructivă* și *forma urbanistică* exprimată în densitățile constructive și umane. Variația acestor parametri în diverse zone ale arealului studiat trebuie să se facă în sensul ameliorării condițiilor de viață - individuală și socială - și a economisirii resurselor.

2.1.4. INFRASTRUCTURILE TEHNICE MAJORE

2.1.4.1. Gospodărirea apelor

Problemele cu care se confruntă gospodărirea apelor din județul Vâlcea sunt legate de deprecierea calității surselor de apă, datorate evacuărilor de ape uzate urbane, industriale, agricole. Exploatarea de sare reprezintă o problemă majoră, datorită accidentului ecologic de la Ocnele Mari. O altă problemă este legată de poluarea accidentală cu produse petroliere, care au frecvența cea mai mare.

Rezolvarea acestora se face printr-o gestionarea calitativă a resurselor de apă. Instrumentul de lucru în acest domeniu este ***Plan Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM)***, plan complementar celorlalte activități de planificare ale autorităților județene, care oferă și opinia publicului în ceea ce privește problemele prioritare de mediu, precum și acțiunile identificate, ca prioritare, în domeniul protecției mediului.

Prin PLAM se stabilesc foarte clar care sunt obiectivele și acțiunile care trebuie întreprinse pentru rezolvarea problemelor de mediu, în funcție de responsabilitățile și posibilitățile administrației și ale instituțiilor locale în ceea ce privește coordonarea eficientă a întregului proces. Recomandările Planului sunt în conformitate cu prioritățile identificate prin strategiile sectoriale.

Pentru elementul ***Apa***, matricea planului de acțiune, pe anul 2007, asupra îmbunătățirii calității apei are următoarea structură:

- obiectiv general;
- obiective specifice;
- ținta care trebuie atinsă;
- acțiunile stabilite pentru fiecare obiectiv specific, responsabilii de implementare și monitorizare;
- sursele de finanțare existente și/sau potențiale.

Obiectivul specific general al domeniului Apa este ***refacerea calității resurselor de apă și accesul populației la acestea***.

Obiectivele parțiale necesare atingerii acestui obiectiv sunt:

- eliminarea poluării termice și chimice a receptorilor naturali;
- îmbunătățirea calității cursurilor de apă de suprafață;
- Prevenirea și/sau eliminarea poluării apei cu substanțe periculoase.
- Prevenirea poluării cu nitrați proveniți din surse agricole.
- Asigurarea calității apei destinate consumului uman.

Pentru **îmbunătățirea calității cursurilor de apă de suprafață** țintele care trebuie atinse sunt:

- eliminarea poluării termice și chimice a receptorilor naturali;
- stoparea antrenării sterilității minier (terasit) în albia râului Lotru;
- reducerea poluării cu suspensii a râului Bistrița;
- stoparea antrenării de aluviuni în lacurile de acumulare și cursurile de apă de suprafață;
- reducerea poluării chimice a apelor de suprafață.

Principalele *direcții de acțiune* propuse în Planul Local de Acțiune pentru Mediu sunt:

- eliminarea poluărilor termice și chimice pentru care sunt necesare proiecte pilot pentru tratarea apelor geotermale din orașul Călimănești, precum și realizarea stației de pretratare a acestor ape;
- stoparea antrenării sterilului care se poate face prin lucrări de protejare a albiei Lotrului (zona Cataractele Lotrului);
- stoparea poluării râului Bistrița prin lucrări de reținere a suspensiilor de calcar înainte de evacuarea în râu;
- antrenarea aluviunilor în lacurile de acumulare existente se poate opri prin inventarierea zonelor afectate de scurgerile pe torenți și amenajarea sau refacerea lucrărilor hidrotehnice specifice pentru văile torențiale;
- reducerea poluării chimice a apelor de suprafață prin modernizarea sau realizarea stațiilor de tratare a apelor uzate provenite de la fermele zootehnice, precum și prin re tehnologizarea instalațiilor de tratare a apelor uzate de la CET Govora;
- re tehnologizarea stațiilor de epurare existente și îmbunătățirea procesului de epurare aplicat;
- exploatarea amenajărilor hidrotehnice astfel încât să asigure debitele minime pe râuri, pentru asigurarea diluției substanțelor poluante evacuate accidental;
- eficientizarea acțiunilor desfășurate la utilizatorii de apă, pentru încadrarea în volumele de apă contractate, respectarea parametrilor autorizați la evacuarea apelor uzate în receptorii naturali, în vederea protecției resurselor de apă împotriva epuizării și degradării;
- urmărirea continuă a realizării prevederilor programelor de etapizare la folosințele de apă și aplicarea de sancțiuni în cazul nerealizării acestora;
- respectarea prevederilor din planurile proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale și dotarea cu materiale specifice pentru intervenția în caz de producere a acestora.

Țintele care trebuie atinse pentru prevenirea și/sau eliminarea poluării apei cu substanțe periculoase sunt:

- reducerea poluării apelor subterane cu substanțe periculoase;
- reducerea cu 70% a evacuărilor de mercur în apă;
- reducerea cantităților de substanțe prioritare și prioritar periculoase în efluenți.

Atingerea acestor ținte are ca *direcții de acțiune*:

- închiderea batalului de deșeuri periculoase de la OLTCHIM S.A.;
- achiziționarea unui incinerator de deșeuri lichide și gazoase de 30.000t/an;
- realizarea unei instalații de electroliză cu membrană pt. schimb de ioni;
- modernizarea stațiilor industriale de tratare a apelor uzate de la OLTCHIM S.A.;
- realizarea contractelor de monitorizare a emisiilor de substanțe periculoase în efluenții finali.

Pentru prevenirea poluării cu nitrați proveniți din sursele agricole ținta este reducerea poluării apelor de suprafață cu aceste substanțe. *Acțiunile* necesare sunt:

- realizarea sistemelor de epurare a apelor uzate menajere;
- implementarea Codului de Bune Practici Agricole la fermele agricole și controlul utilizării îngrășămintelor și pesticidelor în activitățile agricole.

Țintele pentru asigurarea calității apei destinate consumului uman sunt:

- furnizarea apei potabile la indicatorii de calitate prevăzuți în legislația și normele în vigoare, norme aliniate prevederilor legislației europene;
- eliminarea pierderilor de apă distribuită pentru consum.

Aceste ținte sunt realizabile prin:

- reabilitarea tuturor surselor de apă (subterane și de suprafață) din județ;
- elaborarea unor studii hidrogeologice pentru identificare de noi surse de apă;
- reabilitarea și modernizarea rețelelor de apă din localități: rețele de aducțiune a apei, rețele de distribuție a apei potabile.

Gestionarea cantitativă a resurselor de apă are ca bază ***Strategia Națională a Apelor***, aflată în fază de proiect – Dezvoltarea durabilă a României Orizont 2025, care are drept scop stabilirea obiectivelor, căilor și mijloacelor de realizare a unor noi relații între economie, mediu și societatea românească, din punct de vedere al gospodăririi apelor.

Obiectivele generale ale strategiei sunt:

- protecția și conservarea ecosistemelor acvatic, precum și prevenirea degradării acestora;
- promovarea utilizării durabile a apei, bazată pe protecția și conservarea pe termen lung a resurselor disponibile de apă;
- consolidarea și îmbunătățirea mediului acvatic prin măsuri specifice pentru reducerea progresivă a descărcărilor de ape uzate și oprirea evacuărilor, emisiilor sau pierderilor de substanțe periculoase;
- asigurarea reducerii progresive a poluării apelor subterane și prevenirea poluărilor viitoare;
- diminuarea efectelor inundațiilor și secetei;
- adoptarea directivelor europene în domeniul gestionării durabile a resurselor de apă și de protecție a mediului acvatic.

Obiectivele specifice sunt:

- satisfacerea cerințelor de apă ale populației, industriei, agriculturii, transporturilor, agrementului și valorificarea potențialului apelor;
- protecția și conservarea mediului acvatic, îmbunătățirea calității apei, restaurarea ecologică a apelor, renaturarea râurilor;
- gospodărirea apelor în situații excepționale: inundații, secete;
- perfecționarea planificării în domeniul apelor, care înseamnă proiectare – întreținere . funcționare – administrare;
- utilizarea eficientă a apei;
- perfecționarea cadrului legislativ și instituțional;
- accesul la informare, educare și implicarea populației în managementul resurselor de apă;

- corelarea instituțională, legislativă și implementarea Directivelor Uniunii Europene în acest domeniu.

Pentru **asigurarea surselor de apă a viitoarelor sisteme de alimentare cu apă**, în teritoriul județului există captări de apă subterană neexploatate până în prezent. Caracteristicile tehnice evaluate prin studii hidrogeologice sunt:

- Galicea – Budești, captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 200 \text{ l/s}$;
- Galicea – Olanu, captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 80 \text{ l/s}$;
- Olanu – Călina, captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 520 \text{ l/s}$;
- Budești – Olanu, captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 280 \text{ l/s}$;
- Lădești – Bălcești, captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 500 \text{ l/s}$;
- aval Popești, captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 100 \text{ l/s}$;
- Cocora – N. Bălcescu, captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 80 \text{ l/s}$;
- Peșteana (Drăgășani - Șutești), captare nouă, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 80 \text{ l/s}$;
- Drăgășani – Călina, extindere de captare, acvifer de adâncime, $Q_{\text{proiectat}} = 56 \text{ l/s}$.

Se propune finalizarea lucrărilor de investiții de **amenajare a cursurilor de apă** pe următoarele cursuri de apă:

- *pr. Luncavăț* și afluenți pe sectorul Vaideeni – Popești 22 km lucrări de regularizări;
- *r. Lotru* în aval de ac. Brădișor – confluența cu r. Olt 0,9 km consolidări de mal;
- *pr. Olănești* între localitățile Olănești Băi – Rm. Vâlcea 10 km regularizări albie, 3 km consolidări de maluri;
- *pr. Topolog* între localitățile Tigveni – Galicea 1,5 km regularizări albie, 4 km consolidări de mal, 3 km diguri;
- *pr. Olteț* la Lalosu 1 km regularizări, 1 km consolidări mal și albie.

Pentru perioada 2008 – 2012 sunt propuse lucrări de investiții pe următoarele cursuri de apă:

- *pr. Otăsău* pe sectorul Bărbătești – Frâncești, 4 km reprofilare albie, 4,1 km consolidări de maluri, 300 m pereu de beton, 7 praguri de fund;
- *pr. Sâmnici* pe sectorul Golești – Blidari, 13,2 km reprofilare albie, 3,15 km consolidări de maluri;
- *pr. Geamăna*, aval de pod peste DJ 678, 1 km recalibrare albie, 1,4 km consolidări de maluri, 1,2 km diguri;
- *pr. Bistrița* sectorul Costești – Băbeni, 35,9 km reprofilare albie, 19,3 km consolidări de maluri, 0,45 km dig, 1 km dig de dirijare;
- *pr. Govora* pe sectorul Stoenesti – Govora, 15 km reprofilare albie, 13,52 km consolidări de maluri;
- *pr. Iazul Morilor* în orașul Băbeni, 3 km reprofilare albie, 3 km consolidare de mal;
- *pr. Sălătrucel* sectorul Berislăvești – Sălătrucel, 2,7 km recalibrare albie, 1,02 km consolidări de maluri, 1 prag de fund, 1,5 km dig de dirijare;
- *pr. Cernișoara și Cernișoara Orlii* în localitatea Cernișoara, 16,5 km reprofilare albie, 3,2 km consolidări de maluri;
- *pr. Hința* la Govora Băi, 3 km reprofilare albie, 3 km apărare de mal;
- *r. Olteț* la Grădiștea, 5 km reprofilare albie, 3,9 km consolidare de maluri, 6,6 km protecție dig.

- *pr. Băiașu* la Perișani cu 3 km lucrări de regularizare;
- *pr. Cerna* și afluenți pe sectorul Cerna – Măciuca, 22 km lucrări de regularizare;
- *pr. Muereasca*, 10 km lucrări de regularizare;
- *pr. Cheia* pe tronsonul Cheia – Valea Cheii, 7 km lucrări de regularizare;
- *pr. Bistricioara* pe tronsonul Săliște – Romani, 3 km lucrări de regularizare;
- *pr. Valea Plopilor* la Vaideeni, 3 km lucrări de regularizare;
- *pr. Nisipoasa* la Scurtu, 6 km lucrări de regularizare;
- *pr. Ursani* pe tronsonul Ursani – Horezu, 3 km lucrări de regularizare.

Pentru producerea de energie electrică sunt propuse *amenajări hidroenergetice* de mică putere, respectiv microhidrocentrale în localitățile:

- Băile Olănești și Păușești-Măglași pe râul Cerna;
- Căineni pe râurile Valea Satului, Robești, Valea Urii, Valea lui Vlad, Valea Curpen;
- Frâncești pe râul Bistrița;
- Mălaia pe râurile Repedea, Valea Mălăii, Latorița;
- Vaideeni pe râurile Marița, Recea, Cerna, Luncavăț;
- Voineasa pe râul Voineșița.

Pentru *apărarea împotriva inundațiilor* și pentru reducerea aluviunilor transportate în timpul viiturilor în lacurile de acumulare existente, cazul acumulărilor Dăești, Râmnicu Vâlcea și Mălaia care au cuveta colmatată în procent de 50%, sunt necesare lucrări de amenajare a văilor torențiale.

Pentru asigurarea curgerii apei în secțiunile cursurilor de apă sunt necesare lucrări de întreținere permanentă a acestora, acțiuni care necesită curățarea periodică a albiilor majore de depozitele de deșeuri, de vegetația crescută necontrolat, precum și întreținerea podurilor și podețelor aflate peste cursurile de apă din județ.

În Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea Apa (legea 20/2006 pentru modificarea legii 171/1997) este prevăzută realizarea, până în anul 2015, a unei aducțiuni de apă potabilă, Râmnicu Vâlcea – Drăgășani. Aceasta are ca priză Uzina de apă Rm. Vâlcea și va asigura apă potabilă orașului Drăgășani, precum și localităților situate pe traseul ei. Lungimea este de 55 km, transportând un debit estimat la 0,4 m³/s.

Dezvoltarea durabilă a gospodăririi apelor, conform legislației în vigoare (armonizată cu cea europeană), se realizează pe baza prevederilor din ***Schema Directoare de Amenajare și Management a Bazinului Hidrografic***, al cărei concept este definit de legea 310/2004 care modifică și completează legea 107/1996 (Legea Apelor). Metodologia de elaborare a Schemelor Directoare este aprobată prin Ordinul 1258/20.11.2006 – Anexa nr 1. Pentru bazinul hidrografic Olt, în care se înscrie și județul Vâlcea, termenul de elaborare a acestui instrument de lucru în domeniul gospodăririi apei este decembrie 2009, iar programele operaționale vor fi elaborate până în decembrie 2012.

2.1.4.2. Amenajări pentru agricultură – lucrări de îmbunătățiri funciare

Obiectivul specific general care decurge din Strategia de Dezvoltare Durabilă a Agriculturii -2004 (Priorități strategice – Orizont 2025) îl reprezintă **"îmbunătățirea activității în domeniul îmbunătățirilor funciare"** pentru orizontul de timp 2008- 2025.

Deși în Strategiile județului Vâlcea nu există nici o prevedere referitoare la problema îmbunătățirilor funciare prezentul studiu propune ca posibile *obiective specifice* ale sectorului respectiv:

- modernizarea și reabilitarea sistemelor hidroameliorative
- crearea cadrului administrativ necesar îmbunătățirii activității în domeniul îmbunătățirilor funciare

Suprafața agricolă a județului Vâlcea, amenajată cu lucrări de îmbunătățiri funciare executate în majoritate înainte de 1990, necesită lucrări ameliorative, lucrări de completare, reabilitare și modernizare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare în scopul refacerii și sporirii potențialului agricol.

Pentru realizarea obiectivelor propuse un rol important îl are accesarea fondurilor europene prin proiecte de reabilitare a infrastructurii de îmbunătățiri funciare. De asemenea este necesară stimularea și atragerea producătorilor agricoli înspre asociațiile de utilizatori de apa cu efecte în creșterea gradului de utilizare a amenajărilor de irigații.

În scopul realizării obiectivelor sectorului îmbunătățirilor funciare se impune respectarea principiilor definite în Legea nr. 138/2004 (Legea îmbunătățirilor funciare):

- exploatarea echitabilă a amenajărilor de îmbunătățiri funciare, sistemelor de irigații sau desecare și drenaj, precum și a lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor și combaterea eroziunii solului, pentru asigurarea protecției intereselor tuturor beneficiarilor;
- consultarea și după caz, implicarea beneficiarilor, organizațiilor neguvernamentale și a altor reprezentanți ai societății civile în luarea deciziilor în scopul promovării adopției rationale, eficiente și transparente a acestora;
- realizarea de către proprietarii de teren a exploatării, întreținerii și reparațiilor amenajărilor de îmbunătățiri funciare situate pe terenurile pe care le dețin, inclusiv a lucrărilor de reabilitare, executarea de investiții și suportarea costurilor acestei activități. Statul intervine prin Administrație și prin alocarea de fonduri de la bugetul de stat, în completarea surselor proprii ale Administrației sau ale beneficiarilor constituiți în organizații de îmbunătățiri funciare, în cazul în care proprietarii de teren nu pot desfășura prin efortul propriu activități de îmbunătățiri funciare.

Direcțiile de acțiune necesare pentru atingerea obiectivelor specifice în vederea dezvoltării sectorului de îmbunătățiri funciare vizează:

- reevaluarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și adaptarea lor la cerințele formelor noi de proprietate și noilor tehnologii agricole
- modernizarea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare.

Măsurile care susțin acest domeniu se referă la:

- reevaluarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și adaptarea lor la cerințele unor noi tehnologii agricole și în special la formele noi de proprietate

- aplicarea în regim complex a lucrărilor de desecare – drenaj și irigații în scopul ameliorării procesului de sărăturare a solului
- adaptarea capacităților de irigație la resursele de apă disponibile în zona studiată și extinderea acestora acolo unde este cazul;
- lucrări de reabilitare tehnică și modernizare în amenajările pentru desecări (decolmatări, curățire vegetație, impermeabilizări canale)
- pregătirea și implementarea unor proiecte locale sau zonale complexe de combatere a eroziunii solului și de eliminare a excesului de umiditate
- prevenirea și stoparea eroziunii solului prin respectarea tehnologiilor specifice lucrărilor pentru combaterea eroziunii de suprafață, prin efectuarea de lucrări agro – ameliorative, continuarea acțiunilor de desecare, îndiguire,
- stimularea utilizatorilor de apă pentru irigații în a se organiza în asociații care să preia în proprietate infrastructura unui plot sau a mai multor ploturi pentru irigații, respectiv stația de pompare de punere sub presiune precum și rețeaua de conducte de distribuție a apei la hidrant (conform legii nr. 573/2003 pentru aprobarea OUG nr. 147/1999), în scopul cointerăsării utilizatorilor de irigații în procesul de eficientizare a managementului irigațiilor
- atragerea investițiilor private în acest domeniu

Necesitatea aplicării programului de măsuri în domeniul lucrărilor de îmbunătățiri funciare este susținută de avantajele economice și ecologice care decurg din acestea:

- contribuie la înlăturarea efectelor negative ale fenomenelor climatice extreme (seceta, inundații, alunecări de teren)
- previne degradarea terenurilor prin alunecări de teren, inundații, exces de umiditate freatică și eroziuni ale solurilor
- îmbunătățește potențialul productiv al solului
- introduce în circuitul economic terenurile degradate

Propunerile descrise mai sus au caracter general și orientativ. Scara de lucru specifică planurilor de amenajare a teritoriului, (1:200.000), nu permite detalierea lucrărilor ameliorative, a propunerilor legate de defalcarea pe tipuri de areale, scoateri din circuitul agricol, modul de utilizare a terenurilor, proprietari etc. Acestea se vor aborda în cadrul proiectelor de tip PUG- Plan urbanistic general, PUZ – plan urbanistic zonal, PUD- plan urbanistic de detaliu, care se vor elabora ulterior P.A.T.J.

2.1.4.3. Infrastructura de transport

Dezvoltarea și modernizarea rețelei de transport reprezintă un element de bază în relansarea economică a județului, în creșterea calității vieții populației, în înscrierea județului în rețeaua europeană de transport.

Obiectivele prioritare din domeniul transporturilor pentru reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurilor de transport în vederea alinierii sistemului național de transport la sistemul european, sunt cele cuprinse în:

- Programul Național de Dezvoltare–PND- 2007-2013
- Programul de Guvernare 2005-2008

- Planul de Amenajare a Teritoriului Național–Secțiunea I –Rețele de transport
- Strategia de Reabilitare a Drumurilor Naționale elaborată de C.N.A.D.N.R. – până în 2012 și după
- Strategia de Dezvoltare a Infrastructurii Feroviare din România – perioada 2001 – 2010, elaborată de Compania Națională de Căi Ferate S.A.
- Strategia de Dezvoltare Regională a Regiunii Sud –Vest
- Master Planul general de transport 2007 – 2013.

● **Rețeaua rutieră**

Dezvoltarea infrastructurii rutiere va ține cont de asigurarea conexiunilor cu sistemul infrastructurilor europene, prioritar fiind:

- demararea construcției de autostrăzi, în scopul integrării infrastructurii rutiere de transport în Rețeaua trans-europeană de transport
- modernizarea infrastructurii rutiere, construirea unor poduri ,în scopul asigurării creșterii mobilității populației, bunurilor și serviciilor
- sporirea măsurilor de siguranța a circulației și de confort al participanților la trafic

Strategia de reabilitare a drumurilor naționale elaborată de C.N.A.D.N.R. are ca obiectiv ***menținerea viabilității rețelei rutiere și reabilitarea principalelor artere de transport rutier existente, în scopul îmbunătățirii confortului și siguranței traficului.***

Principalele lucrări de reabilitare se referă la îmbunătățirea infrastructurii de transport și a condițiilor de trafic rutier pentru încadrarea acestora în normele europene, precum și la creșterea capacității portante a sectoarelor reabilite pentru a se putea trece de la sarcina pe o osie de 10,0 t la 11,5 t, încadrarea podurilor la clasa E de încărcare, îmbunătățirea elementelor geometrice ale drumurilor, construirea benzii a 3-a pe pante și rampe pentru selectarea traficului greu, asigurarea colectării și evacuării apelor pluviale.

Pentru reabilitarea rețelei rutiere majore se prevăd următoarele intervenții cuprinse în strategii și programe naționale:

- Strategia de reabilitare a drumurilor naționale prevede, eșalonat pe etape, lucrări de reabilitare pentru următoarele drumuri naționale :
  - DN 64 Caracal – Olanești (etapa XI)
  - DN 67 Drobeta-Turnu-Severin – Râmnicu Vâlcea (etapa XII)
- Legea nr. 363/2006 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea I – Rețele de transport prevăde următoarele lucrări:
- Autostrada
  - Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – Sibiu – *Râmnicu Vâlcea* – Pitești – București – Lehliu – Fetești – Cernavodă – Constanța
- Drum expres sau cu 4 benzi
  - Drobeta Turnu Severin – Târgu Jiu – *Râmnicu Vâlcea* – Curtea de Argeș

Coridorul IV Pan-European de Transport Rutier și Rețeaua TEN-R – axa prioritară TEN-T nr. 7 străbate teritoriul județului în partea nord-estică, având ca scop următoarele:

- integrarea în rețelele de transport trans-europene
- descongestionarea și siguranța traficului
- rentabilitatea și dezvoltarea zonală

Atât viitoarea autostradă, cât și drumul expres trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- să primească trafic,
- să ocupe suprafețe minime de teren,
- pentru construirea lor să se evite, pe cât posibil, demolările,
- după construirea lor să se refacă infrastructura afectată.

Acestea vor asigura o legătură rapidă și directă a județului cu restul țării, precum și scurtarea duratei deplasărilor, atât a călătorilor, cât și a transportului de marfă; reducerea accidentelor de circulație; reducerea consumului de combustibil; scăderea sensibilă a uzurii tuturor componentelor autovehiculelor, etc

De asemenea pentru reabilitarea și dezvoltarea rețelei rutiere locale sunt necesare următoarele :

- amenajarea variantei ocolitoare a municipiului Râmnicu Vâlcea, având ca scop îmbunătățirea condițiilor de tranzit prin preluarea traficului de tranzit și optimizarea traficului în interiorul municipiului
- consolidare terasamente și a versanților pe rețeaua rutieră
- modernizarea drumurilor comunale, prioritate acordându-se celor care asigură legătura între localități, cât și celor cu racord la drumurile naționale
- lucrări pentru consolidarea terenului în vederea evitării producerii alunecărilor de teren
- lucrărilor de întreținere și reparații drumuri județene

Aceste direcții de intervenție se vor realiza prin următoarele măsuri:

- Continuarea programului lucrărilor de întreținere și reparații drumuri județene, început în anul 2007 pentru următoarele tronsoane :

• DJ 105G Limită jud. Sibiu - Voineasa, km.70+200 - 71+200 • DJ 648B Voicești – Tighina; km. 6+000-7+000 • DJ 703M Perișani – Cornet; km. 1+000 - 2+000 • DJ 643 Limită jud. Olt – Laloșu – Gănești (DN 67B), km.51+400 - 78+490 • DJ 643B din DJ 643 - Valea Mare - Roiești, km.0+000-2+000 – km. 5+000-6+000 • DJ 645 Zăvideni - Scundu - Pesceana, km.13+900-14+900 • DJ 646A Stoenesti - Costești, km.3+000-4+000 • DJ 648 Ionești -Olanu - Limită jud. Olt, km 0+000 - 8+900 • DJ 665 Limită jud. Gorj - Vaideeni – Horezu(DN 67), km. 53+650 - 69+169 • DJ 676A Giulești - Dozești - Roșiile, km. 6+000 - 7+000 • DJ 676F Grădiștea - Zgubea, km. 1+050 - 2+050 și km.14+300 - 15+300 • DJ 676G Zătreni - Țepești, km. 3+400 - 4+400 și km. 11+000 - 12+000 • DJ 677 Mădulari- Șuşani - Limită jud. Olt, km. 0+000-23+850 • DJ 677E Ștefănești - Dobrușa, km.3+000 - 5+000 • DJ 678D Galicea - Muzeu N. Bălcescu, km.2+000-3+000 • DJ 678E Limită jud. Argeș - Limită jud. Olt, km.5+000 - 6+000 • DJ 678H Galicea - Stoilești, km.5+800 - 6+800 • DJ 703G Jiblea - Limită jud. Argeș, km 0+100 - 13+600 • DJ 703F Runcu - Limită jud. Argeș, km.8+100 - 9+100 • DJ 703M Perișani - Cornet, km. 3+000 - 5+000 • DJ 703N Berislăvești – Releu Cozia, km. 0+000 - 20+500 • DJ 703P Racovița - Titești, km. 0+000 - 1+000 și km. 8+528 - 9+528

- Continuarea și finalizarea următoarelor lucrări:

Lucrări pe drumul național DN 7

- protecție versanți
- refacere și protecție cale pasaj
- refacere și consolidare la pasaj Râul Vadului
- consolidarea versanților din zona Căciulata – Căineni
- refacerea pasajelor Viaduct - Cârligu Mic și Viaduct Râul Vadului
- refacerea viaductului din zona Proieni
- consolidare și protecție versanți pe varianta de ocolire a orașului Călimănești
- podul peste râul Topolog, din localitatea Milcoiu
- construirea unui podeț nou la Goranu

Lucrări pe drumul național DN 7A

- consolidare și refacere cale de pod Voineasa - Obârșia Lotrului -la km 19+000-, lucrare realizată în proporție de 60%
- consolidare și protecție versanți pe un tronson de 23 km lucrări hidrotehnice și de consolidare a suprastructurii unui pod la Brezoi
- realizarea a două lucrări de refacere a unor poduri în localitatea Malaia
- consolidarea versanților din aval de barajul de la Brădișor
- lucrări de consolidare a versanților, în zona stațiunilor Voineasa și Vidra
- consolidare versanți pe DN 7A la kilometrul 48

Lucrări pe drumul național DN 67

- consolidare terasamente pe o porțiune de 4 km
- refacere pod și amenajare tronson Râmnicu Vâlcea - Horezu peste pârâul Ciupa la Slătioara
- consolidarea și apărarea podului peste râul Bistricioara în localitatea Costești
- consolidarea și apărarea podului peste pârâul Costești, în localitatea Tomșani.
- consolidare terasamente tronsonul Târgu Jiu - Râmnicu Vâlcea pe 12 km
- consolidarea și amenajarea podului peste pârâul Otăsău la Bârzești
- consolidarea și amenajarea podului peste pârâul Bunești

Lucrări pe drumul național DN 67B

- consolidarea podului peste râul Cerna în localitatea Măciuca
- consolidarea podului peste pârâul Pesceana în localitatea Crețeni

Lucrare pe drumul național DN 7D

- consolidare și supraînălțare

Lucrare pe drumul național DN 64

- consolidarea și amenajarea podului peste râul Olănești în localitatea Păușești Maglași

Lucrare pe drumul național DN 65 C

- refacere rampe și consolidare pod pe
- consolidare terasamente pe

Lucrări pe drumuri județene

- consolidarea podului peste râul Olteț în localitatea Lăcusteni
  - consolidarea podurilor peste valea Budești și Valea Cungrea
  - construcție două poduri din b.a. pe DJ 648
- Lucrări pentru consolidarea terenului în vederea evitării producerii alunecărilor de teren pe anumite zone de pe DN 7D, DJ 643-Diculești, DJ 643 B-Valea Mare, DJ 676-Nenciulești, DJ 605 C Mateești, DJ 677 A Roești și Sirineasa, DJ 645 Crîngu, DJ 678 B Valea Scheiului, DJ 678 A Cocoru, DJ 678 D Rotărești, DJ 703 F- Valea Babei, DJ 658-Andriești, DC 4, DC 13, DC 82, DC 132 și DC 168.

● Rețeaua feroviară

Pentru atingerea obiectivului de *dezvoltare a infrastructurii feroviare*, se va ține cont de asigurarea conexiunilor cu sistemul infrastructurilor europene, prioritar fiind:

- modernizarea infrastructurii feroviare, în scopul asigurării creșterii mobilității populației, bunurilor și serviciilor
- eliminarea punctelor periculoase și a restricțiilor de viteză de pe rețeaua feroviară, creșterea vitezei tehnice și comerciale cu minim 20% și aducerea siguranței circulației la nivel optim pentru exploatarea feroviară

Rețeaua TEN-F străbate partea nord-estică a județului .

În strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare din România – perioada 2001 – 2010, elaborată de Compania Națională de Căi Ferate S.A. în martie 2001, este prezentată situația dificilă în care se află infrastructura feroviară din țară, datorată în principal unei finanțări ne adecvate și imposibilității acoperirii necesarului de fonduri din surse proprii. Pentru rezolvarea acestei situații s-a elaborat un Program de dezvoltare pentru anii 2001 – 2010 care cuprinde:

- programul de întreținere al liniilor și lucrărilor de artă
- programul de întreținere al instalațiilor SCB și electrificare
- programul de reparații capitale și modernizare
- principalele programe de modernizare ale căii ferate

Conform strategiei de dezvoltare elaborată de Compania Națională de Căi Ferate și în Secțiunea I Rețele de transport pentru *modernizarea infrastructurii feroviare* se propun:

- Linia de cale ferată convențională, cu viteza până la 160 km/h pe traseu existent reabilitat:
  - Vințu de Jos – Sibiu – Râmnicu Vâlcea – Vâlcele – Pitești – București
- Finalizarea liniei de cale ferată Râmnicu Vâlcea-Vâlcele

Linia Râmnicu Vâlcea-Vâlcele realizează o legătura directă între București și vestul țării (redușă cu cca. 130 km față de ruta București-Brașov) cu impact direct asupra dezvoltării economice a zonei.

Pentru asigurarea protecției căilor ferate se vor avea în vedere următoarele acte normative: H.G. nr. 525/1996, O.U.G. nr. 12/1998, H.G. nr. 581/1998 referitoare la stabilirea zonei de siguranță și de protecție, precum și a condițiilor de construire în vecinătatea infrastructurii feroviare.

Îmbunătățirea condițiilor de transport, pe calea ferată, se realizează și prin asigurarea unui parc de vagoane și locomotive, adaptate traficului ușor pentru deservirea transportului suburban și local. De asemenea trecerile la nivel vor fi modernizate, iar haltele fără apă potabile vor fi racordate la sistemul centralizat de alimentare cu apă.

● **Rețeaua navigabilă**

În prezent, pe teritoriul județului Vâlcea, nu există căi navigabile. Pentru rețeaua navigabilă Planul de Amenajare a Teritoriului Național prevede, într-un orizont de timp mai larg lucrări de amenajare a căii navigabile interioare a Râul Olt între Dunăre – Slatina și Râmnicu Vâlcea, precum și realizarea unui port pe Olt la Râmnicu Vâlcea Sud (Govora).

Realizarea acestor obiective va facilita, în perspectivă, relaționarea județului cu Coridorul VII-Dunărea, axa prioritară TEN-T nr.18

● **Transportul combinat**

România este parte semnatară a Acordului European privind marile linii de transport combinat și instalații conexe (AGTC). La Râmnicu Vâlcea funcționează un terminal de transport combinat de mărfuri – Bujoreni Vâlcea care, pentru o cât mai eficientă funcționare, va trebui să beneficieze de aplicarea obiectivelor pentru dezvoltarea terminalului de transport combinat de mărfuri – Bujoreni Vâlcea.

2.1.4.4. Producția și transportul energiei electrice

● **Strategia de dezvoltare a capacităților de producție în domeniul hidroelectric**

Obiectivul general al strategiei sectorului energetic îl constituie *satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen lung la un preț cât mai scăzut, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.*

Obiectivele strategice urmăresc siguranța energetică, dezvoltarea durabilă și competitivitatea.

Județul Vâlcea este deținătorul unor importante lucrări de gospodărire a apelor, de interes național, puterea instalată totală a celor 14 hidrocentrale și 4 microhidrocentrale însumând 1117,8 MW, iar producția de energie într-un an mediu hidrologic ridicându-se la 2769 GWh.

Strategia de dezvoltare și re tehnologizare a capacităților de producție se înscrie ca o componentă a strategiei de dezvoltare durabilă la nivel național.

Obiectivele generale ale acestei strategii sunt:

- creșterea gradului de utilizare a potențialului hidroenergetic al țării prin realizarea de noi capacități de producție;
- aducerea capacităților de producție în operarea la nivelul performanțelor de pe plan mondial, creșterea siguranței în funcționarea și refacerea capacității de funcționare pentru un nou ciclu de viață;
- atragerea capitalului privat de dezvoltare și re tehnologizare a capacităților de producție hidroenergetice.

Programul de re tehnologizare și dezvoltare a capacităților de producție

Etapa 1 - CHE Lotru Ciunget – 3 x 170 MW

Etapa 2 - CHE din cascada râului Olt – 19 CHE

O altă latură avută în vedere în cadrul strategiei de dezvoltare a capacităților de producție în domeniul hidroelectric constă în realizarea de noi amenajări hidroenergetice, microhidrocentrale.

La nivelul anilor 2007 – 2008 s-au depus documentații în vederea obținerii certificatelor de urbanism / autorizații de construire pentru astfel de amenajări, microhidrocentrale în localitățile:

0. Voineasa, râul Voineșița;
1. Malaia, râul Repedea, râul Calea Mălăii, râul Latorița;
2. Frâncești, râul Bistrița;
3. Băile Olănești / Păușești – Măglași, râul Cheia;
4. Căineni, râuri: Valea Satului, Robești, Valea Urii, Valea lui Vlad, Valea Curpen;
5. Vaideeni, râuri: Marița, Recea, Cerna, Luncavăț.

Pentru reabilitarea S.C. CET GOVORA se propun următoarele proiecte (parțial în curs de realizare)

	termen
Eficientizarea producției de abur la CET Govora	2007
Realizarea instalațiilor pentru preluarea, stocarea, condiționarea, transportul, utilizarea și depozitarea cenușii și a produselor de desulfurare	2007-2008
Reabilitare a doua turnuri de răcire și montarea unei stații noi de pompe de apă de răcire	2007-2009
Înlocuirea conductei tur de transport apă fierbinte pe o distanță de circa 2 km	2007
Realizarea unui sistem integrat de contorizare și monitorizare/dispecerizare a livrării de abur industrial și agent termic primar de termoficare urbană; Realizarea unui sistem software pentru dispecerizarea și optimizarea funcționării CET Govora	2007
Modernizarea sistemului intern de termoficare urbană pentru producerea agentului termic primar: achiziția și montajul a două schimbătoare abur/apă fierbinte cu plăci de inox pentru producerea agentului termic de termoficare, re tehnologizarea stațiilor de pompare, și a instalației de apă de adaos	2009
Modernizarea instalației de desprăfuire la cazanul pe cărbune C6 (re tehnologizarea electrofiltrelor)	2011
Realizarea instalației de preparare și ardere cocs de petrol la un cazan de 420 t/h lignit din CET Govora S.A.	2007
Realizarea unui sistem de monitorizare a emisiilor poluante la coș pentru instalațiile mari de ardere IMA2 și IMA3 și supravegherea arderii la cazanelor pe cărbune	2007

● Strategia de dezvoltare a rețelelor de transport a energiei electrice

Rețelele electrice de transport (de tensiuni mai mari de 110 kV) sunt rețele de interes național și strategic. Ele realizează interconectarea producătorilor cu rețelele de distribuție, consumatorii mari și sistemele electroenergetice învecinate. Liniile și stațiile electrice care alcătuiesc sistemul național de transport au fost construite în majoritate cu cca. 40 ani în urmă, astfel că ele se apropie de durată nominală de viață (de 40 ani conf. H.G. 964/1998). Nivelul mediu de uzură este de peste 67 %.

În planul de perspectivă al RET, pe LEA 400kV Țânțăreni – Sud, în perioada 2015 – 2017 sunt prevăzute lucrări de mentenanță majoră.

Deoarece se are în vedere uzura morală avansată a stațiilor de transformare precum și starea necorespunzătoare a echipamentelor de bază, se estimează că în următorii 20 de ani este necesară reabilitarea și o modernizare a tuturor instalațiilor, astfel încât să se îndeplinească standardele de calitate impuse de funcționarea interconectată cu UCTE.

În județul Vâlcea stația Stupărei (220 KV/110 kV/MT) este în curs de re tehnologizare, iar stația Răureni (220 KV/110 kV/MT) se va re tehnologiza în anul 2009.

Dezvoltarea durabilă a rețelelor de transport a energiei electrice va asigura un echilibru între introducerea de noi tehnologii și nivelul de siguranță în funcționare necesar.

● **Strategia de dezvoltare a rețelelor de distribuție a energiei electrice**

Strategia de dezvoltare a rețelelor de distribuție și conducere a rețelelor electrice are ca scop dezvoltarea acestora astfel încât să poată fi oferite utilizatorilor actuali și potențiali de energie electrică, prin asigurarea unor servicii cu acoperire zonală, în scopul satisfacerii cerințelor.

Obiectivele specifice ale strategiei de dezvoltare a instalațiilor de distribuție sunt:

- creșterea siguranței în alimentarea cu energie electrică a tuturor consumatorilor;
- reducerea pierderilor de energie electrică;
- creșterea gradului de securitate în exploatarea instalațiilor electrice și a siguranței în funcționare;
- scăderea numărului de defecte în instalațiile electrice și a timpurilor de întrerupere în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor;
- asigurarea parametrilor de calitate a energiei electrice furnizate în conformitate cu reglementările ANRE;
- reducerea cantităților de lucrări cu mentenanță și a reparațiilor

Direcțiile de intervenție propuse sunt:

- modernizarea și re tehnologizarea stațiilor de transformare de 110 KV/MT;
- reabilitarea liniilor electrice aeriene și subterane de 110 KV și medie tensiune;
- trecerea instalațiilor de 6 KV la tensiunea de 20 KV;
- dezvoltarea sistemelor de automatizare a distribuției (SAD) prin montarea de reanșatoare și separatoare telecomandate;
- integrarea în SCADA a tuturor stațiilor de transformare;
- înlocuirea izolației de porțelan din LEA 110 KV și LEA 20 KV cu izolații tip compozit;
- modernizarea integrală a LEA JT și a bransamentelor;
- extinderea sistemului de telegestiune și modernizare a parametrilor de calitate a energiei electrice;
- finalizarea sistemului CALL CENTER;
- implementarea sistemului GIS și TIS.

Lucrările de investiții necesare constau în:

- modernizarea echipamentelor primare și secundare de 110 KV, medie tensiune și protecții;
- modernizarea stațiilor de transformare, posturi de transformare și de alimentare;
- modernizarea rețelelor de joasă tensiune;
- lucrări de automatizare a distribuției pentru introducerea SCADA;
- lucrări de investiții pentru extinderea rețelelor de electrificare în mediul rural și urban.

Protecția instalațiilor de transport și distribuție a energiei electrice

Protejarea liniilor aeriene de energie electrică se realizează prin respectarea normativelor în vigoare.

Conform Art. 39 (Legea 13/2008 – Legea energiei) pentru protecția instalațiilor de transport se interzic persoanelor fizice sau juridice următoarele:

- să efectueze construcții de orice fel în zona de protecție și de siguranță a instalațiilor, fără avizul de amplasament al operatorului de transport și de sistem;

- să efectueze săpături de orice fel sau să înființeze plantații în zona de protecție și de siguranță a rețelelor electrice de transport, fără acordul operatorului de transport și de sistem;
- să depoziteze materiale pe culoarele de trecere și în zonele de protecție și de siguranță a instalațiilor, fără acordul operatorului de transport și de sistem;
- să arunce obiecte de orice fel pe rețelele electrice de transport sau să intervină în orice mod asupra acestora;
- să deterioreze construcțiile, îngrădirile sau inscripțiile de identificare și de avertizare aferente instalațiilor de transport;
- să limiteze sau să îngreuească prin execuția de împrejmuire, prin construcții sau prin orice alt mod accesul la instalații al operatorului de transport și de sistem.

La liniile electrice aeriene culoarul de trecere (de funcționare), zona de protecție și zona de siguranță coincide. Dimensiunea culoarului de trecere este simetrică față de axul liniei și se calculează în conformitate cu art. 135 din Norma Tehnica Energetica 003/04/00.

În conformitate cu Art. 137 (Norma Tehnica Energetica 003/04/00), latimile normate ale culoarelor de trecere pentru LEA simplu/dublu circuit sunt următoarele:

- 24 m (12m stanga – 12m dreapta din axul liniei) pentru LEA cu tensiuni <110 kV;
- 37 m (18,5m stanga – 18,5m dreapta din axul liniei) pentru LEA cu tensiuni de 110 kV;
- 55 m (27,5m stanga – 27,5m dreapta din axul liniei) pentru LEA cu tensiuni de 220 kV;
- 75 m (37,5m stanga – 37,5m dreapta din axul liniei) pentru LEA cu tensiuni de 400 kV;
- 81 m (40,5m stanga – 40,5m dreapta din axul liniei) pentru LEA cu tensiuni de 400 kV;

În conformitate cu Art 139 (NTE 003/04/00). Dimensiunile culoarului de trecere (funcționare) pot fi mai mari decât cele prevăzute la art.137 în cazurile și în panourile LEA în care acestea :

- a) se realizează cu stalpi echipați cu mai mult de două circuite;
- b) necesită deschideri mari, impuse de configurația terenului (traversarea unor elemente naturale, etc);
- c) au în vecinătate obiective, construcții, depozite explozive, instalații etc., pentru care condițiile de coexistență cu acestea impun măsuri speciale sau distanțe de siguranță mai mari decât cele prevăzute la art.136.

La stațiile electrice zona de protecție este dată de conturul (împrejmuirea) stației, iar zona de siguranță se consideră la 35m de împrejmuirea stației, pe fiecare latură a acesteia (Ordinul 49/2007 al ANRE).

În aceste zone, sucursalele CN Transelectrica SA, în calitate de titular al licenței de transport, beneficiază în condițiile legii, de dreptul de uz și de servitute asupra terenurilor proprietate publică sau privată, dreptul de a obține restrângerea sau încetarea unor activități privind realizarea unor construcții (înființate după punerea în funcțiune a LEA) în conformitate cu normativele tehnice în vigoare.

Pentru orice lucrări / activități desfășurate în vecinătatea rețelelor electrice de transport sau distribuție este necesar avizul de amplasament al operatorilor de transport și de sistem (CN Transelectrica SA), respectiv distribuție (CEZ Distribuție SA).

2.1.4.5. Producția și transportul energiei termice

Obiectivul specific în acest domeniu este *reabilitarea sistemului de alimentare cu energie termică în paralel cu reabilitarea termică a clădirilor*.

În prezent alimentarea cu energie termică este tot mai dependentă de alimentarea cu gaze naturale astfel încât principalele sisteme de alimentare cu căldură trebuie să țină seama de această interdependență.

Aceasta este valabil și pentru județul Vâlcea, în cadrul căruia zona de sud - de podiș – se deosebește de cea de nord – de munte –, inclusiv din punct de vedere al modului de alimentare cu căldură și al combustibililor folosiți.

Pentru Municipiul Râmnicu Vâlcea locuințele colective și o parte a dotărilor din sectorul terțiar sunt alimentate cu căldură din sisteme de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) de la CET Govora care funcționează în sistem de cogenerare (termoficare).

Cantitatea de căldură livrată pentru un apartament a scăzut de la 12,2 Gcal/an în 1995 la 9,0 Gcal/an în 2005 reflectând atât iernile mai blânde datorită încălzirii globale, dar și posibilitățile locatarilor de a interveni asupra consumului de energie termică pentru încălzire prin montarea de contoare de energie termică la nivel de racord termic, robinete termostatare și „repartitoare de costuri” la radiatoare, precum și prin montarea de contoare la punctele de consum a apei calde menajere.

În aceste condiții, la ora actuală proporția apartamentelor debransate de la SACET este de circa 6,5%, ceea ce reflectă o alimentare corectă a consumatorilor și la un preț acceptabil al Gcal. Majoritatea consumatorilor debransați sunt dotați cu centrale termice proprii funcționând pe gaze naturale; acestea sunt fie microcentrale termice de apartament, fie centrale termice de bloc sau scară de bloc.

De asemenea, o mare parte dintre construcțiile de utilitate publică, inclusiv o parte dintre cele care inițial au fost racordate la SACET, sunt echipate cu centrale termice proprii funcționând pe gaze naturale.

În prezent se constată o scădere a ritmului debransărilor datorită montării aparaturii de contorizare și reglare, dar și datorită creșterii prețului gazelor naturale. Este posibil totuși ca în viitor numărul debransărilor să mai crească într-o mică proporție în special pe seama blocurilor care vor fi modernizate și reabilitate termic.

În ceea ce privește scăderea confortului termic din apartamentele din locuințele condominiale, închiderea parțială sau totală a robinetelor termostatare de la radiatoarele din unele apartamente se percepe practic nu numai la apartamentele vecine, dar și la cele alăturate acestora din urmă. Încăperile sunt menținute la o temperatură de 16...18°C pe seama căldurii primite de la apartamentele vecine și scăderea cheltuielilor pentru încălzire pentru proprietari se face și pe baza creșterii cheltuielilor cu întreținerea ale locatarilor din apartamentele alăturate.

În aceste condiții este de subliniat faptul că *imobilele de locuit condominiale au fost proiectate și realizate pentru a funcționa ca un tot unitar și într-un regim constant de temperatură, condiție care poate asigura și o funcționare corectă a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică*.

Pe viitor, la clădirile racordate la SACET, pe lângă schema clasică cu alimentarea cu agent termic primar a punctelor termice de cartier la care să fie racordați consumatorii (locuințe și dotările aferente) există și posibilitatea *montării la fiecare consumator a câte unui micro punct*

termic compact alimentat cu apă fierbinte direct din rețeaua exterioară și în care se vor prepara apa caldă de încălzire și apa caldă menajeră pentru respectivul consumator.

În cazul aplicării acestei soluții, la locuințele individuale, la scări de bloc, la blocuri și chiar la apartamentele din clădirile colective de locuit se pot monta *module termice* alimentate cu apă fierbinte și având aspectul și echiparea identice cu cele ale microcentralelor termice murale, excepție făcând schimbătorul de căldură pentru prepararea apei calde de încălzire care aici nu este încălzit de flacăra gazului, ci de agentul termic primar (apa fierbinte).

Această soluție prezintă următoarele avantaje:

- Posibilitatea montării micro punctului termic în spații care să nu trebuiască a îndeplini condițiile impuse spațiilor în care se montează aparatele consumatoare de gaze naturale (volum, suprafață vitrată, detectoare de gaz metan, aerisire, evacuarea gazelor de ardere, rezistența la foc a elementelor de construcție)
- Eliminarea punctelor de ardere de la fiecare apartament / clădire și a poluării mediului, inclusiv a spațiului învecinat direct;
- Utilizarea pentru transportul agentului primar (apa fierbinte) a numai două conducte cu diametru relativ mic și, prin utilizarea conductelor preizolate și dotate cu detectoare de umezeală, reducerea la minim a pierderilor de căldură și practic la zero cele de agent termic;
- Posibilitatea reglării și programării automate a cantităților de căldură la consumatori în funcție de temperatura exterioară, de confortul termic dorit, dar și de posibilitățile financiare ale utilizatorului final;
- Se evită prelevarea ilegală de agent termic din instalația de încălzire, deoarece se va ști precis că locul de prelevare ilegală se află la consumatorul deservit, instalația nemaifiind în legătură directă cu întreaga rețea exterioară de transport și distribuție.

Dezavantajele sunt legate de:

- Realizarea concentrată în spațiu și timp a construcțiilor pentru a justifica tehnic și economic realizarea unei investiții de amploare având cost ridicat;
- Necesitatea prevederii spațiilor și lucrărilor pentru rețelele termice;
- Dependența (într-un grad mai mic decât la sistemele clasice de racordare la termoficare) de sursele centralizate în ceea ce privește temperatura agentului termic primar, regimul zilnic de livrare, perioada anuală de alimentare, întreruperile accidentale sau programate în funcționare;
- Costul investiției inițiale mai ridicat decât în cazul utilizării soluției cu centrale termice individuale;
- Instalarea rețelilor de distribuție, a bransamentelor, reguletoarelor și contoarelor pentru alimentarea cu gaze naturale numai a mașinilor de gătit;
- Necesitatea contorizării separate a energiei termice de aceea a gazelor naturale.

Astfel de module termice ale căror scheme de racordare sunt variate (a.c.m. în paralel cu încălzirea, a.c.m. în serie cu încălzirea, încălzire directă și a.c.m. în paralel, prepararea a.c.m. în regim instant sau în regim cu acumulare) pot asigura la consumatori un necesar de a.c.m. între 35... 1600 kW (în regim instant), 25...1350 kW (în regim cu acumulare), respectiv de încălzire între 20...4500 kW (3,9 Gcal/h).

Principalele funcțiuni asigurate sunt:

- Reglajul sarcinii termice în funcție de temperatura exterioară prin reglarea agentului termic livrat
- Circulația la consumator a agentului termic livrat
- Protecția la suprapresiune a circuitului de încălzire
- Expansiunea pe circuitul consumatorului de încălzire
- Contorizarea energiei termice (opțional)
- Reglajul debit / presiune diferențială pe racordul la rețeaua de agent primar (opțional)
- Interfață monitorizare (opțional)

Pentru *creșterea eficienței sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET)* se impune continuarea și/sau demararea acțiunilor de înlocuire a conductelor de distribuție a agenților termici primar și secundar cu conducte preizolate, de înlocuire a schimbătoarelor de căldură tubulare cu schimbătoare de căldură cu plăci (SCP), de înlocuire a pompelor din punctele termice cu pompe cu turație variabilă, de montare a contoarelor de energie termică etc.

Dotarea punctelor termice modulate cu aparatură de reglare automată și măsurare a consumurilor de energie termică ar permite locatarilor, dar și furnizorilor de energie termică, să facă comparații între consumurile aferente diverselor blocuri identice dar izolate termic, dar mai ales exploatare, diferit.

De aceea este necesar ca SACET din localitățile unde acestea sunt în funcțiune să-și dovedească viabilitatea și, de asemenea, să-și păstreze capacitatea de preluare a consumatorilor inițiali (inclusiv a celor debransați pe parcurs din motive conjuncturale care au favorizat utilizarea gazelor naturale).

Continuarea acțiunii de *reabilitare și modernizare a sistemelor de transport agent termic primar* (apă fierbinte), agenți termici secundari (apă caldă încălzire, apă caldă menajeră), a echipamentelor și schemelor de racordare din punctele termice trebuie însoțită de finalizarea acțiunii de contorizare la nivelul fiecărui consumator. De asemenea, trebuie însoțită și de *reabilitarea și modernizarea instalațiilor interioare de încălzire centrală și alimentare cu apă caldă menajeră*, de adoptarea măsurilor simple și/sau mai complexe pentru economisirea energiei termice atât în ce privește partea de instalații (de încălzire, sanitare și electrice), cât și în ceea ce privește partea de izolare termică a clădirilor.

Situația localităților urbane din județ în care locuințele colective au fost prevăzute a fi alimentate de la centrale termice de zonă industrială este cea mai defavorabilă din cauza faptului că acestea au fost echipate pentru deservirea industriilor, alimentarea cu energie termică a consumatorilor urbani având o pondere redusă din totalul energiei livrate. Prin închiderea sau reconversia industriilor deservite a dispărut principalul consumator de energie termică, producerea și transportul acesteia nemaifiind rentabile din toate punctele de vedere: al utilajelor de mare capacitate utilizate pentru producerea unor cantități mici de căldură, al sistemului de transport care trebuie să funcționeze la debitul nominal de calcul, dar mai ales al prețului plătit de consumatori. Aceștia au preferat debransarea în masă, iar cei rămași au fost debransați obligat prin desființarea SACET.

În localitățile în care sunt instalate distribuții de gaze naturale soluția alternativă a fost simplă din punct de vedere tehnic prin montarea microcentralelor termice de apartament. Chiar dacă la început s-au făcut și improvizații, acestea sunt eliminate prin controalele care se fac în conformitate cu prevederile Prescripției tehnice ISCIR PT A1 – 2002 – „Cerințe tehnice privind utilizarea aparatelor consumatoare de combustibili gazoși”.

În localitățile fără distribuții de gaze naturale, se folosesc însă soluții improvizate: sobe cu combustibil solid, cu motorină sau chiar cu butelii de aragaz, toate aceste sisteme, montate în apartamentele din blocuri, prezentând pericol de incendiu și chiar de explozie.

Soluția cea mai indicată este ca, odată cu reabilitarea și modernizarea clădirilor, fiecare bloc să fie dotat cu câte o centrală termică proprie funcționând pe combustibil lichid ușor (CLU), gaz petrolier lichefiat (GPL), eventual lemne, (funcționând inclusiv pe principiul gazeificării sau cu pelete de lemn), centrale termice care vor putea fi trecute, în viitor, pe combustibil gazos, cu minimum de cheltuieli și cu încadrarea în prevederile normativelor în vigoare.

Localitățile în care nu au existat sisteme centralizate de alimentare cu căldură, precum și consumatorii individuali din localitățile fără distribuții de gaze sau care nu sunt racordați la acest combustibil folosesc pentru încălzire și prepararea apei calde menajere sistemele locale cu sobe pe combustibil solid (lemn și cărbuni), combustibil lichid și, într-o mică măsură, GPL. În prezent există tendința ca, la noile clădiri, să se monteze instalații de încălzire centrală cu cazane funcționând pe unul dintre aceste tipuri de combustibil.

În ceea ce privește *utilizarea combustibilului solid*, aceasta se poate face, ca și până acum, în sobe clasice de teracotă cu acumulare de căldură, precum și în alte surse de energie termică, unele dintre ele fiind cazanele care funcționează pe principiul gazeificării lemnului.

Cazanele construite conform acestui sistem prezintă o serie de avantaje față de arderea lemnului în sistem cu focar clasic.

Un alt tip de cazan care poate fi utilizat poate fi acela care folosește drept combustibil peleții de lemn rezultați din compactarea (sinterizarea) rumegușului de lemn cu un liant care este și acesta combustibil. Este un sistem care, pe de o parte, găsește o utilizare rumegușului rezultat de la exploatarea forestieră și care, aruncat în râuri, le distruge fauna și flora prin consumarea oxigenului și, pe de altă parte, evită pericolul de explozie pe care îl poate avea arderea ca atare a rumegușului în cazane.

Utilizarea combustibilului lichid prezintă marele avantaj al puterii calorifice ridicate și al depozitării unor cantități pentru perioade mai lungi de timp, în primul rând în perioada de iarnă când drumurile de acces sunt uneori inaccesibile.

Alimentarea cu combustibili de calitate superioară, reglarea corespunzătoare a sistemului arzător-cazan-coș și chiar montarea unor filtre permit o reducere la minim a noxelor aeriene emise (în special eliminarea fumului prin reținerea pulberilor din gazele de ardere). De asemenea, prin montarea rezervoarelor cu pereți dubli cu detectare de pierderi de combustibil, se poate elimina poluarea solului cu produse petroliere.

În ceea ce privește *utilizarea gazelor petroliere lichefiate (GPL)* acestea prezintă avantajul că, dacă este cazul, instalația de ardere poate fi trecută ușor pe gaze naturale, pot fi utilizate și pentru prepararea hranei, nu este poluantă și, de asemenea, rezervorul poate fi recuperat de către firma care livrează GPL (BUTAN GAS ROMANIA, SHELL GAS etc.) fără a apărea problemele care apar la postutilizarea rezervoarelor de combustibil lichid și de poluare a mediului. Cel mai important dezavantaj la utilizarea GPL este acela că, la temperaturi exterioare scăzute, scade și cantitatea de GPL care se vaporizează, ceea ce impune sisteme speciale de mărire a debitului de gaze în concordanță cu cerința de moment.

În zonele în care există posibilitatea, alimentarea cu gaze la sobe, se recomandă montarea de arzătoare automatizate pentru gaze combustibile de uz casnic cu debite de 0,68 și 0,82 m³N/h, aprobate ISCIR CERT care respectă Norma europeană 90/396/EEC. Aceste arzătoare utilizează plăci ceramice radiante care asigură ardere completă în sistem turbojet, dezvoltând temperaturi de

cca. 1000°C. Această ardere reduce nivelul noxelor la cel mai scăzut nivel posibil, în comparație cu arzătoarele utilizate în prezent. Sistemul complet de automatizare asigură întreruperea gazului în caz de pericol (când se detectează lipsa de oxigen, lipsa tirajului la coș etc.)

Elementele opace și vitrate ale anvelopei clădirilor noi și a celor care se reabilitează trebuie să asigure respectarea prevederilor Normativului C 107 – 2005 privind calculul termotehnic al elementelor de construcție ale clădirilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 372 / 2005 privind *performanța energetică a clădirilor*.

Pentru clădirile existente, diferența între valoarea facturilor față de clădiri asemănătoare la care s-au luat măsuri trebuie să constituie un element de prim ordin pentru luarea unor *măsuri fără costuri sau cu costuri reduse* pentru economisirea energiei termice: montarea geamurilor lipsă sau sparte la spațiile comune, asigurarea închiderii ușilor de acces în blocuri, evacuarea apei din subsolul blocurilor, înlocuirea robinetelor defecte, termoizolarea conductelor, spălarea corpurilor de încălzire, îndepărtarea obiectelor care împiedică cedarea de căldură a radiatoarelor către interiorul încăperii, montarea în spatele radiatoarelor, pe fața interioară a peretelui exterior, a unei plăci izolatoare și reflectorizante pentru creșterea eficienței corpului de încălzire, înlocuirea robinetelor de la radiatoare cu robinete cu cap termostatic, montarea pe radiatoare a repartitoarelor de costuri (de fapt aparate de înregistrare a temperaturii corpurilor de încălzire), reechilibrarea hidraulică a instalației interioare de încălzire prin montarea, acolo unde este cazul, a unor dispozitive de reglaj adecvate.

Pe parcurs, se va putea trece la realizarea unor *măsuri mai complexe și mai costisitoare* de economisire a energiei termice, economisire cuantificată prin determinările contoarelor de încălzire și apă caldă menajeră, atât pentru instalații (înlocuirea corpurilor de încălzire și a conductelor interioare etc.), cât și pentru anvelopa clădirii (montarea de tâmplărie cu rupere de punte termică și geam termoizolant tip termopan, termoizolarea anvelopei: pereți exteriori, terase, planșee peste subsol), montarea unor instalații de preparare solară a apei calde menajere. Aceste măsuri presupun costuri ridicate, dar și un interes de durată din partea locatarilor atât pentru reducerea cheltuielilor, cât și pentru ca nu numai apartamentul în care locuiesc, dar și întregul bloc să poată fi locuit și în viitor în condiții corespunzătoare.

In concluzie, alimentarea cu energie termică pentru încălzirea și asigurarea cu apă caldă menajeră a consumatorilor urbani (locuințe și clădiri din sectorul terțiar) din *sisteme centralizate (SACET)* trebuie (re)dimensionată în situația de a alimenta toți consumatorii prevăzuți inițial, astfel încât să-i poată prelua din nou. Aceasta nu se poate face însă fără o reabilitare a sistemelor de producere, distribuție și utilizare a agenților termici, prin montarea unor echipamente performante și printr-o reducere semnificativă a pierderilor pe distribuție și la consumatori, în paralel cu obținerea unui raport optim servicii oferite / preț.

În toate cazurile, deși cheltuielile cu reabilitarea instalațiilor termice sunt amortizate mult mai repede, totuși trebuie realizată și izolarea termică suplimentară a clădirilor. Reabilitarea instalațiilor termice trebuie însoțită de o reabilitare a anvelopei clădirilor deservite, astfel încât să se asigure un consum judicios de energie termică pentru încălzire în perioada de iarnă și unul de răcire pentru perioada de vară. La clădirile noi, încadrarea în prevederile actualelor norme privind consumurile energetice este obligatorie, fiind deci obligatorie realizarea unor structuri constructive care să asigure prin construcție o izolare termică corespunzătoare. Din această cauză sunt nerecomandate clădirile cu suprafețe vitrate foarte mari, care au inerție termică foarte mică și care nu pot funcționa decât cu alimentare continuă cu agenți termici și cu consumuri energetice nejustificat de mari.

În ceea ce privește *sistemele de cogenerare (inclusiv actualele sisteme de termoficare)*, la reabilitarea lor și a consumatorilor racordați, ca și a celor noi sau care vor dori în viitor rebransarea, trebuie pus accentul pe sistemele de alimentare cu 2 conducte de agent primar (apă fierbinte), schimbătoare de căldură pentru coborârea temperaturii și presiunii agentului termic, ca și prepararea apei calde menajere, urmând a se realiza în puncte termice de clădire individuală, bloc, scară de bloc, de tip mural, existând capacități pentru o gamă foarte largă de debite.

În zonele în care se utilizează pentru încălzire *combustibilul solid* (lemn și cărbuni), utilizarea acestora trebuie să se facă cu randament cât mai ridicat, folosind tipuri de sobe care să permită arderea în cât mai mare măsură a deșeurilor agricole ca atare sau după o prelucrare sumară.

În acest context trebuie menționate cazanele funcționând pe pește de lemn (care sunt produși din rumeguș sinterizat), precum și cele funcționând pe principiul gazeificării lemnului.

● **Utilizarea surselor regenerabile de energie**

Valorificarea resurselor regenerabile de energie reprezintă unul dintre obiectivele importante care susțin dezvoltarea durabilă a unui teritoriu. În ceea ce privește utilizarea surselor regenerabile de energie, în județul Vâlcea la ora actuală pot fi utilizate eficient energia geotermală, cea solară și cea rezultată din descompunerea biomasei.

Zăcămintele de ape geotermale sunt cantonate în zona Cozia – Căciulata, adâncimea medie a sondelor de extracție fiind circa 3000 m, iar temperatura medie a apei 90°C.

Apele geotermale sunt utilizate în special la hotelurile cu baze de tratament de la Căciulata: Traian (SIND ROMANIA), Vâlcea, Căciulata, Cozia, Oltul. În aceste hoteluri apa geotermală este utilizată în mai multe trepte succesive: pentru încălzire, prepararea apei calde menajere, tratamente balneare și, înainte de reintroducerea în zăcământ, în sere. Datorită temperaturii ridicate a apei din zăcământ, sursele de energie termică de vârf prevăzute a funcționa pe combustibil lichid sunt practic nefolosite.

Este de subliniat și faptul că apele geotermale, ca de altfel toate apele minerale din zona Căciulata – Cozia nu sunt radioactive, reducând astfel pericolele în cazul utilizării directe a lor, fără a fi trecute prin schimbătoare de căldură.

Cuplarea mai multor utilizatori ai energiei geotermale aflați în aceeași zonă poate conduce la utilizarea mai completă a potențialului energetic al acesteia (din punct de vedere al utilizării în cât mai multe trepte, al folosirii unui debit cât mai constant etc.), la distribuirea cheltuielilor de investiție și exploatare, dar și al terenului ocupat de construcțiile aferente.

La utilizarea apelor geotermale reintroducerea în pânza freatică trebuie să se facă cu atenție pentru a regenera pânza acviferă, a nu polua straturile de apă freatică care poate fi sau este utilizată în alte scopuri. De asemenea, o utilizare corespunzătoare a potențialului energetic al apelor geotermale trebuie să conducă la o reinjectare a acestora în zăcământ cu o temperatură adecvată.

Zona subcarpatică din sudul României este o zonă avantajată din punct de vedere al utilizării *energiei solare* nu numai pentru prepararea apei calde menajere dar și pentru încălzire (având o perioadă ridicată de însorire), astfel încât se creează premisele pentru dezvoltarea turismului ecologic.

În zonele de deal și câmpie ale județului Vâlcea utilizarea energiei solare se poate face pentru început pentru prepararea apei calde menajere în perioada de vară, urmând ca, pe măsura acumulării experienței, să se treacă la alte utilizări: încălzirea spațiilor, producerea energiei electrice, procese tehnologice, mică industrie.

Prepararea apei calde menajere se poate realiza prin montarea de captatoare solare pe acoperișul clădirilor, în special a celor individuale. Instalațiile sunt total ecologice, sursa este practic inepuizabilă și nu implică echipamente de prelucrare sau transport a resurselor înainte de utilizare. O instalație cu un singur panou solar de 1,8 x 1,5 m permite satisfacerea consumurilor de a.c.m. pentru 4 persoane în regim de confort mediu (50 litri/pers.zi) sau pentru 2 persoane în regim de confort ridicat (120 litri/pers.zi). Deoarece prepararea a.c.m. cu energie solară este concentrată cu precădere în perioada verii, este nevoie de o sursă suplimentară de căldură, fiind necesară montarea unui boiler cu dublă serpentină racordat și la o centrală termică clasică.

Este de remarcat faptul că problema stocării energiei acumulate este practic rezolvată fiind folosite sistemele folosite la prepararea apei calde menajere prin sisteme clasice.

Din punct de vedere al principiului de funcționare folosit de captatoare, există:

- Captatoare cu rezervor atmosferic exterior – captatoarele sunt nepresurizate, presiunea fiind asigurată de înălțimea la care se află amplasat rezervorul de colectare a apei calde menajere; sunt recomandate pentru activități sezoniere și case de vacanță.
- Captatoare cu rezervor presurizat exterior – funcționează la presiunea rețelei exterioare de apă, fiind recomandate pentru prepararea apei calde menajere tot timpul anului.
- Captatoare fără rezervor – se utilizează în instalații mai complexe sau de capacități mai mari, care stochează apa caldă într-un rezervor din incinta clădirii deservite sau în subteran; pot fi folosite chiar și în instalațiile de încălzire a locuințelor și pentru alimentarea piscinelor, montate în baterii pot asigura apa caldă pentru pensiuni, hoteluri etc. pe tot timpul anului.

Un captator solar eficient se folosește cel puțin opt luni pe an. Captatoarele cu tuburi vidate pot fi folosite și iarna, putând încălzi apa până la temperaturi de peste 120°C, fiind mult mai eficiente decât colectoarele plane. În zilele însorite de iarnă pot încălzi apa la temperatura necesară unui duș (circa 35°C).

Utilizarea **biomasei** are în componență, după unele surse, și utilizarea pentru ardere a lemnului de foc și a resturilor agricole, considerate o resursă energetică recuperabilă. În această ipoteză potențialul estimat al biomasei ce ar putea fi folosită în județul Vâlcea este de 703 TJ, în timp ce consumul anual este de 539 TJ.

Alte moduri de utilizare a biomasei (de exemplu, digestoarele) nu sunt folosite, ele presupunând pentru o gospodărie individuală investiții substanțiale și o producție relativ mică de gaze care poate servi numai pentru mici preparări ale hranei, ce pot fi înlocuite prin utilizarea energiei electrice.

Investiția și producția de gaze devin rentabile la fermele mari de creștere a animalelor sau păsărilor sau acolo unde rezultă deșeuri agricole care nu pot fi utilizate în alte scopuri. Aici intră și rumegușul rezultat de la tăierea și fasonarea lemnului care poate fi sinterizat (compactat împreună cu un liant combustibil) astfel încât să rezulte peletele de lemn care pot fi utilizate pentru ardere în cazane speciale și care prezintă avantajul lipsei pericolului de explozie pe care îl are arderea rumegușului.

Sursele regenerabile de energie trebuie încorporate unor **sisteme hibride** în concordanță cu structura anvelopei clădirilor și cu caracteristicile disipative ale acesteia, cu modul de utilizare a energiei și, de asemenea, cu condițiile climatice ale zonei.

2.1.4.6. Gaze naturale și fluide combustibile

● Rețele de transport gaze naturale

Obiectivul specific acestui domeniu constă în *extinderea sistemului major de transport al gazelor naturale* spre localitățile importante și a sistemelor de distribuție la localități, în condițiile creșterii siguranței în exploatare.

Rețelele de transport de gaze naturale de înaltă presiune sunt amplasate în zonele de sud și est ale județului Vâlcea, alimentând localitățile importante amplasate de-a lungul traseelor acestora.

Dezvoltarea sistemului de transport a gazelor naturale trebuie să se facă în concordanță cu cerințele de înființare a noi distribuții de gaze naturale în primul rând în orașele sau centrele intercomunale fără astfel de distribuții, precum și în noile zone cu potențial de dezvoltare (Berbești, Horezu, Lădești) și pentru deservirea noilor zone de dezvoltare din localitățile nealimentate în prezent cu gaze: Călimănești (în curs de introducere a gazelor), Horezu, Căzănești, Râureni.

Se propun în principal direcțiile:

- Băbeni – Șirineasa – Popești – Oțeșani – Horezu (valea Luncavățului)
- Giulești – Fârțătești – Lădești (în paralel cu DN 65 C) – Frâncești (realizându-se astfel și o buclare pentru alimentarea zonei Municipiului Râmnicu Vâlcea)
- Zătreni – Livezi – Grădiștea – Sinești – Berbești de-a lungul văii Oltețului

Amplasarea conductelor de transport se va putea face în principal pe văile râurilor, al căror curs este în general nord – sud. De fiecare dată trebuie însă întocmit un *studiu de fezabilitate privind presiunea de transport a gazelor (înaltă sau medie)*, fiecare dintre ele având avantaje și dezavantaje specifice, de care trebuie ținut seama în contextul actual, când terenurile sunt proprietate privată.

Așa cum s-a arătat mai sus, este recomandabil ca, dacă este posibil, alimentarea cu gaze naturale să fie cuplată cu alte surse de energie termică, în special surse de energie regenerabilă : energia solară, fotovoltaică, eoliană, biomasa și cea geotermală (sisteme hibride), atât pentru economisirea combustibililor fosili, cât și pentru reducerea emisiilor de gaze nocive.

În ceea ce privește zona de nord a județului, zonă muntoasă, cu localități aflate la mari distanțe și cu densitate redusă a populației, nu este justificată la ora actuală înființarea de distribuții de gaze naturale și nici dezvoltarea rețelei de transport (de înaltă sau medie presiune).

În conformitate cu prevederile Normativul Departamental pentru proiectarea și construcția conductelor colectoare și de transport gaze naturale - indicativ ND 3915/1994, a cărui valabilitate a încetat în 2006, distanța de siguranță a locuințelor izolate și centrelor populate față de conductele de gaze de înaltă presiune era de 50 m.

În conformitate cu prevederile *Normelor tehnice pentru proiectarea și executarea conductelor de alimentare din amonte și de transport gaze naturale*, aprobate prin Decizia președintelui ANRGN nr. 1220/2006 și publicate în MO 960 bis / 29.11.2006, care au înlocuit ND 3915/1994, în vederea *asigurării funcționării normale a conductelor de transport de înaltă presiune* și pentru evitarea punerii în pericol a persoanelor, bunurilor și mediului, s-au instituit zone de siguranță și de protecție în care se impun terților restricții și interdicții.

Zonele de siguranță și de protecție se stabilesc de către SNTGN TRANSGAZ SA MEDIAȘ în conformitate cu *clasa de locație a conductei* de transport, care ține seama de numărul de clădiri (existente și prevăzute în planul de dezvoltare urbanistică a zonei) pe secțiuni aleatorii cu lungimea de 1600 m și lățimea de 400 m, având conducta ca axă longitudinală, precum și de evaluarea stării tehnice a conductei și de urmărirea comportării în exploatare a acesteia.

Zona de protecție a conductelor de transport gaze naturale se întinde de ambele părți ale conductei și se măsoară din axul conductei. Pentru conductele având $300 \text{ mm} < \text{DN} \leq 500 \text{ mm}$, lățimea zonei de protecție este de $2 \times (4,0 \text{ m})$.

În zona de protecție nu se execută lucrări fără aprobarea prealabilă a operatorului licențiat care exploatează conducta (SNTGN TRANSGAZ SA MEDIAȘ). În zona de protecție sunt interzise construirea de clădiri, amplasarea de depozite sau magazine, plantarea de arbori și nu se angajează activități de natură a periclita integritatea conductei.

Zona de siguranță este zona care se întinde, de regulă, pe 200 m de fiecare parte a axei conductei. Pe o distanță de 20 m de fiecare parte a axului conductei nu poate fi construită nici un fel de clădire care adăpostește persoane (locuințe, spații de birouri etc.)

În conformitate cu Normele tehnice mai sus menționate, SNTGN TRANSGAZ SA MEDIAȘ va stabili clasa de locație (1...4) pentru proiectarea, execuția și verificarea conductei de transport, care este în funcție de numărul de clădiri (existente, precum și cele prevăzute în planul de dezvoltare urbanistică a zonei) pe secțiuni aleatorii cu lungimea de 1600 m și lățimea de 400 m, având conducta ca axă longitudinală, precum și de evaluarea stării tehnice a conductei și de urmărirea comportării în exploatare a acesteia. Zona de siguranță include și zona de protecție.

În ceea ce privește amplasarea SRMP cu $P > 6 \text{ bar}$, distanța minimă față de clădiri destinate a fi ocupate de oameni este de minim 20 m de la partea exterioară a împrejuririi.

Este de asemenea de menționat faptul că există posibilitatea reducerii distanței de siguranță la 5 m cu condiția montării unor conducte cu grad de protecție sporit, lucrare care, în general, se face pe cheltuiala beneficiarului lucrărilor de construcție din zonă.

Pentru autorizarea executării oricăror construcții în zona de siguranță a obiectivelor din sectorul gazelor naturale este obligatorie obținerea avizului scris al operatorului conductei S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. MEDIAȘ prin intermediul EXPLOATARII TERITORIALE CRAIOVA, SECTOR GOVORA RÂMNICU VÂLCEA.

De asemenea, la punerea în posesie a foștilor proprietari conform Legii fondului funciar nr. 18/1991 cu completările ulterioare – Legea 247 / 2005 și la întocmirea actelor de vânzare – cumpărare trebuie să se indice servituțile pe care le generează conductele și/sau obiectivele din sectorul gazelor naturale amplasate pe respectivele terenuri.

În conformitate cu prevederile Legii gazelor nr. 351 / 2004, activitatea de transport și cea de distribuție ale gazelor naturale constituie servicii publice de interes național, iar lucrările de realizare, reabilitare, re tehnologizare, exploatare și întreținere a obiectivelor / sistemelor de transport și distribuție gaze naturale sunt lucrări de utilitate publică.

Sistemul Național de Transport al Gazelor Naturale face parte din proprietatea publică a statului, fiind de importanță strategică. Prin derogare de la prevederile Legii nr. 219 / 1998 privind regimul concesiunilor, operatorul SNTGN, respectiv distribuitorul de gaze naturale, au dreptul să folosească, cu acordul autorității publice locale, cu titlu gratuit, terenurile proprietate publică locală ocupate de obiectivele sistemelor, precum și cele utilizate pentru lucrările de execuție și exploatare.

În cazul terenurilor proprietate privată, legea fondului funciar nr. 18/1991 (cu completările ulterioare – Legea 247 / 2005) prevede că ocuparea terenurilor necesare remedierii deranjamentelor în caz de avarii și executarea unor lucrări de întreținere la conductele de transport a gazelor care au caracter urgent și care se execută într-o perioadă de până la 30 de zile, se vor face pe baza acordului prealabil al deținătorilor de terenuri sau, în caz de refuz, cu aprobarea prefecturii județului. În toate cazurile, deținătorii de terenuri au dreptul la despăgubire pentru daunele cauzate.

● Alimentarea cu gaze naturale

Așa cum s-a arătat la subcapitolul „Alimentarea cu energie termică”, asigurarea energiei termice devine tot mai interdependentă de alimentarea cu gaze naturale, atât la nivelul întregii țări, cât și al localităților în care sunt instalate sau în care se există posibilitatea realizării sistemelor de distribuție a gazelor naturale.

În Municipiul Râmnicu Vâlcea existența sistemului de distribuție a gazelor naturale constituie la ora actuală o alternativă la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, ceea ce constituie un avantaj imediat din punct de vedere al consumatorilor.

Debransarea de la SACET și trecerea pe gaze naturale a circa 6,5% dintre apartamente nu se percepe practic ca o dezechilibrare a rețelelor aferente sistemului centralizat de încălzire, dar nici a sistemului de distribuție a gazelor naturale. .

Problema se va pune cu acuitate în localitățile cu SACET în funcțiune și în care sunt în curs de montare conductele de distribuție a gazelor și instalațiile interioare: Călimănești, Băile Olănești sau în care sunt perspective de a fi montate în viitor: Horezu.

Soluția microcentralelor termice de apartament și cea a centralelor termice de bloc / scară de bloc prezintă avantaje și dezavantaje, cele principale fiind prezentate mai jos:

La sistemul de încălzire cu centrale termice individuale pentru fiecare consumator (inclusiv microcentrale termice de apartament), avantajele sunt:

- Posibilitatea echipării apartamentelor cu surse de încălzire proprii pe măsura dării lor în funcțiune, a schimbării proprietarului sau destinației, ținând seama de cerințele celui care va ocupa spațiul;
- Utilizarea unui singur contor, cel de gaze naturale pentru măsurarea consumului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde menajere, precum și pentru prepararea hranei;
- Gestionarea independentă a consumului de căldură și deci a celui de gaze naturale, prin modularea sarcinii pe un domeniu larg (0,4...1,1 Q nominal), păstrând un randament ridicat (88...92%) și menținând practic constant nivelul emisiilor de noxe pe întregul domeniu de funcționare.
- Posibilitatea reglării și programării automate a cantităților de căldură de către fiecare utilizator final în funcție de temperatura exterioară, de confortul termic și de programul dorite, dar și de posibilitățile financiare ale acestuia.
- Eliminarea totală a rețelelor de distribuție agenți termici amplasate în zonă, dar și în clădirile tip bloc (rețele de agent termic primar, respectiv secundari: apă caldă de încălzire și apă caldă menajeră)

Dezavantajele constau în:

- Existența unui număr mare de puncte de ardere cu necesitatea asigurării sistemelor de evacuare a gazelor de ardere de la fiecare microcentrală termică ;
- Necesitatea realizării unei izolări termice sporite între apartamentele din clădirile condominiale pentru a asigura un confort termic corespunzător și a limita influența modului de funcționare a instalației dintr-un spațiu asupra celor învecinate;
- Imposibilitatea utilizării altor combustibili decât gazele naturale la clădirile condominiale

- Creșterea continuă a prețului gazelor naturale și introducerea, în perspectivă apropiată, a taxelor pentru combaterea poluării mediului.
- Riscul de explozie (în cazul lipsei activităților corecte de service și a dedurizării apei din instalație)

In cazul alimentării imobilului de la o centrală termică comună, soluția prezintă în plus următoarele avantaje:

- eliminarea punctelor de foc de la apartamente și reducerea poluării mediului, în primul rând a spațiului învecinat direct cu zonele de locuit;
- reducere consumurilor de căldură cu cca. 20-25% și o distribuție mai corectă a costurilor pentru diferiții utilizatori racordați la aceeași sursă

Dezavantajele sunt legate de:

- realizarea concentrată în spațiu și timp a construcțiilor pentru a justifica tehnic și economic realizarea unei investiții de amploare având cost ridicat;
- necesitatea prevederii spațiilor și lucrărilor pentru rețelele termice, precum și a spațiilor în clădiri pentru punctele termice și conductele de distribuție a agenților termici;
- dependența de sursa centralizată în ceea ce privește temperatura agentului termic primar, regimul zilnic de livrare, perioada anuală de alimentare, întreruperile accidentale sau programate în funcționare;
- necesitatea contorizării separate a energiei termice de aceea a gazelor naturale la nivel de consumator

Se poate estima că pentru localitățile în care sunt în funcțiune sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, concurența dintre acestea și sistemele individuale de utilizare a gazelor naturale va conduce în perspectivă la un echilibru între aceste două tipuri principale de alimentare cu căldură și apă caldă menajeră prin:

- creșterea continuă a prețului gazelor naturale,
- introducerea taxelor de mediu pentru utilizarea gazelor naturale, majorate de folosirea unor echipamente al căror randament scade prin trecerea anilor,
- scăderea siguranței în funcționare a echipamentelor funcționând pe gaze naturale după o folosire de circa 10 ani,
- creșterea posibilităților tehnice ale locatarilor de a regla gradul de confort din spațiile locuite (inclusiv prin setarea robinetelor termostate astfel încât debitul de agent termic să nu poată fi închis complet),
- izolarea termică a clădirilor și reabilitarea instalațiilor interioare,
- egalizarea prețului dintre kWh livrat de SACET și cel rezultat din arderea gazelor naturale,
- creșterea posibilităților financiare ale locatarilor astfel încât unii dintre ei să nu mai fie nevoiți să se debranzeze etc.

Consumatorii individuali racordați la rețelele de distribuție a gazelor naturale pot opta pentru utilizarea încălzirii centrale sau pentru încălzirea cu sobe, în acest din urmă caz fiind recomandată folosirea unor arzătoare automatizate pentru gaze combustibile de uz casnic cu debite de 0,68 și 0,82 m³N/h care conferă siguranță sporită în funcționare și randament ridicat.

La consumatorii din apartamentele din clădirile condominiale racordate la sisteme centralizate, dar care și-au instalat centrale termice murale funcționând pe gaze naturale, avantajele actuale se vor diminua probabil cu evoluția prețului gazelor, soluția de perspectivă fiind realizarea unor distribuții de apartament racordate la SACET prin intermediul unor module termice murale care să conțină aparatura de măsură, reglare, preparare apă caldă menajeră și, după caz, cea de transformare a parametrilor agentului termic de încălzire.

În ceea ce privește **noile zone de dezvoltare** (Parcul de transfer tehnologic Vinul de Drăgășani, Centrul Start-up de afaceri Călimănești, Parcurile industriale Horezu, Băile Govora, Căzănești, Râureni), pentru alimentarea cu energie termică, pentru alegerea soluției optime se va putea opta între alimentarea centralizată cu surse de cogenerare și alimentarea individuală, soluția concretă fiind aleasă ținând seama de faptul că în cazul unui program complex pentru clădirile propuse, este avantajoasă asigurarea cu energie termică cu surse funcționând pe gaze naturale la fiecare consumator, avantajele fiind următoarele:

- realizarea surselor, precum și a conductelor de distribuție și bransamentelor de gaze în funcție de etapizarea în timp și spațiu a lucrărilor în diversele zone funcționale
- asigurarea parametrilor necesari ai agentului / agenților termici prin montarea unor echipamente adecvate
- asigurarea debitului instalat de energie termică și al celui necesar instantaneu prin reglaje simple și care, practic, nu afectează alți consumatori
- livrarea energiei termice în funcție de orarul dorit de fiecare consumator
- stabilirea confortului și utilizărilor energiei termice în funcție de posibilitățile financiare ale investitorului și ale utilizatorului final.
- posibilitatea facilă a contorizării energiei termice și combustibilului utilizat printr-un singur contor la nivelul fiecărui consumator.

Distribuția de gaze naturale poate satisface în condiții optime în prezent aceste deziderate privind alimentarea cu energie termică a consumatorilor care urmează a fi edificați.

Există și o serie de dezavantaje ale utilizării gazelor naturale, cele mai importante fiind:

- Consumarea unui combustibil fosil valoros în curs de epuizare, cu utilizări în multe domenii, pentru producerea unor agenți termici cu temperatură relativ scăzută,
- Existența unei multitudini de puncte de foc care trebuie supravegheate,
- Necesitatea realizării unor rețele și stații de reglare care să fie dimensionate în funcție de consumatorii propuși în diversele zone funcționale ale parcului industrial și care, în lipsa unui dezvoltator unic, nu vor putea fi stabilite cu exactitate în faza în care trebuie realizate rețelele coordonate cu trama stradală
- Scăderea presiunii în sistemul național de transport al gazelor naturale la temperaturi exterioare minime și necesitatea depozitării unor combustibili alternativi (combustibil lichid, GPL) la consumatorii importanți,
- Poluarea aerului datorată emisiilor de CO₂, CO, NO_x, SO₂ etc.
- Creșterea în timp a prețului gazelor naturale, inclusiv prin plata unei taxe pentru poluarea mediului

În situația amplasării grupate în timp și spațiu a consumatorilor, este preferabilă realizarea unor **surse de energie electrică și termică funcționând în cogenerare**, fiind recomandată și utilizarea energiei din surse regenerabile (solară, eoliană, geotermală, biogaz) încorporate în **sisteme hibride**.

Soluția de alimentare cu energie termică a acestor consumatorilor racordați la surse de energie funcționând în cogenerare se bazează pe varianta utilizării punctelor termice modulate compacte locale cu capacități termice adecvate pentru prepararea apei calde de încălzire și a apei calde de consum menajer sau cu utilizări tehnologice. Aceste module termice pot asigura la consumatori un necesar de a.c.m. între 35...1600 kW (în regim instant), 25...1350 kW (în regim cu acumulare), respectiv de încălzire între 20...4500 kW (3,9 Gcal/h).

Este important de menționat, de asemenea, că agentul termic cu temperatura de 70...80°C, utilizat la răcirea condensatorului centralei în cogenerare în perioada de vară, poate fi folosit pentru producerea apei răcite pentru climatizarea spațiilor în varianta cu absorbție, având în vedere că varianta cu compresie necesită puteri electrice mari, care pot conduce la întreruperi ale alimentării cu energie electrică la temperaturi exterioare ridicate.

În conformitate cu prevederile *Normelor tehnice NT – DPE –01/2004* diametrele minime admise pentru *conductele subterane de distribuție de presiune redusă* sunt:

- conducte de distribuție, de regulă OL 2”, respectiv PEID 40 mm
- bransamente și instalații de utilizare OL 1”, respectiv PEID 32 mm

Pentru zona de locuințe individuale se propune realizarea unui bransament prevăzut cu regulator de presiune comun la câte 2 locuințe ale căror curți sunt alăturate. Se micșorează astfel numărul de bransări la conducta publică de distribuție, precum și numărul de traversări ale străzii.

Conform normelor tehnice în vigoare, în localități conductele subterane de distribuție se pozează numai în domeniul public, pe trasee mai puțin aglomerate cu instalații subterane, ținând seama de următoarea ordine de preferință: zone verzi, trotuare, alei pietonale, carosabil.

Conductele, fittingurile și armăturile din polietilenă, precum și cele din oțel cu protecție exterioară anticorozivă se montează îngropate direct în pământ, adâncimea minimă de montaj fiind de 0,9 m de la generatoarea superioară.

În paralel cu execuția rețelilor, trebuie realizată operațiunea de cartografiere a lor, inclusiv pe suport magnetic, pentru a fi posibilă informarea rapidă a solicitanților, remedierea avariilor, bransarea noilor consumatori, extinderea rețelilor, reechilibrarea lor etc.

Este necesar ca pozarea rețelilor de gaze naturale și, pe cât posibil, a bransamentelor, ca și a celorlalte rețele, să se realizeze înainte de realizarea carosabilului ținând seama de circulațiile și lotizările proiectate.

Conductele de repartiție și distribuție a gazelor, bransamentele, racordurile și instalațiile interioare vor fi realizate cu materiale și echipamente omologate și agrementate de către organismele abilitate din România în conformitate cu prevederile HGR 622 / 2004 și HGR 796 / 2005 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții.

La *instalațiile de utilizare a gazelor naturale* este obligatoriu a fi respectate prevederile *Normelor tehnice NT – DPE –01/2004 pentru proiectarea și executarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale*

Utilizatorul final (beneficiarul) fiecărei centrale termice trebuie să respecte cerințele *Prescripției tehnice ISCIR PT A1 – 2002 – „Cerințe tehnice privind utilizarea aparatelor consumatoare de combustibili gazoși”*

● Rețele de transport fluide combustibile

Obiectivul specific acestui domeniu îl reprezintă *managementul adecvat al rețelelor de transport fluide combustibile cu asigurarea securității acestora și evitarea poluării mediului*.

Teritoriul județului Vâlcea dispune de resurse naturale de țiței din câmpurile petrolifere situate în zona de sud a județului : Băbeni, Stoilești, Mădulari, Făurești, Strejești.

Conductele de transport țiței urmăresc traseul Țicleni – Ploiești, traversând județul Vâlcea de la vest la est, cu o bretea de legătură în zona centrală a județului.

Conducta de transport gazolină este amplasată în paralel cu conductele de transport gaze naturale Țicleni – Iancu Jianu.

Aceste conducte trebuie să rămână în funcțiune, condițiile esențiale pentru o funcționare a lor în bune condițiuni fiind respectarea distanțelor de protecție și siguranță față de diversele obiective, precum și împiedicarea prelevărilor ilegale de fluide vehiculate.

În conformitate cu prevederile din Ordinului 196 / 10 octombrie 2006 al președintelui Agenției Naționale pentru Resurse Minerale privind aprobarea Normelor și prescripțiilor tehnice actualizate, specifice zonelor de protecție și zonelor de siguranță aferente *Sistemului național de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului (SNTTGCE)*, acesta face parte din domeniul public de interes național, fiind de importanță strategică. În același act normativ se definesc:

- *distanța de protecție* - distanța minimă care asigură accesul în vederea exploatării SNTTGCE, respectiv SNTCPP, inclusiv realizarea intervențiilor la acestea. Distanța se măsoară din axul conductei, de o parte și de alta a acesteia.

- *distanța de siguranță* - distanța minimă care trebuie asigurată în vederea menținerii gradului de securitate al obiectivelor din cadrul SNTTGCE, respectiv SNTCPP și vecinătăți; aceasta se măsoară din axul conductei la punctul cel mai apropiat al unei instalații, construcții etc. sau ca distanță între punctele cele mai apropiate a două instalații, construcții etc.

Operațiunile petroliere ce trebuie efectuate în limitele zonelor de protecție și de siguranță constituie lucrări de utilitate publică, iar terenurile necesare pentru aceste operațiuni și construcțiile situate pe astfel de terenuri pot face obiectul exproprierii pentru cauză de utilitate publică, în condițiile legii.

Amplasarea rețelelor de țiței și produse petroliere, ca și a exploatărilor petrolifere și depozitelor aferente a condus la poluarea accentuată a solului și subsolului, iar depășirea duratei normale de funcționare, uzura conductelor, ca și prelevările ilegale de combustibili pot conduce la incendii și explozii.

De asemenea, o problemă o constituie faptul că, în conformitate cu prevederile Legii 18/1991, s-au făcut împrăștiări și pe terenurile de deasupra rețelelor de transport sau în imediata lor vecinătate, ajungându-se uneori la realizarea unor construcții ilegale în zona de siguranță a conductelor și/sau la dificultăți în realizarea întreținerii și reparațiilor, deși Legea fondului funciar 18/1991 (cu completările ulterioare) și Legea petrolului 238/2004 conțin prevederi exprese în acest sens.

În continuare sunt prezentate distanțele minime de siguranță între conductele subterane de țiței, gazolină și etan și diverse obiective în conformitate cu Ordinul menționat mai sus.

NR.	OBIECTIVUL	conduce țiței, condensat (m)	conduce gazolină (m)	conduce etan (m)
1.	Obiective din industria de petrol și gaze	T	T	T
2.	Instalații electrice <ul style="list-style-type: none"> • cu tensiunea ≥ 110 kV • cu tensiunea < 110 kV 	25 20	25 20	25 20
3.	LEA de medie tensiune (≥ 1 kV)	5 (H+3)	H (H+3)	H (H+3)
4.	LEA de joasă tensiune (< 1 kV)	H	H	H
5.	Linii de cale ferată (cu acordul CFR)	25	30	40
6.	Paralelism sau apropieri cu drumuri <ul style="list-style-type: none"> • autostrăzi • naționale • județene • comunale 	50 22 20 18	50 22 20 18	50 22 20 18
7.	Construcții civile, sociale, industriale și administrative aparținând terților	10	15	20
8.	Zone populate și locuințe individuale (de la punctul cel mai apropiat al construcției)	10	15	20
9.	Balastiere în râuri	150	150	150
10.	Unități militare	50	50	60

- T = tehnologic
- H = înălțimea suportului liniei electrice
- La liniile electrice de medie tensiune, distanța din paranteză este indicată ---pentru amplasarea supraterrană a conductelor
- *Intersecțiile* dintre conducte și drumuri sau căi ferate se vor proiecta conform STAS 9312-97 „Subtraversări de căi ferate și drumuri cu conducte. Prescripții de proiectare” și aviza de către forurile competente.
- *Distanța de protecție* este de 5 m de o parte și de alta a axului conductei sau de câte 5 m de fiecare parte a axelor conductelor de margine în cazul unui fascicul de conducte instalate în șanț comun.

Pentru corecta exploatare a conductelor de transport țiței, respectiv produse petroliere, este necesar ca la fiecare punere în posesie, la întocmirea actelor de vânzare – cumpărare sau la eliberarea Certificatelor de Urbanism să se indice servituțile, respectiv să se obțină avizul: S.C. CONPET S.A. PLOIEȘTI – Compartiment conducte.

De asemenea, în zonele de extracție a țițeiului se va solicita avizul scris al schelelor petrolifere din zonă.

In concluzie, nu se propune dezvoltarea sistemului de transport a fluidelor combustibile (țiței, gazolină), ci doar respectarea distanțelor minime de protecție și siguranță ale acestora, facilitarea întreținerii și exploatarei de către firmele abilitate, împiedicarea prelevărilor ilegale de combustibili, fapt care creează pericolul unor explozii devastatoare (în special în cazul conductelor de gazolină).

2.1.4.7. Rețele de telecomunicații

Dezvoltarea sistemului de comunicații, a societății informaționale și a accesului la internet reprezintă obiectivul specific al acestui domeniu.

Sectorul telecomunicațiilor a avut în ultimii ani o evoluție deosebit de dinamică caracterizată prin restructurare, privatizare și liberalizare, în condițiile unor evoluții tehnologice spectaculoase.

Investițiile în comunicații au un impact major asupra dezvoltării economice în general datorită caracterului dual al acestui sector-ramură economică în sine și suport pentru dezvoltarea celorlalte sectoare economice.

Sectorul telefoniei mobile a înregistrat o dinamică accentuată datorită concurenței ridicate și a investițiilor importante care au permis dezvoltarea rapidă a unor rețele cu acoperire națională.

În județul Vâlcea principalele obiective în domeniul telecomunicațiilor constau în:

- continuarea programului de extindere și modernizare a rețelei de comunicații în vederea sporirii accesului localităților la serviciile universale de telecomunicații;
- creșterea gradului de distribuție a rețelei;
- introducerea de servicii de telefonie noi (servicii de „bandă largă”, internet, transmisie de date);
- continuarea programului vizând dotarea fiecărei școli cu cel puțin un calculator cu acces la internet;
- instalarea de telecentrale în cadrul programului național de implementare a serviciului universal. Localitățile desemnate pentru instalarea de telecentre sunt: Diculești, Brăția de Deal, Brăția de Vale, Cocoru, Cremenari, Teiu, Valea Râului, Grădiștea, Mădulari, Șerbăneasca, Avramești, Blejani, Dealul Bisericii, Dianu, Stoiculești, Ceretu, Mologești.

2.1.4.8. Amenajări pentru gestionarea deșeurilor menajere și industriale

În urma analizei situației existente și a prognozelor în domeniul gestiunii deșeurilor, în județul Vâlcea se preconizează realizarea de acțiuni, în perspectiva anilor 2008 – 2017, în scopul ridicării gradului de confort al populației, în condițiile asigurării protecției factorilor de mediu.

Formularea obiectivelor și direcțiilor de acțiune județene are la bază direcții care derivă din politica națională și direcții specifice determinate de posibilitățile și de cerințele județului.

Obiectivul general al Strategiei Naționale de Gospodărire a Deșeurilor vizează **”reducerea impactului și a riscurilor pentru sănătatea oamenilor și a mediului, prin dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, eficient din punct de vedere ecologic și economic”**

Analiza impactului produs de generarea deșeurilor din activitățile socio-economice, de modul și practicile actuale de gospodărire a acestora în județul Vâlcea, precum și de necesitatea abordării în mod integral a gestionării deșeurilor, a impus stabilirea unor obiective specifice care au ca scop final reducerea sau eliminarea acestuia.

Obiectivele specifice județene rezultate din Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Vâlcea – 2007 sunt:

- implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor în județ
- depozitarea deșeurilor în conformitate cu cerințele legislației în domeniul gestionării deșeurilor în scopul protejării sănătății populației și a mediului
- eliminarea poluării necontrolate cu substanțe și deșeuri periculoase

În vederea atingerii obiectivelor propuse se are în vedere respectarea următoarelor aspecte legislative și instituționale:

- Cadrul legal pentru desfășurarea activității de depozitare a deșeurilor care, în momentul de față, îl constituie *Hotărârea Guvernului nr. 162 / 2002 privind depozitarea deșeurilor*
- Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Vâlcea - 2007 elaborat de Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea

Acțiuni și măsuri de atingere a obiectivelor

Adoptarea Sistemului integrat de gestionare a deșeurilor reprezintă o garanție a atingerii Țintelor acestui domeniu, dintre care se menționează următoarele:

- Închiderea ecologică a depozitelor urbane pentru deșeuri menajere după cum urmează:

Denumire depozit/localitate	An închidere
Râmnicu Vâlcea (Râureni)	2009
Horezu	2017
Drăgășani	2009
Băile Govora (Gătejești)	2009
Călimănești (Coisca)	2009

- Definitivarea depozitului ecologic zonal de la Fețeni;
- Realizarea celui de-al doilea depozit ecologic zonal la Roești;
- Reabilitarea depozitului Horezu;
- Sisteme zonale de colectare a deșeurilor și depozitare temporară în localitățile Brezoi, Bălcești, Galicea, Fârțărești, Horezu - Măldărești care includ stație de transfer, îmbunătățirea sistemului de colectare prin introducerea colectării selective la nivelul populației arondate stației de transfer, construirea unei stații de sortare și reciclare a deșeurilor. În urma unui studiu privind managementul deșeurilor (Master Plan) se va stabili numărul stațiilor de transfer;
- „Sistem integrat de colectare a deșeurilor și depozitare temporară în comuna Ionești” cu următoarele localități arondate: Glăvile, Orlești, Pesceana, Popești, Prundeni, Scundu, Șirineasa, Ștefănești, Voicești;
- „Sistem integrat de colectare a deșeurilor și depozitare temporară în comuna Frâncești” cu următoarele localități arondate: Băbeni, Băile Govora, Bărbărești, Bunești, Mihăești, Păușești, Pietrari, Stoenesti, Tomșani;

- „Sistem de colectare temporară în comuna Măldărești” cu următoarele localități arondate: Alunu, Berbești, Cernișoara, Costești, Horezu, Mateești, Oteșani, Slătioara, Stroești, Vaideeni;
- Stație de pretratare a deșeurilor menajere în Drăgășani;
- Realizarea unei stații de compost la Râureni;
- Închiderea etapizată a 113 halde improvizate, neautorizate, existente în localitățile din mediul rural, astfel încât, până în anul 2015 în județul Valcea, deșeurile menajere să fie depozitate pe –depozitele de transfer;
- Construirea unei stații de sortare și reciclare a deșeurilor municipale la Râmnicu Vâlcea;
- Sistem de colectare selectivă, depozitare diferențiată, tratare și transfer a deșeurilor în comuna Ștefănești;
- Sistem de colectare selectivă în comuna Prunden;
- Înființarea și amenajarea punctelor de colectare și depozitare temporară ecologică a deșeurilor infecțioase și periculoase : Rm. Vâlcea, Drăgășani, Brezoi, Horezu, Bălcești;
- Adoptarea de inițiative pentru reducerea impactului deșeurilor industriale nepericuloase asupra mediului (bataluri, depozite de cenușă și zgură, halde de steril) aparținând SC. C.E.T S.A., SC Uzinele Sodice Govora SA, exploatărilor miniere de la Râmnicu Vâlcea, Berbești, Alunu care nu corespund în totalitate cerințelor de protejare a mediului înconjurător;
- Închiderea depozitului de deșeuri periculoase de la SC Oltchim SA care a sistat activitatea de depozitare;
- Proiect în parteneriat public privat pentru campania de conștientizare a populației privind gestionarea deșeurilor;
- Îmbunătățirea salubrității traseelor montane și a zonelor de agrement, prin acțiuni educative și prin crearea unui serviciu de salubritate pentru zona montană;
- Implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor, în toate localitățile județului, atât la nivelul gospodăriilor populației, cât și în zonele publice, realizarea unor stații pentru depozitarea temporară a deșeurilor valorificabile selectate în fiecare localitate și asigurarea transportului organizat a deșeurilor reciclabile la centrele zonale de colectare.

2.1.5. ZONIFICAREA TERITORIULUI

Dezvoltarea armonioasă a unui teritoriu depinde într-o măsură semnificativă de repartizarea spațială a resurselor naturale și umane, a infrastructurii de producție și a celei tehnice ca suport al dezvoltării socio-economice.

Obiectivul specific în domeniul zonificării îl constituie ***asigurarea unei structuri de utilizare a solului echilibrată și adaptată necesităților economice ale fiecărei zone***. Acest obiectiv este în acord cu principiul dezvoltării durabile și armonioase a teritoriului, precum și cu obiectivul strategic regional de promovare a coeziunii teritoriale prin atenuarea disparităților existente.

La nivelul județului Vâlcea, prin analize anterioare au fost identificate trei zone mari funcțional – spațiale pentru care se propune promovarea unor politici specifice diferențiate în funcție de valoarea și gradul de valorificare a potențialului natural, uman și economic, precum și de problemele de mediu, după cum urmează:

I. zona cu profil preponderent turistic și silvic, corespunzătoare arealului montan nordic, pentru care se propun:

- valorificarea diferențiată a potențialului turistic prin:
  - * eficientizarea utilizării structurilor turistice existente în stațiunea Voineasa, asigurarea terenurilor necesare pentru dezvoltarea structurilor specifice turismului montan (sporturi de iarnă, drumeții) în zonele cu domeniu schiabil nevalorificat (Obârșia Lotrului, Vidra), a capacităților de cazare și de alimentație publică, diversificarea structurilor de agrement;
  - * promovarea unui turism ecologic în satele din Depresiunea Loviștei prin dezvoltarea unor structuri de cazare adaptate unui turism prietenos față de mediu;
- valorificarea potențialului silvic prin măsuri de exploatare rațională a fondului forestier: măsuri silvotecnice specifice pentru gestionarea durabilă a pădurilor cu funcții de producție și protecție, protejarea fondului forestier valoros (păduri cu funcții speciale de protecție);
- valorificarea potențialului zootehnic prin măsuri de exploatare rațională și îmbunătățirea calității pășunilor și fânețelor;
- valorificarea în continuare a potențialului energetic prin hidrocentralele existente pe Lotru la Voineasa și Malaia și prin realizarea unor microhidrocentrale;
- protejarea patrimoniului natural deosebit de valoros (2 parcuri naționale, numeroase rezervații și monumente ale naturii, parte dintre acestea incluse în rețeaua ecologică europeană Natura 2000) și conservarea acestuia prin valorificare turistică responsabilă;
- prevenirea și atenuarea fenomenelor de degradare a cadrului natural (torentialitate și alunecări de teren) de pe valea Lotrului și din Depresiunea Loviștei;
- creșterea accesibilității în zonă prin realizarea viitoarelor tronsoane ale rețelei rutiere și feroviare transeuropene TEN ce vor străbate arealul nord – estic și reabilitarea infrastructurii locale de transport;
- implementarea unor măsuri pentru îmbunătățirea potențialului demografic și dezvoltarea resurselor umane în Depresiunea Loviștei unde există riscul declinului demografic.

În această zonă necesitatea conservării cadrului natural deosebit de valoros limitează posibilitățile de evoluție a unor structuri economice complexe, principalele direcții de dezvoltare trebuie orientate spre valorificarea potențialului turistic și spre activitățile primare tradiționale.

II. zona cu profil economic complex – industrial, turistic, agrar – corespunzătoare arealului subcarpatic și de podiș colinar, care ocupă partea central nordică a județului pe axa Râmnicu Vâlcea – Horezu și se continuă cu culoarul Oltului între Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, pentru care direcțiile de intervenție propuse sunt:

- asigurarea suprafețelor necesare dezvoltării activităților industriale în principalele centre industriale Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Băbeni, Horezu, Brezoi, pentru consolidarea evoluției pozitive prin restructurarea ramurilor industriale nerentabile, retehnologizare, diversificare, cooperare inter – firme, stimularea înființării unor activități industriale performante și atragerea investițiilor de vârf;
- restructurarea arealelor destinate industriei în zona minieră Berbești – Alunu, ecologizarea terenurilor și redarea spre alte folosințe a incintelor miniere a căror activitate se reorganizează; reabilitarea complexă a siturilor industriale disponibile (Băbeni, Mateești, Ocnele Mari, Copăcenii);
- înființarea și administrarea unor parcuri industriale în scopul facilitării implantului și derulării activităților industriale;
- valorificarea diferențiată a potențialului turistic prin:
  - * modernizarea infrastructurii specifice turismului balnear în stațiunile Băile Olănești, Băile Govora, Călimănești și extinderea acestui tip de turism în localitățile cu resurse nevalorificate (Ocnele Mari, Ocnița, Costești);
  - * extinderea turismului cultural și ecumenic în întreg arealul subcarpatic prin programe integrate de valorificare a potențialului cultural deosebit al zonei;
  - * dezvoltarea turismului rural preponderent în localitățile din zona subcarpatică,
  - * dezvoltarea turismului uval în arealul viticol Drăgășani;
- refacerea suprafețelor pomicole, exploatarea eficientă a terenurilor agricole (pe Valea Oltului) prin stimularea exploatărilor de tip asociativ pentru reducerea fragmentării excesive; creșterea suprafețelor viticole cu soluri de calitate și plantate cu podgorii cu soiuri selecționate (arealul Drăgășani);
- reabilitarea terenurilor afectate de poluare în arealele Râmnicu Vâlcea, Govora, Berbești – Alunu, precum și a suprafețelor de apă pe râul Olt și a pânzei freatice la Râmnicu Vâlcea, Băbeni, Drăgășani, Mădulari;
- limitarea presiunii exercitate de suprafețele afectate locuirii, dotărilor și activităților industriale asupra terenurilor agricole și silvice, prin controlul asupra extinderii zonei construite pe seama restructurării funcționale a acesteia și utilizarea rațională a terenurilor intravilane.

III. zona cu profil mixt predominant agricol, desfășurată pe arealul central și sud – vestic al județului, corespunzătoare platformei Oltețului și Cotmenei, cu probleme complexe și nivel mai scăzut de dezvoltare socio – economică, pentru care se propun:

- creșterea potențialului productiv al fondului funciar pentru eficientizarea activităților agricole, prin stimularea realizării unor exploatații agricole mari, organizarea unor

servicii agricole operative, promovarea agriculturii bio, reabilitarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare;

- dezvoltarea micii industrii de prelucrare a produselor agricole, ca și a activităților de industrializare casnică a acestora pentru revitalizarea economică a zonelor rurale aflate în dificultate;
- exploatarea eficientă a resurselor energetice pe râurile Olteț și Cerna;
- dezvoltarea ca centru intercomunal a comunei Lădești prin extinderea dotărilor publice socio - culturale, pentru a suplini lipsa centrelor urbane și creșterea rolului acestuia, dar și al orașului Bălcești în dinamizarea activităților economice și revitalizarea zonei rurale polarizate;
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnice și a echipării edilitare a localităților rurale în vederea creșterii accesibilității și a nivelului de dotare ca premise pentru sporirea interesului investițional în zonă;
- stoparea declinului demografic accentuat din arealul sud – vestic prin asigurarea accesului la servicii de sănătate de calitate și dezvoltarea serviciilor de asistență socială, instituirea unor programe de formare și reconversie profesională, diversificarea ofertei de locuri de muncă în activități economice specifice zonei;
- conservarea capitalului natural prin combaterea fenomenelor de inundații și alunecări de teren, refacerea vegetației forestiere, reabilitarea ecologică a zonelor afectate de poluare cu nitrați din activitățile agricole.

La nivelul întregului teritoriu județean *utilizarea judicioasă și punerea în valoare a resurselor funciare* specifice fiecărei macro – zone spațiale trebuie să se bazeze pe stoparea fenomenelor naturale de degradare a solului sau poluare datorată activităților economice, protejarea fondului forestier valoros și gestionarea responsabilă a pădurilor, creșterea potențialului productiv al fondului funciar agricol.

Se menționează că primele două zone funcțional - spațiale care ocupă arealul central, nordic și estic al județului vor beneficia de prezența viitoarei autostrăzi (rețeaua TEN – R), a liniei de cale ferată cu viteză sporită (rețeaua TEN – F) și a drumului expres Râmnicu Vâlcea - Horezu care, prin accesibilitatea sporită pe care o vor asigura, ca și prin suportul pe care îl vor oferi unor axe de dezvoltare a localităților, vor contribui la evoluția socio – economică pozitivă a teritoriului.

2.2. STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ

2.2.1. EVOLUȚIA POPULAȚIEI ȘI POTENȚIALUL DEMOGRAFIC

Proгноza populației județului Vâlcea ne arată încă din faza anterioară că, indiferent de varianta luată în calcul, populația județului scade atât pe termen mediu, cât și pe termen lung. Numărul de UAT cu populație de peste 4000 locuitori se va diminua și nici măcar în variantă optimistă (2025) nu va depăși 15% din totalul unităților administrativ teritoriale (UAT) componente ale județului (inclusiv cu cele două municipii). Pe termen scurt, se previzionează o creștere a numărului de UAT cu populații între 3000-4000 și 1000-2000 de locuitori, în ambele variante de prognoză, însă pe termen lung va crește semnificativ față de anul de referință (2006) doar numărul celor cu 1000-2000 de locuitori. Mai mult, în anul 2025, populația a două comune (Runcu și Boișoara) va fi sub 1000 de locuitori.

Municipiul Drăgășani va fi UAT cea mai afectată de scăderea populației, din cele 14 ale județului cu sporuri anuale negative, chiar și în orizontul unei prognoze optimiste. În anul 2025, volumul populației sale va fi cu 14% mai mic decât în anul de referință, în timp ce în celălalt municipiu, Râmnicu Vâlcea, scăderea va fi de doar 3%.

Referitor la cele două medii, populația rurală se va diminua într-un ritm mult mai alert față de cea urbană, scăzând cu 17% față de 2006, în varianta medie, în timp ce populația urbană scade cu 10% în aceeași variantă de prognoză. Față de anii de recensământ, chiar dacă în anul 2007 se înregistra o creștere a populației urbane în ultimii 15 ani, populația prognozată pe termen mediu va scădea în ambele medii de rezidență (vezi tabelul de mai jos).

Evoluția populației prognozată în varianta medie față de anii de recensământ, pe medii.

Anii de recensământ	1992=100%		2002=100%	
	2002	2007	2007	2015
Vâlcea	95.6	93.7	98.1	95.1
Urban	101.6	109.8	108.2	106.8
Rural	91.8	83.6	91.0	86.9

Varianta optimistă întărește ipoteza instalării unui declin demografic rural, deoarece în anul 2025 volumul populației rurale va fi cu 12% mai mic față de anul 2006, în timp ce populația urbană se va diminua doar cu 5% față de același an și în aceeași variantă de prognoză.

Luând în considerare obiectivele generale și specifice formulate pentru domeniul resurselor umane la nivel național, Planul Operațional Sectorial – Resurse Umane, și la nivel regional, Strategia de dezvoltare regională 2007–2013 - SV Oltenia, se poate formula ca *obiectiv major* privind dezvoltarea socială a județului:

➤ ***Creșterea nivelului de trai și a calității vieții populației prin dezvoltarea socio-economică durabilă a județului***

Pentru contracararea fenomenelor de declin demografic și a procesului de degradare a structurilor demografice (îmbătrânire a populației județului), se impune atingerea următoarelor *obiective specifice*:

- creșterea reală a gradului de urbanizare
- creșterea accesibilității populației la servicii medicale și de asistență socială
- reducerea ratei mortalității infantile urbane
- reducerea migrației din zonele rurale

Se prezintă în continuare *direcțiile de acțiune* și propunerile concrete prin care se realizează fiecare dintre obiectivele specifice.

● Creșterea gradului de urbanizare

Având o populație preponderent rurală în ultimii 30 de ani (54,6% în 2007), județul Vâlcea se confruntă cu probleme specifice mediului rural general al țării noastre: raport de dependență demografică crescut, natalitate scăzută, mortalitate ridicată și îmbătrânire a populației accentuată.

Creșterea gradului de urbanizare nu se referă în acest context la o creștere artificială, posibilă prin transformarea în orașe a unor comune mai mari din județ. Creșterea reală a gradului de urbanizare vizează de fapt *accesibilitatea populației rurale la servicii de educație și la mijloace de informare la nivelul celor urbane*.

Populația tânără din zona rurală nord-estică a județului poate fi un factor de stimulare a dezvoltării, dacă are acces la formare profesională continuă și mijloace de a se informa asupra oportunităților de ocupare. Dezvoltarea resurselor umane și integrarea durabilă pe piața muncii sunt posibile în condițiile promovării învățării pe tot parcursul vieții ca principiu și cadru general de restructurare și dezvoltare a sistemelor de educație și formare, de asigurare a competențelor cheie și a coerenței între contextele formale, nonformale și informale de învățare. În ceea ce privește formarea profesională continuă, oferta trebuie să se concentreze pe programe pentru calificări complete sau pe programe pentru dezvoltarea competențelor profesionale, orientându-se pe cereri punctuale ale pieței muncii.

Intervențiile propuse au în vedere:

- furnizarea unor oferte educaționale de calitate și relevante pentru piața muncii, care să asigure oportunități egale de învățare pe tot parcursul vieții și îmbunătățirea șanselor de angajare, atât pentru locuitorii din urban, cât și pentru cei din rural
- diversificarea ofertelor de educație inițială și continuă din sistemul județean de învățământ
- dezvoltarea unor rute de formare flexibile și personalizate, adaptate cerințelor de dezvoltare personală și profesională a resurselor umane

Măsurile pentru aplicarea acestor intervenții sunt:

- ◆ dezvoltarea unor programe de formare profesională în domenii căutate pe piața muncii
- ◆ implementarea unor mecanisme de monitorizare a inserției absolvenților pe piața muncii în vederea ajustării ofertei educaționale în concordanță cu evoluțiile de pe piața muncii
- ◆ crearea unor servicii integrate de informare, orientare și consiliere și asigurarea calității și accesului la aceste servicii

● Creșterea accesibilității populației la servicii medicale și de asistență socială

Exista un risc de creștere a mortalității în județul Vâlcea, îndeosebi în mediul rural, datorită dificultății de acoperire a cererii de servicii medicale (populația cu vârste de peste 70 de ani trăiește în proporție de peste 75% în mediul rural, ceea ce anticipează cererea mare de servicii medicale și de asistență socială ce se va profila). Zona cu populația cea mai îmbătrânită demografic este localizată în partea sudică a județului, în comunele: Lădești, Măciuca, Stănești, Tetoiu, Glavile.

Crearea unor servicii de asistență socială și a unor cămine de bătrâni în mediul rural poate avea ca rezultat reducerea mortalității și reducerea “presiunii sociale” asupra populației adulte,

generată de raporturi de dependență din ce în ce mai mari. În cadrul infrastructurii spitalicești, o problemă specială o constituie gradul de acoperire și îndeosebi calitatea infrastructurii serviciilor de urgență. Situația precară din sistemul sanitar rural se datorează, în mare parte, existenței unei rețele de transport și comunicații slab dezvoltate sau prost întreținute, lipsei echipamentelor sanitare, instabilității în timp a cadrelor medicale și unei educații igienico-sanitare necorespunzătoare. Un studiu realizat la nivelul anului 2004, la nivel național, a evidențiat faptul că serviciile de urgență nu au capacitatea de a face față unor incidente majore, ceea ce se datorează în principal lipsei de echipamente și materiale adecvate cât și lipsei unor mai bune măsuri organizaționale.

Pe lângă îmbunătățirea calității și standardelor de viață, investițiile în îngrijiri medicale au efect direct asupra competitivității, productivității și coeziunii sociale. Prin sprijinirea menținerii și prelungirii duratei vieții active a forței de muncă în economie, se maximizează contribuția economică a cetățenilor și se reduce gradul de dependență economică a populației apte de muncă. Este de așteptat ca un bun acces al populației la infrastructura de sănătate și servicii de sănătate de calitate, chiar și în zone marginale – atât urbane cât și rurale – să creeze un mediu propice relansării economice a regiunilor cu un grad mai slab de dezvoltare.

Directiile de acțiune sunt:

- reabilitarea și modernizarea infrastructurii spitalicești de bază, respectiv a spitalelor și dispensarelor, mai ales a celor din rural
- modernizarea utilitatilor generale si specifice ale centrelor sociale (cantine, cămine de bătrâni, centre sociale pentru copiii abandonati)
- crearea unor facilități pentru persoanele cu dizabilități

Măsurile prin care se aplică aceste directii de actiune sunt:

- ◆ modernizarea si echiparea sectiilor de urgenta
- ◆ crearea unor unitati mobile echipate pentru interventii de urgenta (nu numai terestre, ci și aeriene, având în vedere dezastrele naturale din ultimii ani, ce au afectat județul)
- ◆ reabilitarea unor unitati pentru servicii sociale, pe tipuri de centre: multifunctionale si rezidentiale
- ◆ dotare cu echipamente adaptate situatiei beneficiarilor de servicii oferite de centre, inclusiv echipamente pentru persoane cu dizabilitati

Măsurile concrete referitoare la serviciile de sănătate și asistență socială sunt prezentate la capitolul infrastructura socială.

● Reducerea ratei mortalității infantile urbane

Mortalitatea infantilă în urban, în perioada 2002-2006, înregistrează o creștere de aproape 3 puncte procentuale, în condițiile scăderii natalității, ceea ce reprezintă un risc privind înlocuirea generațiilor și accentuarea îmbătrânirii demografice, paralel cu înrăutățirea nivelului de trai. Cum mortalitatea infantilă reprezintă un indicator al calității vieții, măsurile pentru contracararea fenomenului au un impact major asupra oportunităților de ridicare a standardului de viață.

Directiile de acțiune pentru acest obiectiv sunt similare cu cele de la îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale, însă targetul acestor acțiuni îl reprezintă copiii cu vârste cuprinse între 0-1 an.

● Reducerea migrației din zonele rurale

Doar patru comune din județ au înregistrat sporuri anuale pozitive în 2006, având un spor natural pozitiv și fiind și atrăgătoare ca destinație pentru migranți: Mitrofani, Bunesti, Bujoreni,

Vlădești, din care ultimele trei sunt situate în nord-vestul municipiului Râmnicu Vâlcea. În schimb, sporul migratoriu a fost pozitiv în general pentru comunele situate în jurul municipiului Râmnicu Vâlcea: Budești, Mihăești, Bujoreni, Păușești-Măglași, Runcu, Dăești și Vlădești, dar și pentru comunele din jurul orașelor Băbeni și Băile Olănești.

Se poate observa un risc de depopulare al ruralului situat la distanțe mari de zone urbane: sate din comunele Zătreni, Tetoiu, Lădești, Roșiile, Stănești, Măciuca, Gușoieni, Valea Mare, Mădulari și Șușani, prin lipsa serviciilor și a oportunităților de dezvoltare în general. Dezvoltarea economică a comunităților rurale depinde în mare măsură de aceiași factori ca și dezvoltarea urbană: locuri de muncă bine plătite, acces la serviciile critice precum educație, sănătate, tehnologie, transport și telecomunicații și de un mediu natural durabil. Spațiul rural oferă unele avantaje în plus precum: forța de muncă abundentă și mai ieftină, suprafețe de construit mult mai ieftine, un cost al vieții mai scăzut, mai puțină aglomerație și un stil de viață mai liniștit. În aceste condiții, trei aspecte sunt esențiale pentru diversificarea economiei rurale: investiția de capital pentru dezvoltarea afacerilor în spațiul rural, orientarea populației rurale și spre alte domenii de activitate decât cele agricole și dezvoltarea infrastructurii de bază necesară desfășurării altor activități economice. Promovarea spiritului și culturii antreprenoriale în educația inițială are drept scop creșterea contribuției sistemului de educație și formare profesională inițială la obținerea de competențe manageriale și antreprenoriale și dezvoltarea sistemelor de formare profesională continuă, astfel încât antreprenoriatul să devină o opțiune de carieră pentru toți.

Directiile de acțiune se referă la:

- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rurale
- diversificarea activităților economice din mediul rural
- creșterea calitatii și competitivitatii produselor și serviciilor din mediul rural
- stimularea dezvoltării mediului de afaceri și promovarea culturii antreprenoriale încă din perioada educației inițiale/primare

Aceste direcții de acțiune se aplică prin:

- ◆ construirea de drumuri de interes local noi și modernizarea drumurilor de interes local existente, mai ales a celor care facilitează accesul la drumurile județene și naționale și la rețeaua de căi ferate
- ◆ construirea/modernizarea infrastructurii de utilități (apa potabilă, canalizare, gaze)
- ◆ introducerea unor sisteme de certificare și de siguranță pentru produsele și serviciile rurale și îmbunătățirea marketing-ului produselor agricole
- ◆ investiții pentru dezvoltarea întreprinderilor non-agricole (care activează în agroturism, ecoturism, care realizează și comercializează produse tipice locale, care promovează resursele naturale și culturale)
- ◆ crearea și dezvoltarea microîntreprinderilor prin sprijinirea inițiativelor antreprenoriale locale
- ◆ servicii de sprijin pentru demararea unei afaceri

În concluzie, măsurile destinate reducerii fenomenelor demografice negative trebuie să se bazeze pe relansarea economică. Creșterea populației în vârstă de 60 de ani și peste conduce la nevoi ridicate în ceea ce privesc serviciile de sănătate și asistență socială și la creșterea cheltuielilor sociale datorită presiunii acestei categorii de populație asupra populației active.

2.2.2. RESURSELE DE MUNCĂ

În acest domeniu necesitatea intervențiilor la nivel teritorial este justificată de principalele probleme identificate la nivelul județului Vâlcea în domeniul resurselor de muncă:

- scăderea ratei de activitate și ocupare,
- concentrarea populației inactive în mediul rural
- oferta insuficientă de locuri de muncă
- manifestările șomajului pe termen lung și cel în rândul tinerilor
- insuficiențele facilități pentru formare profesională continuă

Totodată sunt luați în considerare factorii identificați la nivel județean care contribuie la atingerea obiectivelor majore stabilite în corelare cu strategiile naționale, regionale și locale în domeniul resurselor de muncă, respectiv:

- o dinamica pozitivă a sectorului terțiar și rata scăzută a angajării în sectorul serviciilor oferă oportunitatea dezvoltării sectorului serviciilor care asigură crearea de noi locuri de muncă în domeniul turismului, activităților financiar-bancare, serviciilor de piață;
- o constituirea de asocieri și parteneriate între autoritățile locale vâlcene pentru atragerea fondurilor structurale alocate de către UE pentru dezvoltarea resurselor umane;
- o existența alternativelor de dezvoltare economică, creșterea numărului întreprinzătorilor privați și creșterea numărului de persoane active în sectorul privat, constituind alternativa de absorbție a forței de muncă;
- o disponibilitatea forței de muncă pentru recalificare și dezvoltarea abilităților; interes crescut pentru educația deschisă și învățământul la distanță; crearea condițiilor pentru formarea profesională a forței de muncă pentru a răspunde exigențelor economiei globale;
- o cultură ridicată în ceea ce privește mobilitatea forței de muncă, navetismul manifestându-se mai pregnant în cazul populației ocupate din mediul rural.

Plecând de la obiectivele majore ale strategiei județene privind resursele de muncă identificate în faza de diagnostic s-au stabilit direcțiile de acțiune și măsurile concrete aferente acestora fiind structurate pe etape ale intervenției.

Unul dintre obiectivele specifice îl constituie ***creșterea capacității de angajare și de ocupare prin promovarea adaptabilității și mobilității forței de muncă și prin calificarea resurselor umane.***

Direcțiile de acțiune care trebuie să conducă la atingerea acestui obiectiv sunt:

- Crearea de noi locuri de muncă și creșterea nivelului ocupării populației în vârstă de muncă
- Prevenirea și reducerea șomajului
- Creșterea calității forței de muncă și adaptarea acesteia la exigențelor pieței muncii
- Dezvoltarea spiritului antreprenorial

Creșterea coeziunii și incluziunii sociale, prevenirea și combaterea discriminării și inegalității de șanse pe piața muncii reprezintă un alt obiectiv specific ce se poate realiza prin următoarele direcții de acțiune:

- Creșterea șanselor de ocupare durabilă pe piața muncii a tinerilor și persoanelor din grupurile vulnerabile;
- Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, pe piața muncii

Etapizarea intervenției la nivelul județului Vâlcea:

➤ ***măsuri pe termen scurt:*** stimularea creării de noi locuri de muncă în stațiunile balneo-climaterice Băile Govora, Băile Olănești, Călimănești și orașul Bălcești; asistarea grupurilor țintă pentru a intra sau reveni pe piața forței de muncă; derularea unor programe de reconversie profesională și reintegrare pe piața muncii a șomerilor pe termen lung în orașele Horezu și Berbești și în municipiile Drăgășani și Râmnicu Vâlcea; furnizarea serviciilor de ocupare personalizate, inclusiv elaborarea și implementarea planurilor individuale de acțiune; înființarea unor birouri mobile care să ofere servicii de evaluare a antreprenorilor și a propunerilor de afaceri ale acestora, asistență pentru identificarea și utilizarea resurselor financiare și în pregătirea documentelor de înregistrare a întreprinzătorilor;

➤ ***măsuri pe termen mediu:*** creșterea nivelului ocupării populației în vârstă de muncă în comunele din nordul județului; reducerea ponderii șomerilor proveniți din ruralul județului prin măsuri active - comunele Alunu, Vaideeni, Ștefănești, Frâncești, Zătreni și Oteșani; înființarea de centre zonale pentru perfecționarea profesională continuă în stațiunile balneo-climaterice; promovarea mobilității ocupaționale și geografice, mai ales a șomerilor din mediul rural;

➤ ***măsuri pe termen lung și de perspectivă:*** acțiuni de stimulare a gradului de ocupare în rândul femeilor; reconcilierea vieții profesionale cu viața de familie.

2.3. STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR

2.3.1. AGRICULTURA

Obiectivele referitoare la agricultură, stabilite de liniile directoare strategice ale Comunității Europene, au în vedere următoarele acțiuni:

- contribuția la dezvoltarea continuă a agriculturii din România prin asigurarea continuității reformelor lansate în anul 2005, în vederea modernizării sectorului agricol
- contribuția la îmbunătățirea competitivității din sectorul agricol prin sprijin acordat pentru restructurare, dezvoltare și inovație.

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007–2013 vizează **“îmbunătățirea competitivității sectorului agricol”** (axa 1), având ca obiective strategice:

- îmbunătățirea competențelor fermierilor și persoanelor care își desfășoară activitatea în sectorul agroalimentar, care să permită un management mai bun al exploatațiilor agricole;
- îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de subsistență;
- restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și comercializare a produselor agricole.

Totodată, în cadrul *axei 2* care prevede “îmbunătățirea mediului și a spațiului rural”, unul din obiectivele strategice vizează “asigurarea utilizării continue a terenurilor agricole”.

Planul de dezvoltare regională 2007 – 2013 al Regiunii 4 Sud – Vest Oltenia, prevede **modernizarea sectorului agricol**, în cadrul priorității regionale 5 – dezvoltarea zonelor rurale și montane. Măsura aferentă, respectiv creșterea competitivității sectorului agricol, se propune a se realiza prin intervenții ca:

- realizarea de noi ferme agricole în mediul rural;
- extinderea suprafețelor fermelor agricole;
- modernizarea întreprinderilor agricole și zootehnice (ameliorarea culturilor, dotări și sisteme de îmbunătățiri funciare)
- crearea și dezvoltarea întreprinderilor prelucrătoare;
- modernizarea fermelor agricole vini-viticole și pomicole;
- dezvoltarea de servicii pentru agricultură;
- îmbunătățirea marketing-ului pentru produsele agricole;
- instruirea profesională și managerială în agricultură;
- sprijin pentru stabilirea tinerilor fermieri;
- stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli.

În acord cu strategiile și programele naționale, regionale și sectoriale menționate, obiectivul specific general în domeniul agriculturii din județul Vâlcea îl constituie **eficientizarea și modernizarea agriculturii în vederea creșterii competitivității, prin utilizarea superioară a fondului funciar agricol**.

Obiectivele parțiale vizează:

- Dezvoltarea agriculturii prin valorificarea durabilă a potențialului natural.

Județul Vâlcea dispune de un potențial natural relativ bogat, cca 43% din suprafața județului o constituie terenul agricol, ponderea cea mai mare fiind a pășunilor și fânețelor naturale. Totodată condițiile climatice sunt favorabile dezvoltării pomiculturii, dar și viticulturii în arealul

sud-estic. Cu toate acestea, potențialul natural agricol este limitat de pretabilitatea relativ redusă a terenurilor agricole, doar cca 20% dintre acestea având pretabilitate foarte bună și bună.

Prin valorificarea pășunilor și fânețelor naturale se poate dezvolta creșterea animalelor, care de altfel reprezintă o ocupație cu vechi tradiții pe teritoriul vâlcean. În acest sens se impune, printre altele, creșterea productivității suprafețelor acoperite cu pășuni și fânețe prin prevenirea și combaterea degradării acestora datorită eroziunii și, de asemenea creșterea suprafețelor cultivate cu plante pentru nutreț.

Pomicultura și viticultura reprezintă o activitate tradițională a județului Vâlcea, pe teritoriul acestuia găsindu-se unele dintre cele mai renumite bazine pomicole și viticole din țară. Începând cu anul 1990, noii proprietari de terenuri pomicole și viticole au îngrijit necorespunzător sau chiar au defrișat plantațiile de pomi fructiferi și viță-de-vie, multe dintre acestea prezentând un potențial productiv foarte scăzut.

În vederea creșterii capacității productive a terenurilor pomicole se impun o serie de măsuri de acțiune: sprijinirea micilor proprietari pentru aplicarea noilor tehnologii de producție și pentru comercializarea produselor pe piața românească și europeană etc.

Totodată, se propune asigurarea utilizării continue și durabile a terenurilor agricole, în special în zonele afectate de o productivitate agricolă scăzută din cauza condițiilor de mediu nefavorabile (altitudinea, teren în pantă, condiții climatice sau de sol). Sprijinirea acestor zone prin angajarea unor resurse importante se propune în vederea menținerii activităților agricole, pentru a atenua discrepanțele teritoriale în privința producției agricole.

• Creșterea capacității productive a terenurilor agricole

Pentru îmbunătățirea creșterii capacității productive a terenurilor agricole trebuie amplificate măsurile de reducere a efectelor factorilor limitativi ai calității solului și valorificarea sistemelor de îmbunătățiri funciare deja existente.

Repartizarea terenurilor agricole pe clase de pretabilitate

Clasa de pretabilitate reprezintă aptitudinea solului pentru o anumită folosință agricolă. Încadrarea solurilor într-una din cele cinci clase de pretabilitate se face în funcție de potențialul productiv al acestora.

Fertilitatea este cea mai importantă proprietate a solului și este definită de totalitatea însușirilor fizice, chimice și biologice, care asigura plantelor cantitățile de substanțe nutritive în timpul perioadei de vegetație.

În județul Vâlcea, după pretabilitatea pentru diferite folosințe, fără aplicarea de măsuri ameliorative, numai 2,3% din terenurile agricole sunt încadrate în clasa I, 14,8% sunt în clasa a II-a, 37,4% sunt în clasa a treia, în timp ce 30,8% sunt în clasa a IV-a și 4,6% în clasa a V-a de pretabilitate.

Repartizarea terenurilor agricole pe clase de pretabilitate, 2002

	Arabil		Pășuni și fânețe		Vii		Livezi	
Suprafața totală (ha), din care în clasa de pretabilitate:	87986	%	140121	%	4063	%	14049	%
I - foarte bună	1521	1,7	4631	3,3	47	1,1	347	2,4
II - bună	15367	17,4	21876	15,6	715	17,5	2593	18,4
III - mijlocie	32798	37,2	62153	44,3	1772	43,6	5436	38,6
IV - slabă	31971	36,3	46071	32,8	1410	34,7	4884	34,7
V - foarte slabă	6329	7,2	5390	3,8	119	2,9	789	5,6

Sursa: OSPA Vâlcea

Încadrarea principalelor categorii de folosință a terenurilor agricole în clasele de pretabilitate diferă foarte mult de la o categorie la alta. Astfel, cea mai mare parte a terenurilor arabile - 37,2% sunt încadrate în clasa a III-a și 36,3% dintre acestea în clasa a IV-a. În privința pășunilor și fânețelor naturale, peste 44,3 % din suprafață este situată în clasa a III-a (mijlocie), iar terenurile ocupate cu vii și livezi sunt situate în proporție de peste 70%, în clasele a III-a și a IV-a.

Pretabilitatea – capacitatea solurilor din județul Vâlcea la anumite folosințe agricole

Pentru utilizarea durabilă a terenurilor trebuie să se țină seama, în primul rând, de diversitatea condițiilor naturale și de capacitatea de producție a fiecărui tip de sol. Aptitudinea terenurilor pentru anumite folosințe se face pe baza notelor de bonitare date terenurilor agricole în cadrul unor studii pedologice complexe.

Tipurile de sol întâlnite pe teritoriul județului Vâlcea fac parte din cadrul următoarelor clase: spodosoluri răspândite în nordul județului în regiunea montană; cambisoluri și spodosoluri în regiunea dealurilor subcarpatice; argiluvisoluri și vertisoluri în regiunea de podișuri, acestea acoperă cea mai mare parte a teritoriului; soluri neevoluate, trunchiate sau desfundate întâlnite în luncile râurilor. Sporadic, pe suprafețe reduse, în partea centrală a județului apar și molisoluri și soluri hidromorfe.

Solurile județului Vâlcea sunt valorificate diferențiat, dar nu întotdeauna în funcție de aptitudinea acestora pentru o anumită folosință agricolă. Terenurile arabile sunt cultivate, în cea mai mare parte cu cereale, neținându-se cont de capacitatea fiecărui tip de sol de a răspunde necesităților de dezvoltare ale plantelor.

Astfel, solurile nordul județului (spodosoluri) sunt acoperite cu păduri și pajiști naturale, cele din regiunea subcarpatică (cambisoluri și spodosoluri) sunt cultivate cu plante furajere, legume (în lungul văilor), cartofi, porumb. Suprafețe întinse sunt acoperite cu liezi de pomi fructiferi și pășuni și fânețe naturale. Solurile din regiunea de podișuri sunt cultivate în cea mai mare parte cu cereale (porumb, grâu), dar și cu legume, cartofi și pomi fructiferi. În luncile râurilor, solurile aluviale se pretează cel mai bine la culturile de legume și cereale (grâu și porumb).

Principalii factorii limitativi ai capacității productive a terenurilor agricole

În județul Vâlcea, terenurile agricole sunt afectate de o serie de factori limitativi ai capacității productive dintre care cel mai mare impact îl au: alunecările de teren, eroziunea solului (în suprafață și în adâncime), rezerva mică și extrem de mică de humus din sol (afectează peste 80 % din terenurile agricole), aciditatea puternică și moderată a terenurilor (1,1 % din suprafața agricolă), excesul de umiditate de natură freatică (10,8% din suprafața agricolă) și de natură stagnantă (2%), compactarea primară și secundară a solului, poluarea chimică a solului etc.

Combaterea eroziunii solului

În județul Vâlcea, lucrări de combatere a eroziunii solurilor au fost efectuate pe 33.897ha, la nivelul tuturor localităților afectate de această formă de degradare a terenurilor.

Principii generale ale combaterii eroziunii solului

Având în vedere că din analiza repartiției procentuale a claselor de pretabilitate pe folosințe rezultă că doar cca. 20% din suprafața terenurilor agricole (arabil, pășuni și fânețe, vii și livezi) din județ au pretabilitate foarte bună și bună, iar cca. 40% au pretabilitate slabă și foarte slabă, se poate considera că o cauză importantă a proceselor de eroziune este folosirea neadecvată a terenurilor. În consecință, protecția solului împotriva eroziunii trebuie realizată prin culturi agricole și prin tehnologii agricole specifice, adaptate pretabilității și configurației terenului.

În funcție de nivelul de protecție pe care-l oferă solului plantele cultivate sunt clasificate în următoarele categorii:

- foarte bune protectoare - gramineele (speciile de *lolium* și *dactylis*) și leguminoasele perene (lucernă, trifoi, ghizdei);
- bune protectoare - cereale păioase (grâu, orz, ovaz, mei, iarba de Sudan etc.);
- mediu protectoare - leguminoase anuale (mazăre, mazăriche, soia, lupin, fasole);
- slab protectoare - culturi prașitoare (porumb, floarea soarelui, cartofi, sfecla de zahăr, dovlecei, vița de vie etc.);

Pe terenurile cu pante de peste 10° se aplică sistemul de culturi în fâșii cu benzi înierbate, a caror lățime variază în funcție de pantă:

- a) panta de 5° -10° - lățimea fâșiei de 60-150 m;
- b) panta de 10° -15° - lățimea fâșiei de 30-60 m;
- c) panta de 15° -20° - lățimea fâșiei de 20-30 m;
- d) panta de peste 25° - lățimea fâșiei de 20 m.

În zone secetoase, cu pante de peste 15%, lungi și uniforme și cu soluri cu o textură medie se execută valuri de pamânt la diferite distanțe, iar pe pante de peste 20% se execută agroterase.

Pentru ameliorarea calității solului și refacerea stratului de humus, se va aduce un aport de îngrășăminte organice, resturi vegetale, îngrășăminte verzi. Și în acest caz, practicarea culturilor ascunse este foarte utilă.

Pe solurile supuse eroziunii și pe cele vulnerabile se va evita dezmiriștirea cu grape cu discuri și cu mașini de frezat solul.

Măsuri de combatere și prevenire a degradării terenurilor

În regiunile în care se manifestă procese de eroziune a solului (eroziune prin apă – eroziune în suprafață, eroziune în adâncime, alunecări de teren etc.), se recomandă următoarele lucrări și practici de combatere și prevenire a eroziunii solului:

Pe terenurile arabile înclinate se recomandă:

- executarea lucrărilor și semănatul culturilor prașitoare pe curbele de nivel;
- folosirea gunoierului de grajd bine fermentat și a îngrășămintelor verzi;
- practicarea pe curbele de nivel de culturi pe fâșii cu lățimi în funcție de pantă;
- practicarea de culturi în fâșii, intercalate cu benzi înierbate permanent, orientate pe curbele de nivel sau cu o abatere de 3 - 5%;
- practicarea de asolamente speciale cu plante protectoare de eroziune;
- înființarea plantațiilor antierozionale sub formă de perdele de 10 - 15 m lățime, orientate pe curbele de nivel, la pante de 20 - 25%;
- efectuarea lucrărilor adecvate de îmbunătățiri funciare.

În scopul prevenirii și combaterii eroziunii solului în plantațiile viticole, se recomandă:

- orientarea rândurilor de vie pe curbele de nivel și executarea lucrărilor agrotehnice de întreținere în același sens;
- executarea de biloane de pamânt pentru reținerea apei pe versanții cu panta lină și uniformă;
- executarea de biloane înclinate pentru dispersarea și evacuarea apei;

- realizarea benzilor înierbate pe versanți cu pante uniforme;
- realizarea de canale de coastă de nivel sau înclinate, cu debușee naturale sau artificiale de evacuare a apelor, în funcție de panta și tipul solului;
- înființarea unor benzi de arbuști fructiferi pe panta din amonte a drumurilor orientate pe curbele de nivel;
- realizarea, din desfundarea terenului pe pante de peste 25%, de terase cu platforma orizontală, consolidate prin înierbare sau cu brazde de iarbă;
- realizarea de terase cu platforma orizontală sau înclinată, cu taluze consolidate cu ziduri de piatră.

În scopul prevenirii și combaterii eroziunii solului în plantațiile de pomi, se recomandă:

- orientarea rândurilor de pomi pe curbele de nivel și executarea araturilor în această direcție;
- în plantații tinere, în zonele umede și acolo unde exista soluri mai fertile, se vor intercala între rândurile de pomi culturi de plante bune și foarte bune protectoare;
- realizarea de benzi înierbate pe versanții cu pante uniforme, la distanțe diferite, în funcție de pantă;
- înierbarea întregii suprafețe, cu executarea lucrărilor solului numai în jurul pomilor;
- realizarea canalelor de coastă pentru evacuarea apelor, de la pante de peste 10%, în regiunile umede;
- executarea manual sau mecanic de terase continue cu platforma orizontală;
- în cazul terenurilor framântate cu soluri grele și pante de peste 15%, precum și cele ușoare sau mijlocii și înclinate, se vor realiza terase individuale orizontale.

Pe terenurile afectate de eroziuni și alunecări de teren indiferent de cauza acestora se recomandă întocmirea **hărților de risc la alunecări de teren** (conform Legii 575/2001 de aprobare a P.A.T.N. – Zone de risc natural) mai ales în zone în care există elemente importante supuse riscului și declararea acestora ca ”zone de risc la alunecări de teren”.

Relieful județului Vâlcea caracterizat prin neuniformitate (regiuni deluroase, muntoase, abrupte sau cu pante lungi) este în mod special vulnerabil la procesele erozionale de scurgere. În regiunile străbătute de văi înguste, scurgerile se acumulează în cantități apreciabile, conducând la colmatarea și la ridicarea patului de scurgere al râurilor.

În general, în zonele de risc, pentru prevenirea eroziunii sunt necesare măsuri speciale elaborate și *planificate la nivel local*, de fermă, de parcelă, punctând zonele de risc ridicat la scurgere. Detalierea pe areale a intervențiilor necesare prin care se va stabili menținerea folosinței actuale sau schimbarea modului de utilizare a terenurilor agricole, precum și măsurile concrete necesare pe fiecare areal se va realiza, pe baza unor studii de specialitate, în cadrul documentațiilor de urbanism ce se vor elabora ulterior P.A.T.J. Aceste intervenții vor fi în acord cu prevederile Legii îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, cu ale Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare (art.80, 81 și 100).

În concluzie pentru îmbunătățirea capacității productive a terenurilor agricole se propun măsuri de reducere a efectelor factorilor limitativi ai calității solului și de valorificare a sistemelor de îmbunătățiri funciare existente. Câteva dintre măsurile care trebuie aplicate urgent sunt: corectarea reacției acide, promovarea lucrărilor de combatere a excesului de umiditate de natură freatică și de natură stagnantă, reglarea cantității de humus din sol, combaterea eroziunii solurilor, refacerea sistemelor de irigat etc.

- Creșterea competitivității sectorului agricol

În acest sens se propune realizarea unor structuri care să contribuie la relansarea producției agricole, prin:

- accelerarea adaptării structurale a agriculturii prin stimularea producătorilor agricoli pentru a se organiza în sisteme de cooperare și asociere care să determine comasarea și transformarea actualelor exploatații agricole de subzistență în exploatații agricole comerciale, în care se pot aplica tehnologii moderne. Se vizează astfel alinierea la orientările și normele Politicii Agricole Comunitare;
- stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători
- organizarea de centre pentru servicii agricole puternice care să aibă în sarcină rezolvarea operativă a tuturor problemelor agricole:
  - * sistematizarea și organizarea teritoriului, definitivarea reformei funciare, evidența terenurilor agricole, bonitarea naturală și economică a fiecărei unități teritoriale;
  - * mecanizarea agriculturii și aplicarea tehnologiilor adecvate;
  - * servicii pentru protecția plantelor, aprovizionarea cu semințe, îngrășăminte chimice, pesticide, acordarea asistenței;
  - * îmbunătățirea activităților specifice creșterii animalelor (servicii sanitar-veterinare, baze furajere);
- sprijinirea fermierilor și a persoanelor care își desfășoară activitatea în sectorul agroalimentar prin instruire profesională și managerială, pentru îmbunătățirea capitalului uman în vederea adaptării la noul context.
- sprijin pentru stabilirea tinerilor fermieri în mediul rural

- Valorificarea producției agricole

Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și comercializare a produselor agricole este necesară având în vedere că pentru județ agricultura a reprezentat o activitate importantă. În acest sens se propune dezvoltarea unor centre de colectare și procesare/semiprosesare a produselor agricole vegetale și animale.

Criteriile avute în vedere la identificarea localităților în care se pot amplasa asemenea centre au fost: situarea în zone cu activitate agricolă vegetală și/sau zootehnică intensă și diversificată, situarea în zone rurale sărace, în care industria este foarte redusă, și pentru care valorificarea produselor agricole trebuie să reprezinte o șansă de revitalizare, accesibilitate ridicată legată de amplasarea pe drum național (sau în imediata apropiere a acestuia);

Se propun localitățile: Lădești, Dăești, Vlădești, Budești, Galicea, Olanu, Ghioroiu, Amărăști, Crețeni, Scundu, Șutești, Valea Mare, Tetoiu, Zătreni.

Pentru valorificarea mai eficientă a producției agricole se propune îmbunătățirea marketingului produselor agricole.

2.3.2. SILVICULTURA

Pădurea reprezintă una din resursele naturale de mare importanță a județului Vâlcea având o dublă valoare economică și ecologică. Producerea materiei lemnoase și a altor produse specifice conferă pădurii un rol important în dezvoltarea economică și socială și în protecția și conservarea mediului.

Asigurarea integrității și dezvoltarea fondului forestier, gestionarea rațională a acestuia constituie obiective prioritare ale programului de dezvoltare durabilă a teritoriului județean și de creștere a calității vieții populației. Aceste deziderate se realizează prin amenajamente silvice care trebuie să răspundă unor cerințe socio-economice și ecologice.

Strategia de dezvoltare a silviculturii cuprinde obiective privind ***consolidarea patrimoniului forestier, exploatarea rațională a resurselor pădurii și creșterea rolului pădurilor în protecția și conservarea mediului.***

Principalele direcții de acțiune care vizează dezvoltarea durabilă a silviculturii sunt:

- acțiuni privind conservarea fondului forestier prin:
  - păstrarea integrității fondului forestier public și privat;
  - gospodărirea unitară a pădurilor prin aplicarea regimului silvic tuturor pădurilor (de stat sau a proprietarilor particulari);
- acțiuni silvotehnice amenajistice privind:
  - creșterea eficacității funcționale a ecosistemelor forestiere
  - extinderea regenerării naturale a pădurilor folosindu-se tratamente intensive (cu o perioadă lungă sau continuă de regenerare);
  - reconstruirea pădurilor necorespunzătoare din punct de vedere economic și ecologic;
  - ameliorarea compozițiilor și schemelor de împădurire prin folosirea speciilor de bază și de amestec autohtone;
- acțiuni privind ajustarea structurală a silviculturii prin:
  - optimizarea suprafeței de fond forestier administrată de ocoale silvice, brigăzi și cantoane în raport cu gradul de încărcare cu lucrări a personalului;
  - exploatarea unui volum anual de masă lemnoasă care să nu depășească posibilitatea anuală de exploatare a pădurilor;
  - creșterea producției și diversificarea valorificării produselor accesorii, respectiv fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci etc., precum și optimizarea efectivelor de vânat în raport cu bonitatea fondurilor de vânătoare;
  - extinderea industriei de prelucrare a produselor forestiere care folosesc lemn și alte produse nelemnoase forestiere;
  - sporirea gradului de mecanizare a lucrărilor silvice;
  - crearea sistemului informatic integrat al silviculturii;
  - protejarea pădurilor împotriva inundațiilor, a braconajului, a furturilor de masă lemnoasă etc. prin intensificarea pazei;
- acțiuni de natură ecologică și de protecție a mediului prin:
  - conservarea biodiversității pădurilor la nivel de biotopuri, specii, ecosisteme și peisaje;

- asigurarea stabilității, sănătății și polifuncționalității pădurilor;
- combaterea dăunătorilor pădurii prin mijloace preponderent biologice;
- extinderea suprafeței pădurilor și a altor forme de vegetație lemnoasă în afara fondului forestier prin împădurirea terenurilor degradate prin alunecări, eroziuni
- crearea unor sisteme de perdele forestiere de protecție a câmpului în zona de sud-est a județului;
- corectarea torenților prin lucrări complexe silvice și hidrotehnice;
- folosirea unor metode și tehnologii de exploatare a pădurilor mai sănătoase și mai puțin poluante pentru mediu;
- creșterea ponderii pădurilor cu funcție specială de protecție prin extinderea suprafeței pădurilor constituite ca arii protejate;
- acțiuni privind modernizarea și dezvoltarea accesibilității fondului forestier prin:
  - repararea și dezvoltarea rețelei de drumuri forestiere existente;
  - executarea unor căi simple de acces în interiorul arboretelor pentru utilaje și mecanisme ușoare;

2.3.3. INDUSTRIA

Obiectivul specific general al strategiei de dezvoltare a sectorului industrial îl reprezintă ***creșterea competitivității industriei.***

Industria are un rol important în realizarea și menținerea unui ritm adecvat de creștere economică a județului Vâlcea. Datorită contribuției majore în procesul dezvoltării, industria va fi și în viitor unul din principalele sectoare ale economiei vâlcene.

Creșterea competitivității industriei nu trebuie privită ca un proces de exploatare a avantajelor pe termen scurt, ci ca un proces de construire a unei structuri economice bazate pe investiții de capital și pe procese de cercetare-dezvoltare-inovare.

Creșterea performanțelor economice și afirmarea rolului județului Vâlcea în spațiul național se propune a se realiza în condițiile diversificării activităților industriale, restructurării cu succes a industriilor aflate în dificultate și susținerii celor în creștere sau cu potențial de dezvoltare.

În vederea realizării creșterii competitivității industriale principalele *direcții de acțiune* ce ar putea fi avute în vedere pe termen scurt și mediu sunt următoarele:

- accelerarea procesului de privatizare/restructurare a unităților industriale;
- sprijin pentru investiții necorporale și dezvoltarea asistenței pentru rețelele de întreprinderi și asociațiile profesionale industriale;
- promovarea investițiilor directe
- creșterea competitivității produselor industriale;
- susținerea dezvoltării IMM-urilor;
- asigurarea compatibilității tehnologiilor și produselor industriale cu exigențele de protecție a mediului înconjurător;

- îmbunătățirea infrastructurii de afaceri prin crearea de situri tehnologice, industriale și meșteșugărești
- valorificarea și dezvoltarea resurselor umane
- îmbunătățirea infrastructurii energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie
- sprijin pentru dezvoltarea capacității de cercetare/dezvoltare/inovare și reducerea decalajului informațional în regiune
- dezvoltarea unui mediu de afaceri viabil și deschis;
- dezvoltarea cooperării industriale.

● Accelerarea procesului de privatizare/restructurare a unităților industriale

Accelerarea procesului de restructurare a unităților industriale are la bază principiul rentabilizării activității economice a acestora, inclusiv prin închiderea capacităților de producție neviabile. Viabilitatea economică și financiară constituie ținta principală a procesului care vizează îmbunătățirea competitivității întreprinderilor industriale din județul Vâlcea. De asemenea, în cazul restrângerii activității sau lichidării unor întreprinderi se are în vedere influența în amonte și aval din circuitul economic, pentru ca să fie preîntimpinate posibile efecte negative în procesul de producție al altor întreprinderi industriale.

Stimularea procesului de privatizare va fi susținută prin diversificarea metodelor de privatizare care să permită accelerarea acestui proces, realizarea unor privatizări eficiente și asigurarea transparenței corespunzătoare, în conformitate cu practica internațională în materie.

● Sprijin pentru investiții necorporale și dezvoltarea asistenței pentru rețelele de întreprinderi și asociațiile profesionale industriale

Necesitatea acestei direcții de intervenție a avut în vedere problemele legate de abilități slabe de marketing, antreprenoriale și manageriale; capacitate scăzută de atragere a investițiilor străine directe, rețea de sprijinire a afacerilor slab dezvoltată, capacitate slabă de consultanță.

● Atragerea investițiilor străine

Stabilirea unor norme pentru investitori este o acțiune utilă, deoarece cuprinde în principal elementele necesare de orientare privind cadrul legislativ și instituțional, mecanismul de inițiere de noi afaceri, respectiv de înființare de noi întreprinderi, etc .

Acordarea de sprijin pentru investiții de capital în sectorul privat se va realiza prin investiții în instalații, echipamente, utilaje, mașini, aparatură, etc; sprijinirea întreprinderilor prin achiziționarea de echipamente și tehnologii moderne pentru activități de producție, servicii (cu excepția celor ce nu sunt finanțabile pe FEDR), construcții; achiziționarea de sisteme IT (echipamente și soft); relocalizarea în structuri de afaceri; extindere/reabilitare/amenajare spații industriale de producție; activități specifice de dezvoltare industrială.

Promovarea investițiilor directe trebuie să aibă în vedere dezvoltarea și perfecționarea cadrului legislativ și instituțional specific, în vederea asigurării transferului de tehnologie, creșterii performanțelor manageriale și îmbunătățirea competitivității și accesului produselor românești pe piețele internaționale.

- Creșterea competitivității produselor industriale

În condițiile concurenței acerbe din cadrul pieței interne a UE și a gradului înalt de complexitate a cerințelor consumatorilor, firmele vâlcene vor trebui să îmbunătățească calitatea produselor care se introduc pe piață și să certifice performanța acestora, asigurând un grad sporit de securitate și protecție a consumatorului.

- Sprrijinirea activității IMM-urilor

Susținerea dezvoltării IMM-urilor prin facilitarea accesului la surse de finanțare și serviciile de asistență, consultanță, și informare are un rol deosebit de important în creșterea competitivității economice.

Finanțarea microîntreprinderilor are ca scop sprijinirea continuării procesului de restructurare și redresare economică a zonelor aflate în declin, îndeosebi a orașelor mici și mijlocii (Berbești, Bălcești, Băbeni), întrucât acestea creează locuri de muncă și au flexibilitatea necesară să se adapteze cerințelor unei economii de piață dinamice.

Printre direcții se remarcă:

- sprijinirea întreprinzătorilor privați care intenționează să-și dezvolte afacerea prin aplicații în cadrul programelor de finanțare externă prin consultanță de specialitate și informare corectă asupra condițiilor de accesare a programelor;
- stimularea creării cadrului necesar aplicării noii legislații privind reducerea costului creditelor pentru IMM-uri (înființarea de instituții financiare private adaptate nevoilor întreprinzătorilor mici și mijlocii gen cooperative de credit, bănci populare, instituții specializate pentru finanțarea lucrărilor agricole, fonduri de garantare a creditului), prin atragerea de surse de finanțare externă în cadrul unor parteneriate public-privat;
- creșterea cantitativă cât și cea calitativă a sectorului IMM având în vedere ponderea încă insuficientă a IMM în PIB. Sectorul IMM este poate cel mai afectat, având o structură care denotă o orientare destul de redusă către activități productive;
- acordarea de către autoritățile administrației publice locale și județene de facilități unor IMM-uri care prelucrează materii prime locale în zonele izolate (în nordul județului) și totodată valorificarea tradițiilor locale, cu referire în mod special la prelucrarea lemnului, a laptelui, a lânii și a fructelor de pădure;
- achiziționarea de echipamente și tehnologii productive moderne, servicii, construcții;
- achiziționare sisteme IT (echipamente și soft);
- utilizarea de noi tehnologii în activitățile curente ale microîntreprinderii;
- relocalizarea microîntreprinderilor industriale în structuri de afaceri;
- construcția/extinderea/reabilitarea/modernizarea spațiilor de producție a micro-întreprinderilor industriale;
- activități specifice de dezvoltare.

- Asigurarea compatibilității tehnologiilor și produselor industriale cu exigențele de protecție a mediului înconjurător

Pentru dezvoltarea întreprinderilor este necesară susținerea investițiilor productive (utilaje și tehnologii noi) care să permită adaptarea producției la cerințele pieței unice europene. Se va urmări achiziționarea de echipamente cu eficiență energetică ridicată și nepoluante, contribuind atât la reducerea consumului de energie în sectorul productiv românesc, cât și la reducerea poluării

mediului. Aplicarea pe scară largă a standardelor voluntare europene și internaționale reprezintă o bună practică deja uzuală pe piețele dezvoltate.

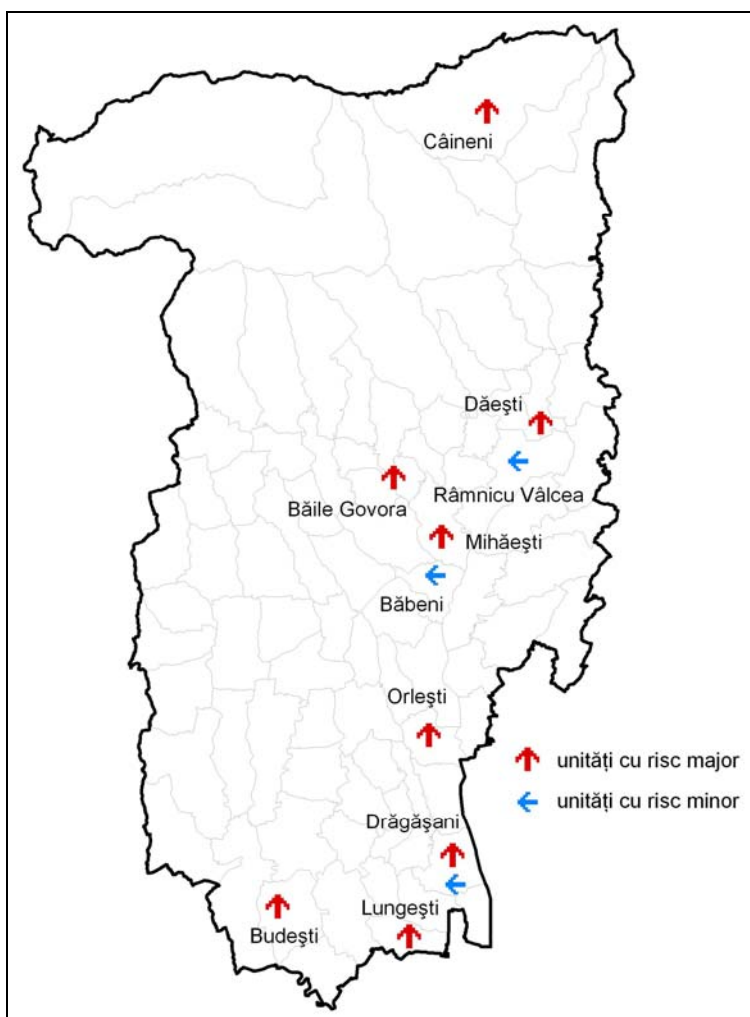
Amenajarea și reabilitarea zonelor industriale și militare se va realiza prin reconstrucția ecologică a terenurilor degradate și ameliorarea stării de calitate a solurilor. Motivul pentru reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate constă în revigorarea zonelor respective, prin depoluarea propriu-zisă a zonelor, introducerea acestora în circuitul economic, modernizarea lor astfel încât să devină atractive pentru investitori, și adecvate pentru dezvoltarea mediului de afaceri și, de asemenea, înființarea de noi structuri de sprijinire a afacerilor.

În Oltenia se află cel mai mare teren cu deșeuri de decantare a pulberilor rezultate din activitățile de la Uzina de Sodă Govora pe o suprafață de 168 ha. De asemenea, exploatarea sării în soluție la mina din Ocnele Mari nu poate fi deocamdată oprită, în câmpurile de sode III și IV, dar se pot lua măsuri de protejare a populației care locuiește în zona de risc și de prevenire a poluării apelor de suprafață cu saramură.

Printre măsuri se remarcă inventarierea terenurilor contaminate, degradate și cu alte deficiențe; fundamentarea măsurilor de reconstrucție ecologică a solurilor poluate cu metale grele; fundamentarea științifică a recultivării haldelor din exploatarea miniere la zi; modernizarea tehnologiilor de refacere a mediului afectat de acțiunea omului.

Reducerea impactului negativ asupra mediului generat de centralele de energie electrică și termică învechite precum și de către alți poluatori se va realiza prin retehnologizarea fabricilor industriale mari ce poluează mediul înconjurător; introducerea celor mai bune tehnici disponibile pentru SO₂ și pentru reducerea prafului; introducerea instrumentelor de măsurat; reabilitarea gropilor ecologice pentru zgură și cenușă.

Respectarea reglementărilor în domeniul protecției mediului înconjurător și promovarea largă a tehnologiilor și produselor „curate”, în condițiile eficiente de costuri/beneficii, crearea de noi modele de producție și consum, simultan cu creșterea performanței în domeniul protecției mediului și susținerea implementării sistemului de management de mediu (ISO 14000) constituie o importantă preocupare a Administrației locale vâlcene, materializată prin armonizarea legislativă cu acquis-ul comunitar de mediu privind controlul poluării industriale, prin inițierea și implementarea de programe pentru reducerea impactului activităților industriale asupra mediului, concomitent cu refacerea ecologică a zonelor afectate de poluare.

Unități industriale cu riscuri tehnologice conform Directivei SEVESO II (2003).

● Îmbunătățirea infrastructurii de afaceri prin crearea de situri tehnologice și industriale

Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri și a altor infrastructuri de afaceri se poate realiza prin:

- sprijin instituțional pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de administrare din incubatoare, centre de afaceri, inclusiv investiții hard și soft (ex. consolidări de clădiri, înnoire și modernizare, achiziționarea de echipamente), schimb de bune practici, susținerea activităților de „mentoring și coaching”, transfer de know-how, seminarii, workshop-uri etc;
- susținerea integrării și dezvoltării capacității competitive a IMM-urilor în cadrul structurilor de afaceri, prin investiții inițiale în întreprinderi noi și asigurarea pregătirii de scurtă durată pentru întreprinderile găzduite în aceste structuri.

În cazul parcurilor industriale a celor tehnologice și științifice se va urmări:

- construcția/reabilitarea/extinderea clădirilor numai pentru activități de producție și servicii;
- reabilitarea/extinderea sistemului de drumuri din interiorul locațiilor, precum și a drumurilor de acces;

- construirea/extinderea infrastructurii de utilități publice (canalizare, gaze, electricitate, cablare, rețea broadband);
- demolarea/dezafectarea clădirilor;
- activități de promovare.

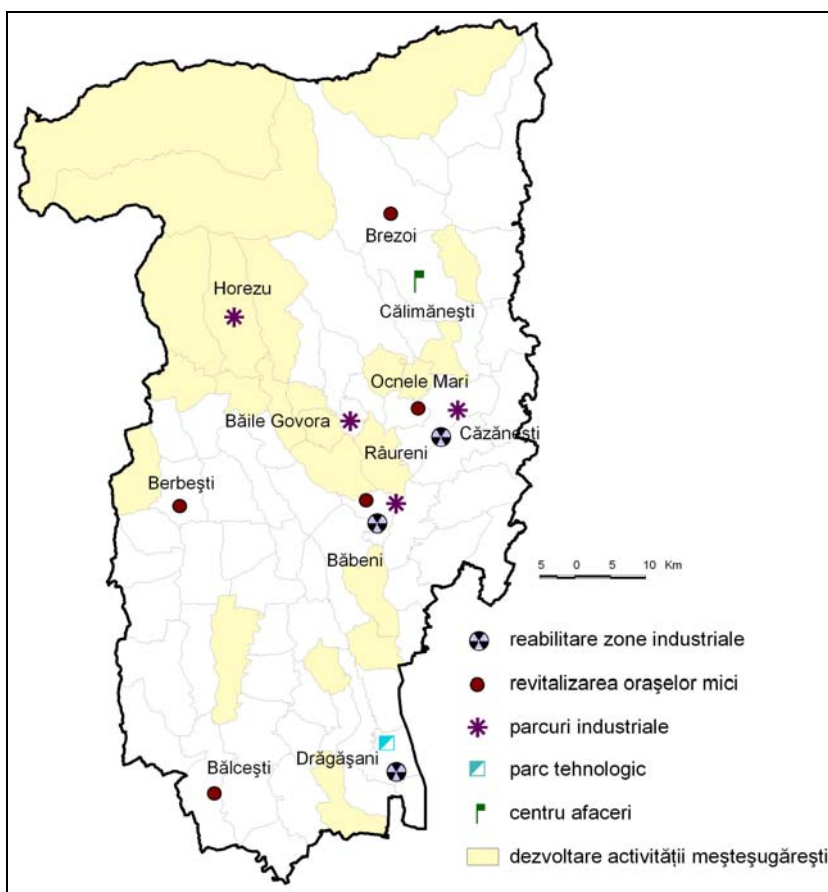
Propuneri de parcuri industriale, tehnologice, centre de afaceri.

	Tipuri de infrastructură	Termen	Responsabilități
Parcul de transfer tehnologic Vinul de Drăgășani	- Construcția spațiilor necesare parcului. - Dotare cu utilități. - Dotare cu echipamente.	2013	Consiliul Local Drăgășani Camera de Comerț și Industrie Vâlcea Centrul de Cercetare a Viei și Vinului Consiliul Județean Vâlcea
Centru Start-up de afaceri	- Construcția spațiilor centrului de afaceri. - Utilități. - Dotarea cu echipamente și utilaje specifice	2013	Consiliul Județean Vâlcea Consiliul Local Călimănești
Parc industrial Zona Treapt - Horezu	- Extinderea de străzi, străzile de acces, infrastructura de utilități publice, activități promovare	2013	Consiliul Local Horezu
Parc industrial Băile Govora	- Construire clădirii exclusiv pentru activități de producție, servicii		Consiliul Local Băile Govora
Parcul industrial Căzănești	- Construcția spațiilor necesare parcului. - Dotare cu utilități. - Dotare cu echipamente.	2013	Consiliul Local Băile Căzănești
Reabilitarea zonei industriale Râureni	- Extinderea rețelelor de utilități publice și modernizarea infrastructurii de rețele stradale.	2013	Consiliul Local Râmnicu Vâlcea

Numărul insuficient al structurilor de afaceri, dar mai ales slaba dotare a acestora, mergând de la utilități și lipsa spațiilor pentru activități, până la tehnologii de informare și comunicare, sunt probleme majore cu care se confruntă cele mai multe structuri de sprijinire a afacerilor. Structurile de sprijinire a afacerilor reprezintă un factor vital pentru creșterea atractivității regiunilor ca locații pentru investiții în activități economice și sociale și un instrument cheie pentru impulsionearea mediului de afaceri regional și local.

Parcurile industriale potențiale au la bază disponibilitatea de site-uri industriale ce necesită reabilitare complexă, deoarece aceste zone industriale, deja conectate la utilitățile de bază (deseori complet), găzduiesc vechi clădiri industriale ce ar trebui reconvertite pentru producția nouă. Aceasta reprezintă de exemplu, cazul a 2 întreprinderi militare/de armament ce au fost închise în județul Vâlcea (Drăgășani, Băbeni), și pentru care autoritățile locale și-au asumat responsabilitatea reabilitării și valorificării acestora.

Se propune studierea posibilității de promovare a unor documentații pentru declararea unor unități administrativ-teritoriale ca zone defavorizate, în cadrul acestora fiind cuprinse localitățile monoindustriale (Brezoi) sau cu activitate industrială foarte slabă și rata șomajului foarte ridicată, respectiv Băbeni, Berbești, Bălcești, astfel ca investitorii autohtoni și străini să poată beneficia de facilitățile acordate de legislația în domeniu.

Propuneri de revitalizare a activităților industriale.

- Valorificarea și dezvoltarea resurselor umane din sectorul industrial

Sunt avute în vedere:

- îmbunătățirea nivelului de calificare și creșterea capacității de ocupare a resurselor umane prin promovarea accesului și a participării continue la procesul de formare profesională;
- adaptarea forței de muncă și a întreprinderilor, în special a IMM-urilor, la schimbările economice prin promovarea antreprenoriatului, dezvoltarea parteneriatului socio-economic
- sprijinirea întreprinderilor și angajaților pentru promovarea adaptabilității.

- Îmbunătățirea infrastructurii energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie

Sectorul energetic din județul Vâlcea reprezintă o infrastructură strategică de bază a economiei regionale, fundamentală pentru dezvoltarea acesteia. Dezvoltarea și modernizarea sectorului energetic reprezintă baza dezvoltării și modernizării industriei și în principal a industriei prelucrătoare, care la rândul ei este principalul producător de piese de schimb și componente pentru buna funcționare a instalațiilor energetice. Având în vedere rolul capital deținut de județul Vâlcea în acest sector, creșterea competitivității sectorului energetic trebuie să reprezinte un obiectiv esențial al economiei regionale. Industria de energie electrică și termică, gaze și apă înregistrează în ultimii ani pierderi de locuri de muncă.

Ca rezultate putem menționa creșterea numărului de utilizatori, reducerea prețului energiei, capacități noi/modernizate, rețele de distribuție a curentului electric modernizate, numărul de localități asigurate cu energie electrică.

• Sprijin pentru dezvoltarea capacității de cercetare/dezvoltare/inovare și reducerea decalajului informațional în regiune

Acest obiectiv vizează creșterea atractivității județului Vâlcea ca destinație pentru investiții prin sprijinirea inovării tehnologice și cercetării aplicate, a transferului tehnologic de la universități la administrația publică și întreprinderi, precum și prin promovarea introducerii inovării în sectorul productiv, în administrație, în viața cotidiană și de dezvoltare a pieței pentru o nouă generație de produse și servicii.

Contribuția TIC la creșterea economică depinde atât de dezvoltarea sectorului de comunicații și tehnologia informației, cât și de gradul de utilizare a TIC în economie. Există întârzieri în special în ceea ce privește accesul la internet, serviciile societății informaționale și integrarea aplicațiilor IT în economie.

Dezvoltarea de poli de excelență se va realiza prin investiții pentru crearea și dezvoltarea legăturilor între universități și institute de cercetare-dezvoltare publice și IMM-uri high-tech

Ca rezultate se estimează creșterea numărului de întreprinderi industriale locale implicate în proiecte comune de cercetare care beneficiază de sprijin, precum și creșterea investițiilor în cercetare-dezvoltare de înaltă tehnologie făcute de întreprinderile industriale implicate în proiecte comune.

Cercetarea științifică are de suferit ca urmare a nivelului mereu în scădere al investițiilor în domeniu din partea sectorului public și privat, reducerii numărului de specialiști cu înaltă calificare, precum și ca urmare a numărului extrem de redus al centrelor de excelență.

• Dezvoltarea cooperării industriale

Aceasta conduce la asigurarea unei mai mari stabilități a relațiilor economice între unitățile industriale și la formarea, în perspectivă, a clusterelor industriale.

• Revitalizarea meșteșugurilor tradiționale

Din punct de vedere etnocultural, județul Vâlcea reprezintă unul dintre cele mai diverse la nivel național. Unele tradiții populare mai sunt încă păstrate iar revigorarea acestora ar putea sta la baza dezvoltării turismului rural.

Meșteșugurile tradiționale pot constitui – în măsura în care sunt integrate în circuite comerciale – excelente vehicule pentru diversificarea economiilor rurale dependente de agricultură, contribuind la creșterea veniturilor populației rurale și la stabilizarea acesteia, precum și modalități cu valoare adăugată ridicată de valorificare a produselor agricole și forestiere locale.

Printre direcțiile de acțiune se remarcă:

- Investiții în activități non-agricole cum ar fi: activități de obținere a produselor non-agricole (uleiuri aromatice, articole de pielărie, încălțăminte, tricotaje, produse de uz gospodăresc, ambalaje etc); activități de procesare industrială a produselor lemnoase (începând de la stadiul de cherestea);
- investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești, de artizanat și a altor activități tradiționale non-agricole cu specific local (prelucrarea artistică a lemnului, lână, țesături

și cusături tradiționale, cergi de lână, confecționare măști, olărit, obiecte de metal, confecționare instrumente muzicale tradiționale), precum și marketingul acestora, sprijin pentru înființarea de mici magazine de desfacere a propriilor produse obținute din aceste activități – în special în zonele cu potențial turistic, participarea la târguri și evenimente, acordarea de consultanță și sprijin pentru marketingul produselor meșteșugărești tradiționale;

- crearea de noi micro-întreprinderi în sectorul non-agricol;
- extinderea și modernizarea micro-întreprinderilor existente în sectorul non-agricol.

Localitățile cu potențial de a valorifica meșteșugurile tradiționale sunt: Măldărești, Vaideeni, Stroești, Pietrari, Bunești, Vlădești, Stoenеști, Perișani, Dăești, Popești, Ghioroiu, Drăgoești, Slătioara, Frâncești.

● Revitalizarea economiei orașelor mici

La nivelul județului Vâlcea se întâlnesc unele orașe mici a căror bază economică este puternic dominată de activitățile industriale, atât din sectorul extractiv, cât și din cel de prelucrare (Băbeni, Berbești, Bălcești, Brezoi, Ocnele Mari). Un handicap major pentru dezvoltarea urbană îl reprezintă dependența economică și socială a acestor orașe de una sau mai multe sectoare industriale în condițiile în care acestea traversează o perioadă îndelungată și dificilă de restructurare industrială. Datorită nivelului redus de viață, capacității reduse de atracție a investițiilor externe, lipsei capitalului autohton, multe din aceste orașe, au devenit o problemă. Serviciile terțiare dezvoltate în aceste orașe (în special comerciale) nu sunt capabile să absoarbă excedentul de forță de muncă și nici să dinamizeze economia locală. Majoritatea centrelor mici industriale sunt înconjurate de largi spații rurale, ceea ce constituie un argument în plus pentru dezvoltarea acestora ca „orașe de echilibru”. Economia acestor centre mici ar trebui refundamentată în scopul revitalizării economiilor dar și din punct de vedere a posibilei influențe exercitate la nivelul județului.

Un rol important va reveni dinamizării ramurii de prelucrare a lemnului, atât în micile orașe cât și în spațiul rural, mai ales în zona montană a județului Vâlcea.

2.3.4. CONSTRUCȚIILE

Obiectivul specific al strategiei de dezvoltare a sectorului de construcții este reprezentat în principal de *dezvoltarea construcției de noi locuințe*, la acesta adăugându-se *stoparea migrației externe a forței de muncă în construcții*.

● Construcția de noi locuințe

Principalele direcții de acțiune pentru dezvoltarea acestui sector vizează:

- rezolvarea problemelor sociale în rândul tineretului, finanțarea locuințelor făcându-se atât de la bugetul de stat cât și de la cel local. Sunt avute în vedere prioritar localitățile urbane:

- municipiul Râmnicu Vâlcea
- municipiul Drăgășani
- orașul Băile Olănești
- orașul Horezu

- construirea de locuințe sociale pentru familiile cu venituri modeste, precum și continuarea lucrărilor începute în anul 2001 la un număr de 140 apartamente în municipiul Râmnicu Vâlcea cu destinația de locuințe sociale, fondurile fiind asigurate din creditul extern.

- construirea de locuințe sociale prin sprijinirea programelor promovate de consiliile locale, în conformitate cu prevederile Legii locuinței nr. 114/1996; construirea de locuințe în orașele județului Vâlcea, prin intermediul creditelor ipotecare.

- finalizarea apartamentelor neterminate, în condițiile prevederilor Ordonanței de Guvern nr. 19/1994 se va realiza din surse de la bugetul de stat, surse reconstituite la nivelul județului-rate, avansuri, bugetul local (asigurare utilități și dotări edilitare).

- construirea de locuințe individuale în proprietate; se vor construi locuințe în fiecare comună unde nu există, pentru medic uman, medic veterinar, polițiști, profesori etc.

2.3.5. TURISMUL

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare a sectorului turistic îl reprezintă atragerea unui număr cât mai mare de turiști și implicit creșterea ponderii turismului la PIB.

Turismul poate avea un rol important în realizarea și menținerea unui ritm adecvat de creștere economică a județului Vâlcea și poate reprezenta în viitor unul din principalele sectoare ale economiei vâlcene, contribuind la dezvoltarea durabilă a regiunii.

Documentele programatice elaborate pe diverse niveluri teritoriale stabilesc obiectivele și direcțiile de acțiune în dezvoltarea turismului românesc în acord cu principiile și politicile europene în domeniu.

Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013 stabilește ca obiectiv principal **creșterea competitivității turismului românesc** prin coroborarea acțiunilor care vizează dezvoltarea și promovarea internațională a României ca destinație turistică, dar și dezvoltarea unei industrii turistice naționale durabile.

Direcțiile care vor orienta domeniile de intervenție și tipurile de măsuri pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic sunt:

- dezvoltarea produselor turistice: îmbunătățirea semnificativă a structurilor de cazare, a serviciilor, facilităților și infrastructurii de comunicații, astfel încât să corespundă standardelor internaționale;
- marketing și promovare: crearea unei imagini pozitive a României ca destinație turistică, creșterea și menținerea unui nivel susținut de publicitate pentru produsele turistice în vederea atragerii atât a turiștilor din țară cât și a celor potențiali de pe piețe turistice consacrate.

În concordanță cu aceste direcții, *Strategia de Dezvoltare Regională 2007 – 2013* stabilește ca prioritate regională dezvoltarea turismului, care se va realiza prin intervenții pentru:

- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de turism prin investiții pentru creșterea atractivității produsului turistic și valorificarea superioară a zonelor cu potențial ridicat;
- reabilitarea și valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural – istorice;
- îmbunătățirea infrastructurii de acces în zonele turistice;
- îmbunătățirea condițiilor de mediu în zonele turistice;
- sprijinirea societăților care activează în turism; creșterea vizibilității regiunilor, dezvoltarea marketingului regional;
- dezvoltarea resurselor umane din sectorul turistic.

Creșterea competitivității turismului nu trebuie privită ca un proces de exploatare a resurselor naturale și antropice pe termen scurt, ci ca un proces de construire a unei structuri economice durabile bazate pe investiții de capital și pe procese de cercetare-dezvoltare-inovare.

În vederea realizării creșterii competitivității turistice (atractivitate, ofertă turistică, valoare economică), principalele **obiective specifice** ce trebuie avute în vedere pe termen scurt și mediu sunt următoarele:

- Îmbunătățirea infrastructurii turistice

Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de turism este prima prioritate a județului. Turismul oferă cea mai bună, și în multe cazuri singura perspectivă realistă pentru dezvoltarea economică.

Potențialul turistic natural și cultural de excepție al județului Vâlcea, concentrat preponderent în arealul montan și subcarpatic, a favorizat dezvoltarea activităților turistice.

Cadrul natural și antropic permite practicarea unor forme variate de turism de la cel montan și sportiv în arealul nordic (stațiunea montană Voineasa fiind cea mai cunoscută), la turismul balnear în stațiunile de interes național Băile Olănești, Băile Govora, Călimănești, Căciulata sau turismul cu valențe culturale și ecumenic de vizitare a mănăstirilor și schiturilor care reprezintă marca recunoscută a Olteniei de nord. Agroturismul se poate dezvolta în zona subcarpatică beneficiind de un mediu nepoluat, tradiții folclorice, vinuri și gastronomie locală.

Infrastructura de cazare este bine dezvoltată în majoritatea localităților turistice, dispunând în total de 10.380 locuri de cazare în 147 unități turistice, ceea ce plasează județul Vâlcea pe locul al 3-lea pe țară în privința capacității de cazare funcționale, dar, cu toate acestea există unități teritoriale administrative care dispun de un potențial turistic mare și chiar foarte mare dar care sunt deficitare în ceea ce privește infrastructura tehnică (or. Băile Olanesti, Voineasa, Barbatesti, Berislavesti, Frinesti, Lungesti, Maldaresti, Slatioara, Vaideeni) sau infrastructura specific turistică (Barbatesti, Berislavesti, Frinesti, Lungesti, Maldaresti, Slatioara, Vaideeni).

Problemele principale ale infrastructurii turistice se referă la nivelul insuficient de modernizare a bazei de cazare care are încă un grad redus de confort și calitate a serviciilor, dar și la indicele scăzut de valorificare a capacității de cazare (48% în 2005). Structurile de agrement sunt insuficient dezvoltate și diversificate. Structura capacităților de cazare axată preponderent pe hoteluri (circa 70%), dar și vile și pensiuni (20%), este deficitară în privința posibilităților de cazare în zona montană (cabane).

Se propune reducerea deficitului infrastructurii în localitățile cu potențial turistic, urmărind creșterea competitivității turismului românesc și creșterea veniturilor realizate prin atragerea turiștilor.

Se propune dezvoltarea echilibrată a infrastructurii turistice în concordanță cu potențialul specific al fiecărui areal turistic, prin:

- dezvoltarea bazei de cazare în mod diferențiat în funcție de formele de turism și localizările în teritoriu:
  - * modernizarea bazei de cazare din stațiunea montană Voineasa, precum și dezvoltarea unor complexe turistice la Vidra și Obârșia Lotrului și pe valea Latoriței (acumulările Galbenu, Petrimanu) ;
  - * modernizarea și extinderea bazelor de cazare montane (cabane și adăposturi);

- * modernizarea bazei de cazare în stațiunile balneare existente și dezvoltarea bazei de cazare (hoteluri, vile) în localitățile cu resurse balneare nevalorificate (Ocnele Mari, Ocnița, Costești);
- * dezvoltarea structurilor de cazare pentru turismul de tranzit (motel, han) pe traseele rutiere principale (Valea Oltului sau direcția est – vest Râmnicu Vâlcea – Horezu), în zone extravilane situate în apropierea unor localități turistice sau în relație cu nodurile de acces pe viitoarea autostradă;
- * identificarea, reabilitarea, amenajarea sau construirea unor pensiuni sau ferme turistice în localitățile rurale cu potențial pentru agroturism din arealul subcarpatic și Depresiunea Loviștei (Vaideeni, Măldărești, Romanii de Sus, Perișani, Titești, Cheia, Mălaia);
- * dezvoltarea bazei de cazare din centrele urbane în vederea creșterii numărului de locuri de cazare în concordanță cu indicatorii minimali de definire, (hoteluri cu grad ridicat de confort);
- extinderi, modernizări sau construirea unor microbaze noi de tratament în stațiunile balneare și în localitățile cu resurse balneare nevalorificate până în prezent:
  - * reabilitarea și modernizarea bazelor de tratament din stațiunile balneare Băile Olănești, Băile Govora, Călimănești;
  - * dezvoltarea bazei de tratament în localitățile cu resurse balneare nevalorificate (Ocnele Mari, Ocnița, Costești);
- dezvoltarea structurilor de agrement în relație cu formele de turism practicate, prin:
  - * amenajarea, omologarea și dezvoltarea pârtiilor de schi și a instalațiilor de transport pe cablu în zonele cu domeniu schiabil (Vidra, Obârșia Lotrului, Mălaia, Horezu, Valea Latoriței – Petrimanu, Vaideeni, Băile Olănești);
  - * extinderea ofertei pentru activități sportive în stațiunile balneare (terenuri sau săli sportive, cluburi, centre de închiriere pentru material sportiv, biciclete, cai);
  - * dezvoltarea și diversificarea structurilor de agrement pe lângă hotelurile urbane cu confort sport;
- realizarea unei rețele de centre de informare turistică, în vederea promovării atractive și informării eficiente asupra ofertei turistice a zonei.

Pentru punerea în valoare a obiectivelor turistice se mai propune:

- montarea de panouri indicatoare pentru obiectivele turistice și ariile naturale protejate cu interes turistic (parcurile naționale Cozia și Buila-Vânturarița, Piramidele din Valea Stăncioiului, Căldarea Gâlcescu etc.)
- amenajarea de spații de parcare în apropierea principalelor obiective turistice;

● Dezvoltarea și diversificarea ofertei turistice

Această prioritate regională importantă a strategiei de dezvoltare se propune a fi atinsă prin:

- creșterea performanțelor firmelor care acționează în domeniul turismului prin îmbunătățirea serviciilor de informare;
- valorificarea resurselor turistice existente, precum și a celor necuprinse încă în circuitul turistic, dezvoltarea principalelor tipuri de turism și identificare nișelor de piață;

- promovarea eficientă a produsului turistic prin participarea la târguri de turism, seminarii și congrese etc.;
- reabilitarea și promovarea turismului feroviar, turismului pentru tineret.

Oferta turistică a județului Vâlcea este foarte diversă, existând posibilitatea practicării tuturor formelor de turism (există oferte pentru amatorii de drumeții sau de alpinism, de vânătoare sau pescuit, practicanților de schi, ori celor interesați de monumente ale naturii, istorice sau arhitecturale sau de tradiții și obiceiuri). Majoritatea stațiunilor turistice dețin resurse turistice care se pot valorifica în mai multe sezoane. Cele mai practicate forme de turism în județul Vâlcea sunt turismul balnear, turismul montan și turismul religios.

Se remarcă la nivelul județului numărul mare de unități administrativ teritoriale cu concentrare mare a potențialului turistic natural și antropic (15 UAT având potențial turistic mare și 3 UAT potențial turistic foarte mare).

În județ există încă resurse turistice nevalorificate: domeniile schiabile de la Vidra și Obârșia Lotrului, localitățile cu resurse balneare nevalorificate Ocnele Mari, Ocnița, Costești, precum și potențialul pentru turism uval din zona Drăgășani.

Dezvoltarea turismului ca prioritate a strategiei regionale trebuie să se realizeze în județ prin valorificarea patrimoniului istoric și cultural (turism cultural și ecumenic), precum și prin valorificarea durabilă a resurselor naturale cu potențial turistic (turism montan, sporturi de iarnă, balnear). Este necesară o mai bună valorificare a potențialului pentru agroturism prin dezvoltarea bazei de cazare specifice și reabilitarea accesului și a echipării tehnico – edilitare din localitățile vizate.

Diversitatea potențialului turistic natural și cultural al județului asigură condițiile practicării unor forme variate de turism, după cum urmează:

a) Turismul montan

Arealul nordic al județului reprezintă o zonă montană cu un cadru natural pitoresc și, în general, accesibil. Practicarea turismului montan se poate desfășura pe întreaga perioadă a anului, principalele măsuri necesare în vederea dezvoltării acestuia fiind:

- valorificarea domeniilor schiabile din zonele cu potențial amenajabil prin dezvoltarea capacităților de cazare corelate cu dimensiunea domeniului schiabil și a dotărilor de sport specifice în Vidra Obârșia Lotrului, Mălaia, Horezu, Valea Latoriței – Petrimanu, Vaideeni, Băile Olănești;
- întreținerea și modernizarea traseelor turistice pentru drumeții montane, marcarea corespunzătoare a acestora, studierea unor noi variante de circulație montane;
- reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea cabanelor și adăposturilor montane și dotarea acestora cu echipamente necesare în cazul producerii accidentelor montane;
- dezvoltarea turismului de odihnă în stațiunea montană Voineasa prin modernizarea și extinderea bazei de cazare existente și diversificarea dotărilor de agrement;
- creșterea interesului turistic pentru zona montană prin promovarea unor programe complexe care să includă oferte variate: alpinism și escaladă, drumeție montană, cicloturism și mountainbike.

b) Turismul balnear

Dezvoltarea acestui tip de turism se propune prin:

- amenajarea și echiparea la standarde turistice europene ca stațiune balneară-pilot cu profil balnear reprezentativ a stațiunii Băile Olănești (afecțiuni renale și hepato-biliare);
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii turistice specifice în stațiunile balneare cu peste 2.500 locuri de cazare (Călimănești – Căciulata, Băile Govora) prin:
  - * refacerea rețelilor de aducțiune, de colectare și a punctelor de utilizare a resurselor minerale, a aleilor de acces și a spațiilor de recreere și popas;
  - * modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport;
  - * modernizarea spațiilor de cazare;
- dezvoltarea unor microbaze de tratament cu capacități de primire în perspectiva unor viitoare stațiuni balneare locale în localitățile cu resurse minerale nevalorificate: Ocnele Mari, Ocnița, Costești;
- extinderea ofertei pentru activitățile sportive și de agrement în spații închise (biblioteci, cluburi) sau în aer liber (terenuri sportive, alei pentru plimbare) în stațiunile balneare existente sau propuse;
- creșterea interesului turistic pentru stațiunile balneare prin organizarea unor pachete de oferte turistice integrate, care să includă și activități culturale (conferințe tematice, concerte, spectacole) sau vizitarea unor obiective culturale din zona apropiată;
- extinderea echipării tehnico-edilitare a localităților cu resurse balneare pentru asigurarea nivelului de confort necesar în spațiile de cazare și bazele de tratament.

c) Turismul cultural și ecumenic

Această formă de turism, ca parte a turismului de circulație, se desfășoară prin vizitarea obiectivelor culturale sau participarea la evenimente culturale (festivaluri, sărbători tradiționale, târguri) și se adresează unui segment de turiști avizați, având avantajul că se poate desfășura pe tot parcursul anului.

Concentrarea și valorificarea obiectivelor culturale – biserici, mănăstiri și schituri, cule, clădiri civile urbane, vestigii arheologice – favorizează practicarea turismului istoric, ecumenic și cultural.

Deschiderea spre piețele turistice externe trebuie valorificată prin atragerea în programe turistice a unor localități urbane și rurale considerate embleme de cultură și civilizație. Pentru a atinge acest obiectiv se propune:

- includerea în circuite turistice naționale sau la nivelul unor areale turistice a obiectivelor culturale reprezentative ale județului pentru punerea în valoare a patrimoniului cultural existent și a peisajelor culturale specifice fiecărei zone geografice;
- organizarea unor trasee culturale tematice pentru o cunoaștere mai eficientă și o promovare atractivă a obiectivelor culturale propuse spre vizitare;
- studierea posibilității integrării circuitelor turistice locale/regionale în programe turistice europene;
- permanentizarea unor evenimente culturale tradiționale (festivaluri, sărbători, târguri);
- restaurarea, conservarea și protejarea siturilor și monumentelor istorice pentru valorificarea lor printr-un turism cultural ecologic;
- asigurarea unei accesibilități ridicate spre localitățile de interes turistic prin reabilitarea rețelei de drumuri locale, în special în mediul rural.

d) Turismul de tranzit

Prezența în județ a unor trasee majore de transport (TEN – R, TEN – F) favorizează practicarea acestui tip de turism. Pentru asigurarea condițiilor necesare desfășurării turismului de tranzit se propune dezvoltarea infrastructurii de cazare specifice (hoteluri în localitățile urbane, moteluri pe trasee în extravilan).

Dezvoltarea acestui tip de turism creează premisele atragerii unui număr sporit de persoane care străbat zonele turistice, cu posibilitatea implicării lor în programe turistice locale, în condițiile unei promovări vizibile și eficiente a valorilor turistice locale.

e) Turismul rural

Această formă de turism, motivată de dorința întoarcerii la natură, la viața și obiceiurile tradiționale, cunoaște o extindere importantă în ultimii ani. Cea mai spectaculoasă creștere în turismul regional este în domeniul agroturismului, care atrage turiștii romani prin accesibilitatea preturilor dar și turiștii străini prin posibilitatea de a cunoaște tradițiile locale și un anumit stil de viață arhaic specific ruralului, ospitalitate.

Cele mai atractive zone sunt cele care sunt situate în zone cu peisaje pitorești, au un mediu sănătos, nepoluat, sunt deținătoare de valori etnofolclorice, culturale sau tradiții cu un bogat conținut, diversitate și personalitate. Din acest punct de vedere, în județul Vâlcea există numeroase forme de atracție și dezvoltare a turismului rural: recreere, sport, ocupații tradiționale, artizanat, muzee și case memoriale, situri arheologice, tratament, vânătoare, pescuit.

Ținta acestui tip de turism o constituie în prezent localitățile din arealul montan și submontan, pentru care se propune:

- omologarea tuturor pensiunilor și fermelor agroturistice existente și dezvoltarea altora noi;
- conservarea și restaurarea caselor vechi și a muzeelor etnografice;
- valorificarea creației artizanale, meșteșuguri tradiționale, crearea de școli – atelier și organizarea de expoziții cu vânzare a creațiilor meșteșugarilor locali;
- valorificarea resurselor locale și a produselor agro-alimentare ecologice prin consum turistic;
- dezvoltarea turismului rural pentru degustări de vinuri în cadrul programului „Circuitul turistic al vinului”, fiind vizate zonele viticole din arealul Drăgășani;
- dezvoltarea infrastructurii tehnice și a echipării edilitare în satele cu potențial pentru turismul rural.

Turismul rural poate reprezenta sursa de revitalizare socio-economică a unor localități care se confruntă cu mari dificultăți (activitate economică redusă, depopulare) și poate conduce la întărirea structurilor economice locale, încurajarea activităților tradiționale și crearea unui număr sporit de locuri de muncă în condițiile păstrării integrității mediului.

g) Turismul de afaceri, reuniuni, simpozioane

Acest tip de turism se dezvoltă în România pe măsura implementării standardelor internaționale și înglobează o gamă largă de servicii asociate activităților turistice comune.

Faptul că se caracterizează printr-o sezonabilitate inversă față de turismul de vacanță contribuie la distribuția mai echitabilă a circulației turistice de-a lungul anului.

Acest tip de turism se propune a se practica în municipiul Râmnicu Vâlcea, dar și în stațiunile turistice vizate în acest sens (Călimănești). În acest scop sunt necesare dotări complexe:

cazare cu grad ridicat de confort, săli de conferințe multivalente dotate cu instalații performante care să răspundă necesităților cerute de organizarea unor simpozioane, întâlniri de afaceri, seminarii, cursuri de pregătire intensive.

Pentru diversificarea ofertei turistice este necesară conștientizarea valorii turistice a resurselor existente și în primul rând cunoașterea acestora de către agenții de turism și prezentarea tuturor factorilor de atracție. Consumatorul de produs turistic este din ce în ce mai bine instruit, este și un mare consumator de informație, dornic de a cunoaște și de a-și petrece timpul liber în mod activ. Marketingul produsului turistic este vital pentru a exista pe piața turistică.

O ofertă integrată la nivel județean / regional va da posibilitatea realizării de tururi tematice care să acopere un teritoriu cu potențial turistic cât mai vast.

Pentru punerea în valoare a obiectivelor turistice la nivel județean și pentru îmbunătățirea serviciilor se impune crearea unor capacități unitare și coordonate pentru informare, organizare și promovare în ceea ce privește capacitățile turistice din mediul urban și rural.

Pentru ca acțiunile care se vor desfășura pentru dezvoltarea acestui sector să ducă la realizarea obiectivelor fixate, s-a considerat că sunt necesare măsuri integrate (pregătire, asistenta tehnică și acces la capital, studii de piață legate de oferta turistică, potențialul turistic, editarea de broșuri, pliante, organizarea de târguri de prezentare, seminarii etc.) care să ducă la creșterea calității promovării și la conștientizarea asupra potențialului turistic al județului.

● Reabilitarea infrastructurii tehnice a zonelor cu potențial turistic

În prezent, infrastructura de acces nemodernizată spre unele obiective turistice și echiparea tehnico – edilitară deficitară în zonele rurale cu potențial turistic ridicat afectează dezvoltarea activităților turistice.

Pentru valorificarea potențialului turistic sunt necesare investiții pentru creșterea accesibilității unor zone cu potențial turistic, promovarea lor adecvată fiind o precondiție pentru stimularea investițiilor private.

Dezvoltarea și diversificarea turismului, îmbunătățirea calității serviciilor turistice și dezvoltarea tuturor serviciilor sunt strict condiționate de starea infrastructurii tehnice a teritoriului și localităților. În consecință propunerile vizează:

- asigurarea căilor de acces către punctele de interes turistic prin modernizarea și dezvoltarea rețelelor de transport național și local (în județ nu există aeroporturi dar pot fi amenajate pentru aparate de zbor ușoare pentru zboruri de agrement);
- echiparea edilitară corespunzătoare a localităților cu potențial turistic (alimentare cu apă, canalizare, epurare, telecomunicații, transport în comun).

● Sprijinirea societăților care activează în turism.

Dezvoltarea activităților turistice vine în sprijinul procesului de creare de locuri de muncă.

Se dorește astfel dezvoltarea, stimularea și susținerea unor societăți care să acționeze în domeniul turismului prin creșterea calității serviciilor și prin promovarea produselor turistice.

Se consideră că această prioritate ar putea contribui la dezvoltarea sectorului de întreprinderi mici și mijlocii și modernizarea și diversificarea activităților economice.

Dintre acțiunile de susținere a acestui obiectiv se remarcă: creșterea vizibilității regiunii fiind necesară dezvoltarea marketingului regional, acțiuni conjugate de promovare, care să aibă ca

ținută utilizarea integrală a obiectivelor turistice dispuse pe întreaga suprafață a regiunii pentru ca în viitor ponderea acestui sector economic să crească semnificativ, reclamă turistică bine dirijată și susținută, diversificarea ofertei turistice;

Se consideră necesară promovarea dezvoltării serviciilor în sectorul turistic, prin oferirea de sprijin pentru investițiile în infrastructura turistică și în zonele turistice atractive.

● Promovarea ofertei turistice pe baza îmbunătățirii sistemului de comunicare în turism

Lipsa promovării sau promovarea de slabă calitate sunt cauze pentru care cererea turistică este redusă, consecință fiind subutilizarea capacității de cazare. Promovarea punctuală a obiectivelor turistice trebuie dublată de promovarea la nivel județean/național, care va avea rolul de a face cunoscut județul cu zonele lui turistice și va putea oferi o imagine generală turistică care să surprindă întreaga diversitate a posibilităților de practicare a turismului.

Se constată lipsa unor oferte turistice complexe adaptate stilului de petrecere în mod activ a timpului liber și marketing turistic slab. Rețelele turistice tematice la nivel județean sunt slab dezvoltate sau inexistente, promovarea turistică este insuficientă.

Având în vedere promovarea insuficientă a valorilor turistice, una din direcțiile principale de intervenție trebuie să prevadă creșterea atractivității turistice a județului printr-o promovare eficientă, care include:

- crearea și promovarea unei identități (mărci) turistice care să sintetizeze specificul zonei de interes cultural și regional „Oltenia de sub Munte”;
- adoptarea unor măsuri integrate pentru creșterea calității promovării și realizarea unei informări corespunzătoare prin materiale promoționale diverse (publicații, pliante, reclame, internet, participări la târguri de profil etc.);
- organizarea unor centre de informare turistică în Râmnicu Vâlcea ca centru de coordonare al principalei zone turistice, dar și în localitățile turistice și pe traseele de acces în arealele de interes turistic, precum și integrarea lor într-o rețea de informare la nivel regional și național, cu o bază de date unitară și actualizată permanent;
- produse turistice complexe și atractive care să ia în considerare și posibilitățile de cooperare interjudețeană.

● Dezvoltarea resurselor umane din sectorul turistic.

Strategia regională vizează creșterea capacității de angajare și ocupare prin adaptarea forței de muncă la necesitățile pieței muncii și societății și economiei bazate pe cunoaștere.

Asigurarea resurselor umane în turism, se propune a se realiza prin pregătirea la nivel superior a personalului pentru activități turistice, în vederea asigurării unor servicii la standarde corespunzătoare cerințelor actuale.

Măsurile propuse au în vedere instruirea, perfecționarea personalului și a celor care activează în turism, precum și dezvoltarea învățământului preuniversitar și de nivel superior în acest domeniu, organizarea de cursuri de perfecționare și pregătire în: marketing, gastronomie, comportament, ghizi specializați, legislație etc.

● Protejarea, păstrarea și îmbogățirea patrimoniului turistic

Asigurarea condițiilor pentru practicarea unui turism durabil se propune a se realiza prin:

- corelarea acțiunilor de dezvoltare a infrastructurii turistice cu cele de reabilitare, conservare și protejare a valorilor de patrimoniu natural și cultural;

- protejarea și îmbunătățirea calității mediului înconjurător.

În acest sens este necesară stabilirea listei extinse de obiective turistice care vor beneficia de fonduri pentru reparații, renovare, restaurare, dotare, modernizare, cu identificarea surselor de finanțare.

În concluzie, pentru ca acțiunile care se vor desfășura pentru dezvoltarea acestui sector să ducă la realizarea obiectivelor fixate, s-a considerat ca sunt necesare măsuri integrate (pregătire, asistența tehnică și acces la capital, studii de piață legate de oferta turistică, potențialul turistic, editarea de broșuri, pliante, organizarea de târguri de prezentare, seminarii etc.) care să ducă la creșterea calității promovării și la conștientizarea asupra potențialului turistic al județului.

2.3.6. SERVICII ECONOMICE

• Cercetare, dezvoltare, inovare

Unul dintre obiectivele specifice constă în *creșterea atractivității județului Vâlcea ca o destinație pentru investiții prin **sprijinirea inovării tehnologice și cercetării aplicate, a transferului tehnologic*** de la universități la administrația publică și întreprinderi, precum și prin ***promovarea introducerii inovării în sectorul productiv***, în administrație, în viața cotidiană și prin dezvoltarea pieței pentru o nouă generație de produse și servicii. Direcțiile de acțiune pentru realizarea acestui obiectiv vizează:

- orientarea investițiilor pentru crearea și dezvoltarea relațiilor dintre universități și institute CD publice și IMM-uri din high-tech;
- inițierea și derularea unor proiecte de conectare a centrelor CD la rețelele naționale și internaționale;
- susținerea IMM-urilor în vederea accesului la internet și la alte servicii conexe;
- susținerea autorităților locale în vederea construirii de telecentre prin care să se faciliteze accesul publicului la internet prin conexiuni broadband;
- monitorizarea indicatorilor de rezultate (numărul proiectelor derulate și finalizate cu succes, rata de creștere a angajaților în CDTI, numărul IMM-urilor locale implicate în proiecte comune de cercetare care beneficiază de sprijin, creșterea investițiilor în CDTI făcute de întreprinderile implicate în proiecte);

Îmbunătățirea infrastructurii de cercetare dezvoltare în scopul creșterii competitivității economiei regionale se propune a se realiza prin:

- dezvoltarea infrastructurii de CD a universităților;
- dotarea/modernizarea laboratoarelor existente;
- sprijin pentru acreditare a laboratoarelor de măsurări, încercări, cercetări în domeniul industriei lemnului, textile;
- sprijin pentru crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre/institute CD).

• Servicii pentru dezvoltarea afacerilor

Obiectivul vizat este *îmbunătățirea infrastructurii de afaceri prin crearea de situri tehnologice, industriale, comerciale, de agricultură și meșteșugărești*, propus a se atinge prin:

- sprijin instituțional pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de administrare din incubatoare, centre de afaceri, inclusiv investiții hard și soft (ex. consolidări de cladiri, înnoire și modernizare, achiziționarea de echipamente), schimb de bune practici, susținerea activităților de „mentoring si coaching”, transfer de know-how, seminarii, workshop-uri etc.;
- susținerea integrării și dezvoltării capacității competitive a IMM-urilor în cadrul structurilor de afaceri, prin investiții inițiale în întreprinderi noi și asigurarea pregătirii de scurtă durată pentru întreprinderile găzduite în aceste structuri;
- construcția/reabilitarea/extinderea clădirilor numai pentru activități de producție și servicii;
- reabilitarea/extinderea rețelei de drumuri din interiorul locațiilor, precum și a drumurilor de acces;
- construirea/extinderea infrastructurii de utilități publice (canalizare, gaze, electricitate, cablare, rețea broadband);
- activități de promovare.

2.4. CONTEXTUL TERITORIAL INTERJUDEȚEAN, REGIONAL, NAȚIONAL

Conform cadrului de definire a conceptului strategic național de dezvoltare spațială a României opțiunile fundamentale ale politicilor de dezvoltare teritorială vizează două obiective majore: realizarea coeziunii teritoriale ca distribuție echilibrată în teritoriu a activităților economice și sociale și reducerea disparităților teritoriale.

Suportul fizic al proceselor de dezvoltare îl constituie sistemul de noduri, suprafețe și axe, în relație cu care se pot identifica:

- dezvoltare vectorială – de-a lungul coridoarelor/axelor infrastructurale
- dezvoltare punctuală – în nodurile rețelelor
- dezvoltare areală – în teritoriile zonale specifice.

Județul Vâlcea, ca parte componentă a Regiunii 4 Sud – Vest Oltenia, trebuie să se coordoneze cu politicile de dezvoltare regionale și să valorifice oportunitățile deosebite de dezvoltare oferite îndeosebi de arealul nordic al regiunii, cu un nivel economic mai ridicat.

Strategia de dezvoltare socio – economică a regiunii are ca obiectiv reducerea disparităților regionale de dezvoltare în scopul creșterii nivelului de trai al cetățenilor, ceea ce este în acord cu obiectivele de dezvoltare spațială la nivel național. Una din direcțiile de acțiune pentru atingerea acestui obiectiv este dezvoltarea durabilă prin îmbunătățirea infrastructurii, valorificarea zonelor urbane și a potențialului turistic.

Având în vedere opțiunile strategice menționate anterior, ***obiectivul specific de dezvoltare a județului în context național și regional este integrarea armonioasă în spațiul suprateritorial prin extinderea cooperării în condiții avantajoase***, pentru a consolida structura spațială și a crește atractivitatea regională.

Direcțiile de intervenție trebuie să vizeze cele trei perspective de dezvoltare menționate.

Dezvoltarea rețelelor majore de infrastructuri ca suport al axelor de dezvoltare spațială se propune a se realiza prin extinderea și modernizarea acestora în concordanță cu strategiile naționale sectoriale și cu cerințele europene.

Teritoriul regional este străbătut de tronsoane ale coridorului pan-european IV (rutier și feroviar) care corespunde parțial cu rețeaua transeuropeană TEN – R și TEN – F, precum și de coridorului VII fluvial Dunărea, la limita sudică a regiunii.

Pentru integrarea în rețeaua europeană Legea nr. 363/2006 de aprobare a P.A.T.N. Secțiunea I – Rețele de transport prevede realizarea următoarelor tronsoane de rețele majore:

- autostrăzi:
București – Craiova – Drobeta-Turnu Severin - Timișoara, cu ramificație Craiova – Calafat;
București – Pitești – Sibiu – Deva – Arad – Nădlac;
- drumuri expres:
Râmnicu Vâlcea – Târgu Jiu – Drobeta-Turnu Severin;
Craiova – Pitești – Brașov;
Pitești – Turnu Măgurele;
București – Craiova – Târgu Jiu – Deva;
Calafat – Drobeta-Turnu Severin;

- linii ferate cu viteză până la 160 km/h:
București – Pitești – Râmnicu Vâlcea – Sibiu – Deva – Curtici;
București – Craiova – Drobeta-Turnu Severin – Timișoara;
Craiova – Calafat;
Filiași – Târgu Jiu – Deva.

Municipiul Râmnicu Vâlcea beneficiază de o poziție favorabilă, fiind situat pe coridorul IV rutier și adiacent TEN – R și TEN – F, ceea ce va permite integrarea în rețeaua majoră europeană.

Propunerile de largă perspectivă au în vedere și amenajarea căii navigabile pe râul Olt până la Râmnicu Vâlcea, ceea ce ar relaționa principalul centru urban al județului cu coridorul pan-european VII sporind oportunitățile de cooperare și integrare la nivel european.

Amplificarea funcțiilor cu rol suprateritorial ale polilor urbani de dezvoltare se propune pentru susținerea perspectivei de dezvoltare punctuală, prin consolidarea nodurilor rețelei urbane la nivel național și regional.

Principalii poli de dezvoltare ai zonei sunt: municipiul Craiova – pol național și municipiile reședință de județ Râmnicu Vâlcea, Pitești, Târgu Jiu, Drobeta – Turnu Severin, Slatina, Sibiu, Deva, Alba Iulia – poli regionali. Rețeaua polilor urbani de dezvoltare este completată cu polii subregionali Drăgășani, Curtea de Argeș, Câmpulung, Motru, Calafat, Caracal, Petroșani, Hunedoara, Orăștie, Brad, Sebeș, Blaj, Aiud.

Se propune consolidarea rolului municipiilor Râmnicu Vâlcea și Drăgășani la nivel regional prin dezvoltarea unui mediu de afaceri favorabil și promovarea funcțiilor aferente – administrative, financiare, consultative, de educație și cercetare cu impact în atragerea investițiilor de vârf. Municipiul Râmnicu Vâlcea, situat într-o zonă turistică recunoscută la nivel național, se propune a se dezvolta ca centru de coordonare turistică.

Totodată este necesară amplificarea relațiilor dintre cele două municipii și celelalte centre urbane pentru formarea unui sistem urban integrat. În acest sens se propune extinderea dotărilor teritoriale de nivel superior și studierea posibilității de dezvoltare a unor funcțiuni de nișă (de exemplu industrie chimică, turism, vinificație).

La nivelul zonei, unii dintre polii urbani pot fi considerați “porți regionale” - Craiova și Sibiu care dețin aeroport și orașele porturi la Dunăre Drobeta - Turnu Severin, Calafat și Corabia. Municipiul Râmnicu Vâlcea nu se află în una dintre aceste situații, dar în etapa de foarte largă perspectivă se poate dezvolta ca port.

Amplificarea funcțiilor teritoriale ale polilor de dezvoltare contribuie și la consolidarea potențialului metropolitan al principalelor centre urbane din zonă: municipiile Craiova, Pitești, Sibiu, Deva. Aria de influență a municipiului Râmnicu Vâlcea se propune a se transforma în perspectivă în zonă metropolitană.

Având în vedere că la nivel regional se pot identifica areale cu probleme specifice comune sau care beneficiază de oportunități similare se propune, ca a treia perspectivă de dezvoltare, *cooperarea la nivel regional pentru promovarea unor politici comune adaptate specificității fiecărei zone de intervenție.*

În acest sens se propun:

- crearea unei zone de cooperare interjudețeană în arealul montan și subcarpatic al regiunii pentru promovarea unor programe integrate de dezvoltare a turismului, care să susțină “Oltenia de Nord” ca brand al turismului cultural, religios și balnear; totodată se propune studierea posibilității de relaționare a acestei zone cu arealele de interes turistic adiacente: Valea Jiului la vest, Mărginimea Sibiului la nord;

- cooperare interjudețeană în identificarea și dezvoltarea unor centre de polarizare intercomunală în cadrul zonelor profund rurale din partea centrală și sudică a regiunii și în coordonarea politicilor de revitalizare a spațiului rural;
- cooperare în promovarea și implementarea unor politici comune de eficientizare a activităților de exploatare a lignitului și de dezvoltare a unor activități alternative la minerit în aria minieră a Olteniei din care face parte și zona de exploatare Berbești – Alunu;
- valorificarea oportunităților de dezvoltare legate de prezența zonelor de cooperare transnaționale: zona de cooperare a Dunării, Euroregiunea Dunărea 21; județul Vâlcea, deși nu face parte direct din aceste zone, va putea beneficia în perspectivă de relaționarea cu Dunărea.